

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**BELEDİYELERİN BÖLGE TURİZMİNE OLAN
ETKİLERİ
(AKÇAKOCA ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gonca KILIÇ

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

110048

**Enstitü Ana Bilim Dalı : İŞLETME
Enstitü Bilim Dalı : TURİZM İŞLETMECİLİĞİ**

Tez Danışmanı : Yrd.Doç.Dr. Orhan BATMAN

MAYIS - 2002

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

BELEDİYELERİN BÖLGE TURİZMİNE OLAN
ETKİLERİ
(AKÇAKOCA ÖRNEĞİ)

110048

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gonca KILIÇ

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Enstitü Ana Bilim Dalı : İŞLETME
Enstitü Bilim Dalı : TURİZM İŞLETMECİLİĞİ

Bu Tez 04.07.2002 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği/Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

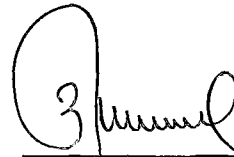
Jüri Başkanı

Doç.-Dr. Musa EKEN

Jüri Üyesi

Yrd.-Doç.-Dr. Orhan BATMAN

Jüri Üyesi

Doç. Dr. Burhanettin
ZENGİN

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	IV
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	V
TABLolar LİSTESİ.....	VI
ÖZET.....	X
SUMMARY	XI
GİRİŞ.....	1
1.TURİZM VE TURİZM ENDÜSTRİSİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	4
1.1. Turizm ve Turizm Endüstrisi.....	4
1.1.1. Turizm Kavramı.....	4
1.1.2. Turizm Endüstrisinin Tanımı ve Özellikleri.....	7
1.1.3. Turizm Endüstrisini Etkileyen Faktörler	9
1.1.3.1. Turizm Arzı ve Turizm Arzına Etki Eden Faktörler	9
1.1.3.2. Turizm Talebi ve Turizm Talebini Etkileyen Faktörler.....	11
1.1.3.3. Turizmin Gelişmesine Etki Eden Faktörler.....	13
1.2. Bir Bölgenin Turizm Faaliyetlerini Etkileyen Faktörler.....	14
1.2.1. Doğal Faktörler.....	15
1.2.2. Sosyal Yapıyla İlgili Faktörler	16
1.2.3. Altyapı, Üstyapı ve Ulaşım.....	19
1.2.4. Özel İşletmeler	22
1.2.4.1. Turizm İşletmeleri	22
1.2.4.2. Diğer Özel İşletmeler	24
1.2.5. Yerel Yönetimler	24
1.2.5.1. Belediyeler	31
1.2.5.2. İl Özel İdareleri.....	31
1.2.5.3. Köyler	34

2. BELEDİYELER VE BÖLGE TURİZMİNE ETKİSİ	36
2.1. Türkiye'deki Belediyelerin Yapısı	36
2.1.1. Belediye Kavramı	36
2.1.2. Belediye Organları	38
2.1.3. Belediyelerin Yetki Alanları ve Görevleri.....	41
2.1.4. Belediye Faaliyetlerinde Karşılaşılan Sorunlar:.....	44
2.2. Belediyelerin Bölge Turizmine Etkisi	48
2.2.1. Türkiye'deki Belediyelerin Turizme İlişkin Görev ve Sorumlulukları.....	48
2.2.2. Türkiye'deki Belediyelerin Turizm ile İlgili Faaliyetleri.....	50
2.2.2.1. Pazarlama Faaliyetleri.....	51
2.2.2.2. Kültürel Faaliyetler	54
2.2.2.3. Çevre Faaliyetleri	57
2.2.2.3.1. Altyapı.....	57
2.2.2.3.2. Çevrenin Korunması ve Düzenlenmesi.....	60
2.2.2.3.3. İmar.....	61
2.2.2.4. Denetim Faaliyetleri	62
2.2.2.4.1. Planlama ve Yapılaşma Denetimi	63
2.2.2.4.2. Çevre Denetimi	64
2.2.2.4.3. Yapı Denetimi.....	65
2.2.2.4.4. Tesis ve İşletmelerin Denetimi.....	66
2.2.2.5. Turizm Alanında Belediyelerin Yapabilecekleri Faaliyetler	67
2.2.3. Uluslararası Düzeyde Bazı Örnekler.....	73
2.2.3.1. Japonya'da Belediyeler	73
2.2.3.2. Fransa'da Belediyeler.....	74
2.2.3.3. İspanya'da Belediyeler	76
2.2.3.4. İngiltere'de belediyeler.....	78
2.2.3.5. İtalya'da Belediyeler.....	80
2.2.3.6. Amerika'da Belediyeler.....	81
2.2.3.7. Almanya'da Belediyeler	81

3. BELEDİYELERİN BÖLGE TURİZMİNE ETKİLERİNE YÖNELİK	
AKÇAKOCA YÖRESİNDE UYGULAMALI BİR ARAŞTIRMA.....	84
3.1. Akçakoca Hakkında Genel Bilgiler	84
3.2. Turizmde Akçakoca'nın Yeri.....	85
3.3. Metodoloji	88
3.4. Araştırma İle İlgili Bulgular ve Değerlendirmeler	91
3.4.1. Yöre Halkının Kişisel Bilgilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları ..	91
3.4.2. Turizm İşletmesi Yöneticilerinin Kişisel Bilgilerine ve Çalıştıkları İşletmelere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	94
3.4.3. Yöre Halkının ve Turizm İşletmesi Yöneticilerinin Ankette Belirtilen Yargılara İlişkin Görüşlerinin Frekans, Yüzde Dağılımı ve Aritmetik Ortalaması.....	97
3.4.4. Yöre Halkı ve Turizm İşletmesi Yönetici Görüşlerinin Boyutlara Göre Dağılımı	129
3.4.5. Yöre Halkı Görüşlerinin Kişisel Özelliklerine Göre Karşılaştırılması....	130
3.4.6. Turizm İşletmesi Yönetici Görüşlerinin İşletmenin Sınıfına Göre Karşılaştırılması	133
SONUÇ ve ÖNERİLER.....	135
KAYNAKLAR	140
EKLER.....	148
ÖZGEÇMİŞ	152

KISALTMALAR

A.g.e. : Adı geçen eser

TÜRSAB: Türkiye Seyahat Acentaları Birliği

ATAK: Akdeniz, Ege Turizmi Altyapısı ve Kıyı Yönetimi

DPT : Devlet Planlama Teşkilatı

TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi

T.C. : Türkiye Cumhuriyeti

TL. : Türk Lirası

vb. : ve benzeri

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Turizmi Tamamlayıcı Unsurlar	5
Şekil 2: Turizm Endüstrisi Genel Yapısı.....	8
Şekil 3: Turizmin Gelişmesine Etki Eden Faktörler.....	14

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1:En Çok Turist Çeken Ülkeler	6
Tablo 2:Turizmden En Çok Gelir Elde Eden Ülkeler	7
Tablo 3: Yıllara Göre Belediyelerin Sayısındaki Artışlar	37
Tablo 4: Sayım Yıllarına Göre Belediye Nüfusunun Genel Nüfus İçindeki Yeri.....	37
Tablo 5: Pazar Fonksiyonları ve İlgili Kuruluşlar	53
Tablo 6: Japonya'daki Belediyelerin Türlerine Göre Dağılımı.....	74
Tablo 7: İspanya'da Nüfus Gruplarına Göre Belediyelerin Sayısal Dağılımı	77
Tablo 8: Türk ve İngiliz Yerel Yönetimlerinin Karşılaştırılması	80
Tablo 9:Yöre Halkının Cinsiyete Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	91
Tablo 10:Yöre Halkının Yaşa Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	91
Tablo 11:Yöre Halkının Öğrenim Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	92
Tablo 12:Yöre Halkının Akçakoca'da Oturma Süresine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	92
Tablo 13:Yöre Halkının Aylık Ortalama Gelir Durumlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	93
Tablo 14:Yöre Halkının Mesleklerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	93
Tablo 15:Turizm İşletmesi Yöneticilerinin Cinsiyete Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	94
Tablo 16:Turizm İşletmesi Yöneticilerinin Yaşa Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	94
Tablo 17:Turizm İşletmesi Yöneticilerinin Öğrenim Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	95
Tablo 18:Turizm İşletmelerinin Türüne Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	95
Tablo 19:Turizm İşletmelerinin Sınıfına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	96
Tablo 20:Turizm İşletmelerinin Yıllık Ortalama Doluluk Oranlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	96
Tablo 21:Turizm İşletmelerinin Yıllık Ortalama Yerli Müşteri Oranlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı	96

Tablo 22:Turizm İşletmelerinin Yıllık Ortalama Yabancı Müşteri Oranlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı	97
Tablo 23:Belediye, turizm konusunda halkı bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları yapmaktadır.	97
Tablo 24:Belediye, halkın sosyal alanda gelişmesi için (tiyatro, sinema, konser vb) etkinlikler düzenlemektedir.	98
Tablo 25:Belediye, turizmi herkesin yararına sunabilmek için önlemler almaktadır.	99
Tablo 26: Belediye, tatil dinlenme olgusunu halka yayıp onları teşvik etmektedir.	100
Tablo 27: Belediye, turizmin gelişmesi için üniversite ile işbirliği içerisinde araştırmalar yapmaktadır.	101
Tablo 28: Belediye, ziyaretçilere danışma, rehberlik ve diğer enformasyon (bilgilendirme) hizmetleri sunmaktadır.....	102
Tablo 29: Belediye, ilçede konukseverliği geliştirici önlemler almaktadır.....	103
Tablo 30: Belediye, bilimsel ve kültürel etkinlikler (panel, konferans, seminer vb) düzenlemektedir.	104
Tablo 31:Belediye, tarihi yapıların restorasyonuna katkı sağlayıp, tarihi kültürel değerleri korumaktadır.	105
Tablo 32:Belediye, ilçeye müze, kültür merkezi, kütüphane gibi hizmetler sunmaktadır.....	106
Tablo 33: Belediye, turizm sektörüyle işbirliği yaparak ilçenin tanıtım ve pazarlamasını yapmaktadır.	107
Tablo 34:Belediye, ilçenin gazete, radyo, tv, reklam ve ilan gibi yollarla tanıtımını yapmaktadır.	108
Tablo 35: Belediye, ilçeye talep oluşturmak için festival, panayır, sergi gibi aktiviteler düzenlemektedir	109
Tablo 36: Belediye, ilçeye yılın diğer mevsimlerinde de turist gelmesi için çaba harcamaktadır.....	110
Tablo 37: Belediye, sanatçı, yazar, aktör gibi halkın tanıdığı kişileri davet ederek ilçenin tanıtımını yapmaktadır.	111
Tablo 38: Belediye, bölgeye yapılacak turizm yatırımlarını teşvik etmektedir.	112
Tablo 39: Belediye, yol yapım ve onarım çalışmalarına gereken önemi vermektedir.	113

Tablo 40: Belediye, spor, eğlence, dinlence tesisleri gibi yerlere gereken önemi vermektedir.	114
Tablo 41: Belediye, park, bahçe ve yeşil alan konusunda sorumluluğunu yerine getirmektedir.	115
Tablo 42: Belediye, ilçenin mimarisine uygun turizme yönelik imar planlaması yapmaktadır.	116
Tablo 43: Belediye, liman, sahil, cadde ve kaldırım gibi yerlerin çevre düzenlemesini yapmaktadır.	117
Tablo 44: Belediye, doğanın korunması konusunda yeterli önem ve hassasiyeti göstermektedir.	118
Tablo 45: Belediye, su ve havanın kirliliğine karşı sürekli ölçümler yapıp önlemler almaktadır.	119
Tablo 46: Belediye, kanalizasyon, atık su ve çöp konularında gereken hassasiyeti gösterip denizi kirlilikten korumaktadır.	120
Tablo 47: Belediye, turistik tesislerin yapımına önem verip, bazı tesisleri işletmektedir.	121
Tablo 48: Belediye, halka açık yerleri temizlik ve sağlık kurallarına göre denetlemektedir.	122
Tablo 49: Belediye, eğlence, konaklama, restoran gibi işletmelere gereken denetimi yapmaktadır.	123
Tablo 50: Belediye, yangın yada diğer felaketler konusunda denetimler yapıp tedbirler almaktadır.	124
Tablo 51: Belediye, ilçedeki çarpık ve kaçak yapılaşma konusunda gereken denetimleri yapmaktadır.	125
Tablo 52: Belediye, zararlı böcekler ve başı boş hayvanlar için önlemler almaktadır.	126
Tablo 53: Yöre Halkı Görüşlerinin, Boyutlar Arası Yüzde Dağılımı, Ortalamaları ve Karşılaştırılması	129
Tablo 54: Turizm İşletmesi Yönetici Görüşlerinin, Boyutlar Arası Yüzde Dağılımı, Ortalamaları ve Karşılaştırılması	129
Tablo 55: Yöre Halkı Görüşlerinin, Cinsiyetlere Göre Yüzde Dağılımı, Ortalamaları ve Karşılaştırılması	130
Tablo 56: Yöre Halkı Görüşlerinin, Yaşlara Göre Yüzde Dağılımı, Ortalamaları ve Karşılaştırılması	131

Tablo 57:Yöre Halkı Görüşlerinin, Öğrenim Durumuna Göre Yüzde Dağılımı, Ortalamaları ve Karşılaştırılması	131
Tablo 58:Yöre Halkı Görüşlerinin, Akçakoca'da İkamet Etme Süresine Göre Yüzde Dağılımı, Ortalamaları ve Karşılaştırılması.....	132
Tablo 59:Yöre Halkı Görüşlerinin, Ortalama Aylık Gelire Göre Yüzde Dağılımı, Ortalamaları ve Karşılaştırılması	132
Tablo 60:Yöre Halkı Görüşlerinin, Mesleklere Göre Yüzde Dağılımı, Ortalamaları ve Karşılaştırılması	133
Tablo 61:Turizm İşletmesi Yönetici Görüşlerinin, İşletmenin Sınıfına Göre Yüzde Dağılımı, Ortalamaları ve Karşılaştırılması.....	134

ÖZET

Bu araştırma ile belediyelerin, bir bölge veya yöredeki turizm faaliyetleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi ve Akçakoca Belediyesi'nin turizm ile ilgili faaliyetleri hakkında yöre halkı ve turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerinin neler olduğunun saptanması amaçlanmıştır. Araştırma 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, turizm ve turizm endüstrisi kavramı, turizm endüstrisini etkileyen faktörler hakkında genel bilgi verilmiş ve bir bölgede veya yörede gerçekleşen turizm faaliyetlerini etkileyen faktörler açıklanmıştır.

İkinci bölümde, belediyeler ve bölge turizmine etkisi kapsamında Türkiye'deki belediyelerin yapısı, yetki alanları ve görevleri, belediye faaliyetlerinde karşılaşılan sorunlar, belediyelerin turizme ilişkin görev ve sorumlulukları, turizm alanında belediye faaliyetleri ve uluslararası düzeyde bazı ülkelerin belediyelerinin turizm ile ilgili çalışmaları incelenmiştir.

Üçüncü bölümünde ise, belediyelerin bölge turizmi üzerindeki etkinliğine ilişkin uygulamalı bir araştırma yer almaktadır. Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için, belediyenin turizm ile ilgili görev, sorumluluk ve faaliyetlerine ilişkin literatür taraması yapılmış ve mevcut durumu betimlemek amacıyla veri toplama aracı olarak anket geliştirilmiştir. Geliştirilen bu anket, yöre halkına (267) ve turizmden direkt olarak etkilenen turizm işletmesi yöneticilerine (72) uygulanmıştır. Ankette Akçakoca Belediyesi'nin faaliyetleri; kültürel, tanıtım, çevre ve denetim faaliyetleri olmak üzere 4 boyutta 30 yargı ile ele alınmıştır. Araştırmada uygulanan anket ile yerel halkın ve turizm işletmesi yöneticilerinin ayrı ayrı her yargıya ve her boyuta ilişkin görüşleri analiz edilmiş ve bu görüşlerin yöre halkının kişisel özelliklerine ve işletmenin sınıfına göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Elde edilen bulgular, amacına uygun istatistiksel yöntemlerle yorumlanmıştır. Buna göre, turizm işletmesi yöneticileri belediyenin tanıtım faaliyetlerini yöre halkına oranla yetersiz bulmaktadır. Belediyenin denetim faaliyetleri hakkında ise, yöre halkı turizm işletmesi yöneticilerine oranla daha olumsuz görüş belirtmişlerdir. İki grubun belediyenin kültürel ve çevre faaliyetleri hakkındaki görüşleri ise birbirine yakındır.

SUMMARY

THE EFFECTS OF MUNICIPALITIES ON LOCAL TOURISM FACILITIES (AN APPLICATION ON AKÇAKOCA)

KEYWORDS

Tourism

Municipality

Local governments

This study is made to verify the effect of a municipality on facilities and development of tourism sectoring a region which it is responsible from there. Moreover, this study specifically focuses on the facilities of Akçakoca Municipality about tourism from the point of views of people living there and managers and/or owners of companies which are in tourism sector. We can divide this report into 3 parts. In first part the concept of tourism sector and the factors that are effecting it in a region generally is mentioned.

The second part is consist of the effect on tourism sector of municipalities, their responsibilities, their authority and problems of municipalities about tourism sector. And also in this part the studies and facilities of some municipalities of some other nations which are dominant and important at tourism are mentioned.

In third part we try to demonstrate the effects of a municipality on tourism sector by an applicational research. For this study, a detailed analysis is made on theoretical basis and a questionnaire is prepared. A sample of 267 people living there (local people) and 72 managers and/or owners of companies which are in tourism sector (managers) is obtained. By the help of this questionnaire, the cultural, promotional, environmental and auditing facilities of Akcakoca Municipality is questioned. All answers of these two groups are examined by the help of statistical methods. As a result of this study, it is seen that local people found the municipality more successful than the managers on promotional facilities. However, local people found the municipality worse than the managers on auditing facilities. The opinions of both groups are similar about cultural and environmental facilities of municipality.

GİRİŞ

Ekonomik getirilerinin yanısıra, yarattığı istihdam olanaklarıyla da dünyanın en önde gelen endüstri kollarından biri olan turizm sektörü, artık ülke yönetimlerince de üzerinde büyük bir hassasiyetle durulan bir iş kolu ve ekonomik gelir kaynağı haline gelmiştir.

Turizme verilen bu önemin giderek artması, şüphesiz ki bu sektörün getirilerinin her geçen gün artarak süregelmesiyle ilgilidir. Şöyle ki; turizm ekonomik bir olay olduğu kadar, doğal, sosyal ve kültürel değerler ile ekonomik değerler arasında denge kuran, toplumların ve bireylerin birbirlerini daha iyi tanımalarına ve anlamalarına olanak sağlayan, çevre bilincini oluşturan bir endüstridir. Söz konusu bu turistik gelişmelerin sağladığı yararları en yüksek düzeye çıkarmak, muhtemel zararları en düşük düzeye indirmek ve ilgili tüm işletmelere yeterli bir karlılık sağlamak için, turizm arz ve talebini iyi bir şekilde dengelemek gerekmektedir.

Bütün bu gelişim ve eğilimler göz önünde bulundurularak, arz yönünden turizm yatırımlarının ve ilgili işletme faaliyetlerinin talebe uygun şekilde yönlendirilmesi, talep yönünden ise pazarlama karması ve araçlarının uygun bir şekilde seçilmesi ve uygulanması gerekmektedir. Çünkü iyi yönetilmeyen bir turizm endüstrisi, aynı zamanda parasal ve doğal kaynakların israfına, ekonomik dengesizliklerle sosyal ve kültürel kirlenmeye neden olabilmektedir.

Turizm alanında yaşanan olumlu gelişmelere rağmen, olumsuz durumlar da bulunmaktadır. Örneğin, geçmiş yıllarda özellikle ülkemiz sahilleri gereği gibi korunamamış, turiste yönelik olarak kurulan bazı tesisler çevreye uygun olarak planlanmamış ve çevresi ile hiç uyum sağlamayan binalar inşa edilmiştir. Özellikle turistik arz kapasitesine sahip beldelerin yol, su, kanalizasyon, elektrik gibi temel alt yapıları yetersiz kalmıştır. Bu temel sorunların çözümlenmesinde büyük sorumluluk mahalli idarelere, özellikle de belediyelere düşmektedir.

Turistleri çeken unsurlar arasında doğal, coğrafi konum, tarihi ve beşeri güzellikler yanında beldenin temel alt yapı sorunlarının giderilmesi yada en aza indirilmesi önem taşımaktadır. Bundan dolayıdır ki bir beldenin turizm bakımından gelişmesinde ve

böylelikle ülke ekonomisine büyük bir katkı sağlamasında yerel yönetimlere önemli görevler düşmektedir.

Yerel yönetimlerden biri olan belediyelerin, turizme yönelik rollerinin neler olduğu ve bir beldenin turizm yönünden gelişmesine yönelik hangi görevleri üstlendiği veya üstlenebileceği amacından hareketle, bir bölge veya yöre turizmini etkileyen faktörler, uluslararası düzeyde çeşitli ülkelerdeki belediyelerin turizm faaliyetleri ile ilgili görev ve sorumlulukları ve belediyenin bölge turizmine etkisine ilişkin uygulamalı bir araştırmanın da yer aldığı bu tez üç bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde, turizm ve turizm endüstrisi kavramı, turizm endüstrisinin özellikleri, turizm endüstrisini etkileyen faktörler ve bir bölgede ya da yörede gerçekleşen turizm faaliyetlerini etkileyen faktörlerden doğal faktörler, sosyal yapı ile ilgili faktörler, alt yapı, üst yapı ve ulaşım, özel işletmeler (turizm işletmeleri ve diğer tamamlayıcı işletmeler) ve yerel yönetimler hakkında genel olarak bilgi verilmiştir.

İkinci bölümde, belediyeler ve bölge turizmine etkisi kapsamında belediye kavramı, belediye organları, yetki alanları ve görevleri, belediye faaliyetlerinde karşılaşılan sorunlar, belediyelerin bölge turizmine etkisi bağlamında turizme ilişkin görev ve sorumlulukları, turizm alanında belediyelerin yaptığı-yapabileceği faaliyetler ve uluslararası düzeydeki bazı ülkelerdeki belediyelerin yapısı hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Üçüncü bölümünde ise belediye(ler)'nin bölge veya yöre turizmi üzerindeki etkililiğine ilişkin uygulamalı bir araştırma yer almaktadır. Söz konusu bu uygulamalı araştırmada, araştırmacı tarafından uzman görüşleri de alınarak veri toplama amacıyla belediyenin, bölgenin turizm faaliyetleri çerçevesinde yaptığı ve/veya yapması gerektiği görev ve sorumlulukları içeren bir anket geliştirilmiştir.

Geliştirilen bu anket, Akçakoca Belediyesi'nin turizm ile ilgili yapmış olduğu faaliyetlerin turizme katkısının ortaya çıkarılması amacıyla yöre halkına ve turizmden direkt olarak etkilenen turizm işletme belgeli ve belediye belgeli işletmelerin yöneticilerine

uygulanmıştır. Ayrıca turizm ile ilgili yapılan faaliyetlerin yeterliliği açısından konuyla ilgili olarak Akçakoca Belediye Başkanı ile de yüz yüze görüşme yapılmıştır.

Veri toplama aracı olarak geliştirilen ankette, Akçakoca belediyesinin görev ve sorumlulukları ile ilgili faaliyetler; kültürel faaliyetler, tanıtım faaliyetleri, çevre faaliyetleri ve denetim faaliyetleri olmak üzere 4 boyutta 30 anket soruşturması ya da yargıyla ele alınmıştır. Ankette ayrıca yöre halkının ve turizm işletmesi yöneticilerinin farklı görüş ve yorumlarını almak üzere açık uçlu bir soru bulunmaktadır. Dört boyutta ele alınan bu faaliyetler, hem yöre halkı hem de turizm işletmesi yöneticileri açısından karşılaştırılmış ve bu boyutlar ile ilgili farklılıklar ortaya konmuştur. Ayrıca ankette belirtilen yargılar karşısında gerek yöre halkı, gerekse işletme yöneticilerinin görüşleri analiz edilmiş ve bu görüşlerin yöre halkının kişisel özelliklerine göre ve işletmenin sınıfına göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Elde edilen bulgular, araştırmanın metodoloji başlığı altında verilen istatistiki bilgi çözümleme yöntemleri kullanılarak yorumlanmıştır.

Bu sonuçlara göre, turizm işletmesi yöneticileri belediyenin tanıtım faaliyetlerini yöre halkına oranla yetersiz bulmaktadır. Buna karşılık belediyenin denetim faaliyetleri hakkında ise, yöre halkı turizm işletmesi yöneticilerine oranla daha olumsuz görüş belirtmişlerdir. İki grubun belediyenin kültürel ve çevre faaliyetleri hakkındaki görüşleri ise birbirine yakındır. Ayrıca yöre halkının görüşlerinin; yaş, öğrenim durumu ve meslek gibi kişisel özelliklerine göre ve turizm işletmesi yönetici görüşlerinin; çalıştıkları işletmenin sınıfına göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

1. TURİZM VE TURİZM ENDÜSTRİSİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1.1. Turizm ve Turizm Endüstrisi

1.1.1. Turizm Kavramı

Turizm olayı, insanların sürekli konutlarının bulunduğu yer dışında yaptıkları seyahat ve geçici konaklamalarından doğan ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili faaliyetlerdir. Bu faaliyetlerin boyutları turizmi dev bir olay düzeyine ulaştırmış, yirminci yüzyılın bir olgusu, sosyal ve ekonomik olayı haline getirmiştir[Olalı, 1990: 3].

Turizm için yapılmış bir çok tanımlama vardır. Yaygın benimsenen bir tanımlama ile turizm, kazanç sağlama amacına yönelik olmamak ve sürekli yerleşmemek koşulu ile yabancıların bir yere seyahatleri ve orada konaklamaları sonucunda ortaya çıkan olayların ve ilişkilerin bütünüdür[Barutçugil, 1989: 15].

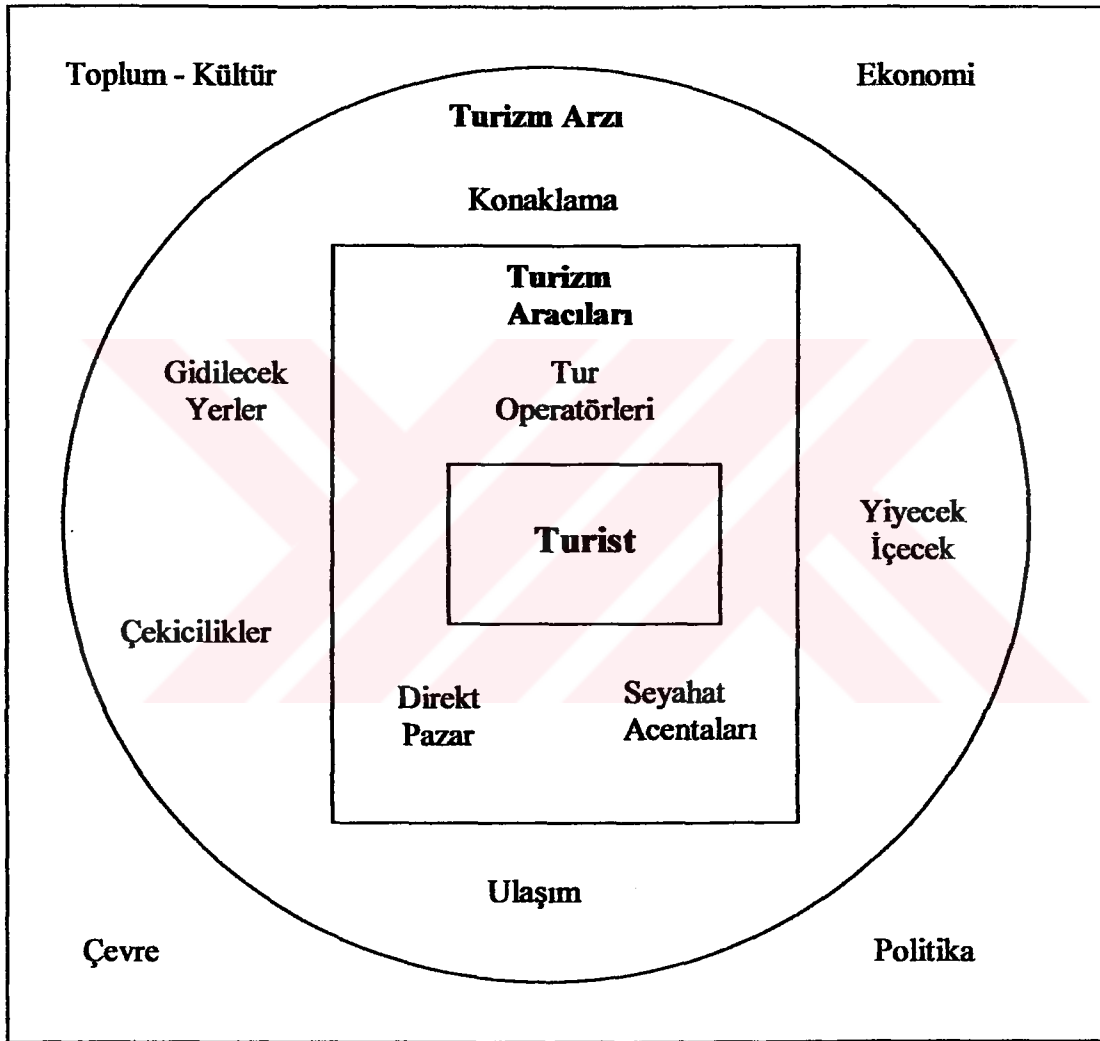
Diğer bir tanıma göre turizm, insanların çalıştığı ve ikamet ettiği yer dışında başka bir yere geçici olarak hareketlerinden doğan, insanların ihtiyaçlarından kaynaklanan tüm faaliyetler ve kişinin destinasyon bölgesinde kaldığı süre içerisinde gerçekleştirmiş olduğu aktiviteler bütünüdür[Cook ve diğerleri, 1995: 5].

Bu tanımlamalar doğrultusunda turizme ilişkin belirleyici özellikler beş ana karakterle açıklanabilir.

1. Turizm, insanların ikamet ettikleri yerlerden çeşitli destinasyon bölgelerine hareketlerinden doğmaktadır.
2. Turizm, insanların destinasyon bölgelerine seyahatleri ve destinasyon bölgesinde gerçekleştirdikleri aktivitelerle ilgilidir.
3. Turizmde insanların destinasyon bölgesinde kalma süreci geçicidir yani kısa zamanlıdır. İnsanlar, birkaç gün, hafta veya ay sonra geri dönme amacı taşır.
4. Sürekli kalmak, iş bulmak veya çalışmak nedeniyle o yere gitmek dışındaki amaçlar için destinasyon bölgeleri ziyaret edilir.
5. İkamet edilen ve çalışılan yer dışındaki seyahat ve konaklama, turizm aktivitelerinin artmasına neden olmaktadır[Medlik ve Burkart, 1988: 42].

Günümüzde turizm bir lüks olmaktan çıkıp bir ihtiyaç haline gelmiş ve toplumun vazgeçemeyeceği bir faaliyet olmuştur. Turizm faaliyetleri içerisinde bir çok unsur vardır ki bu unsurlar turizm tamamlayıcıları olarak nitelendirilebilir. Turizmi tamamlayıcı bu unsurlar şekil 1’de gösterilmiştir[Cook ve diğerleri, 1999: 7).

Şekil 1: Turizmi Tamamlayıcı Unsurlar

Genel çerçevede ele alındığında turizm faaliyetine katılan bireylere ise turist denilmektedir. Bir kimsenin turist olarak kabul edilmesi; zevk, ailevi nedenler, sağlık vb. nedenlerle seyahat etmesi, bilimsel çalışmalar, toplantı, diplomatik ve sportif nedenlerle seyahat etmesi, iş amaçlı seyahat etmesi ve 24 saatten kısa süreli olsa dahi, deniz ulaşımı yolu ile seyahat etmesine bağlıdır. Bir ülkeye çalışmak ve sürekli kalmak amacıyla gelenler, okul veya yurtlarda kalan öğrenciler ve bir ülkeden 24 saati geçse bile transit geçiş yapanlar ise turist kabul edilmemektedir[Tunç ve Saç, 1998: 15).

Turizm sektörü dünyada en hızlı büyüyen ve geleceğe yönelik hedeflerin sürekli yükseldiği bir sektördür. Bu sektör 40 yıl içerisinde %7,4 oranında büyüme göstermiştir. Dünyada, toplam turizm geliri ise 500 milyar dolar civarındadır.

Turizm Bakanlığı verilerine göre, turizm sektörünün istihdam ettiği kişi sayısı 45 milyondur. 2001 yılında dünyada 689 milyon kişi turizm hareketlerine katılmıştır. 2010 yılında turizmde 1,5 trilyon dolar gelir, 2020 yılında ise 2 trilyon dolar gelir beklenilmektedir. 2000 yılında en çok turist çeken ülkeler sıralamasında Fransa 75,5 milyon turist ile en çok turist çeken ülke olurken, ABD 50,9 milyon turist ile ikinci, İspanya ise 48,2 milyon turist ile üçüncü ülke olmuştur. Bunun yanında Türkiye'yi 9,6 milyon turist ziyaret ederken dünya genelinde Türkiye yirminci sırada yer almıştır. 2001 yılında ise Türkiye'yi 11,5 milyon turist ziyaret etmiştir. Dünyada en çok turist çeken ülkeler tablo1'de gösterilmiştir.

Tablo 1:En Çok Turist Çeken Ülkeler (Milyon Kişi)

ÜLKELER	1998	1999	2000
Fransa	70	71,4	75,5
ABD	46,3	46,9	50,9
İspanya	47,7	51,9	48,2
İtalya	34,8	35,8	41,2
Çin	25	27	31,2
İngiltere	25,7	25,7	24,9
Rusya Fed.	15,8	16,4	21,2
Meksika	19,9	20,2	20,6
Kanada	18,8	19,5	20,4
Almanya	16,5	17	19
Polonya	11,9	11,6	18
Avusturya	17,3	17,6	18
Macaristan	15	12,9	15,6
Hong Kong	9,5	10,4	13,1
Yunanistan	10,9	11,4	12,5
Portekiz	11,2	11,6	12
İsviçre	10,9	10,8	11,4
Hollanda	9,3	9,8	10,2
Malezya	5,5	6	10
Türkiye	9,7	7,5	9,6

Dünyada turizmde en çok kazanan ülkelere bakıldığında ise Turizm Bakanlığı verilerine göre 2000 yılında ABD 85,2 milyar dolar turizm geliri elde ederek birinci, İspanya 32,4 milyar dolar geliri ile ikinci, Fransa ise 35,5 milyar dolar turizm geliri elde

ederek üçüncü sırada yer almıştır. Türkiye ise 2000 yılında 7,6 milyar dolar turizm geliri elde edebilmiştir. 2001 yılında ise 8 milyar dolar turizm geliri sağlanmıştır. Dünyada turizmden en çok gelir elde eden ülkeler tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Turizmden En Çok Gelir Elde Eden Ülkeler (Milyar \$)

ÜLKELER	1998	1999	2000
ABD	71,2	73	85,2
İspanya	29,7	25,1	32,4
Fransa	29,9	24,6	31,5
İngiltere	20,9	31	19,3
Almanya	16,4	9,5	16,7
Çin	12,6	14	16,2
Avusturya	11,1	11,2	11,4
Kanada	9,3	10,2	10,8
Yunanistan	5,1	5,4	9,3
Avustralya	7,3	7,5	8,4
Meksika	7,8	7,8	8,3
Hong Kong	7	7	7,9
Türkiye	7,1	5	7,6
Tayland	5,9	6,6	7,5

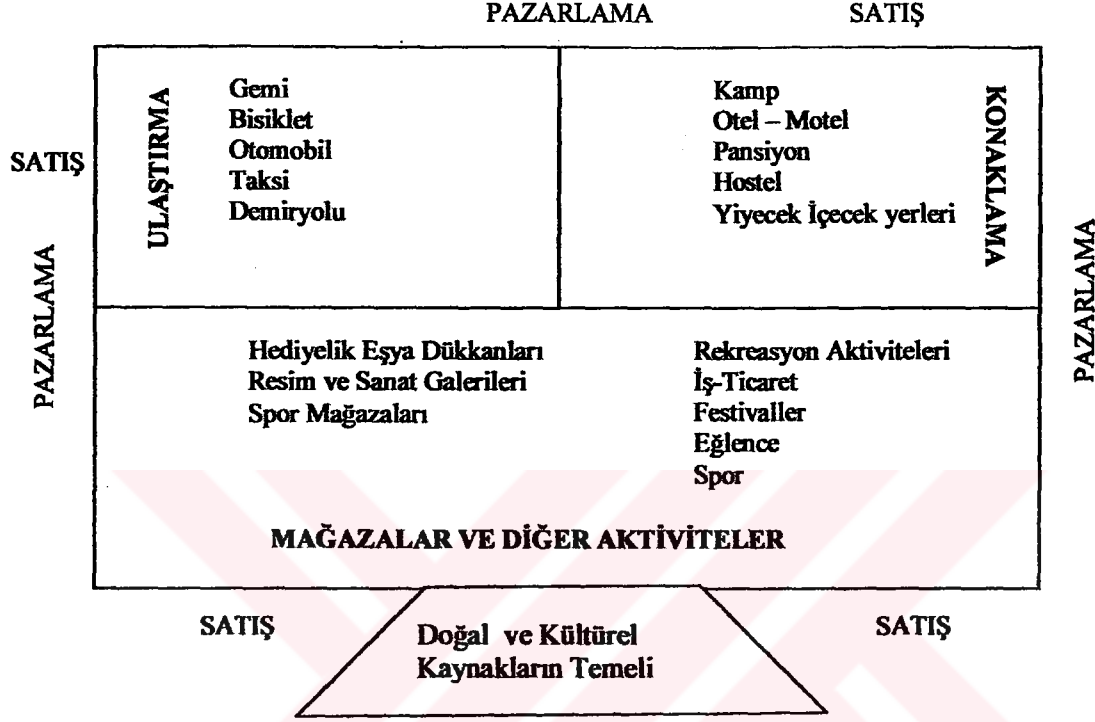
1.1.2. Turizm Endüstrisinin Tanımı ve Özellikleri

Turizm endüstrisi, ekonomik bir faaliyet olarak, yabancıların ziyaretlerinden doğan faydaya yöneliktir. Turizm endüstrisi, konaklama, yeme içme, ulaştırma, pazarlama hizmetleri gibi birbirinden farklı hizmet ve faaliyetleri bir arada toplayan, koruyan ve destekleyen bir endüstridir[Olalı ve Korzay, 1993: 5].

Yönetim düzeyinde turizm endüstrisi, turiste ürün ve hizmet satan, turistin taleplerini karşılayan ekonomik etkinliklerdir. Turist, çok çeşitli hizmet ve malları talep eder ve tüketir. Farklı turistik ürünler turistler tarafından satın alındığı için sadece turistik talebe göre üretim yapan tek bir endüstriden söz edilemez[Yarcan, 1998: 22].

Turizm endüstrisinin genel yapısı şekil 2’de gösterilmektedir[Ritchie, 1995: 22].

Şekil 2: Turizm Endüstrisi Genel Yapısı

Turizm endüstrisinin başlıca özellikleri ise şöyle sıralanabilir:

1. Turizm endüstrisi büyük ölçüde insan unsuruna dayanır. Bu nedenle turizm işletmelerinde mekanizasyona ve otomasyona gitmek güçtür.
2. Üretilen hizmet üretildiği anda tüketilir. Aynı şekilde turistik ürün üretildiği yerde tüketilir.
3. Hizmetin stoklanması mümkün değildir[Kozak ve diğerleri, 1997: 25-26].
4. Turizm endüstrisi gelişmekte olan ülkelerin ekonomileri için ödemeler dengesine önemli gelir kaynağı yaratmaktadır.
5. Turizm endüstrisi işsizliğin fazla olduğu ülkelerde istihdam yaratıcı özelliğe sahiptir[Batman, 1999: 3].

Turizm endüstrisi geniş alanı kapsadığı için bazı alt sektörler için de sınıflandırılabilir;

- Ulaştırma araçları; turistin seyahati için gerekli her türlü ulaşım aracı,
- Konaklama,
- İnsan yapısı çekicilikler; toplumun kullanımına açık hale getirilmiş olan çekicilikler,
- Özel sektör destek hizmetleri,
- Kamu sektörü destek hizmetleri,
- Seyahat araçları, seyahat acentaları, tur operatörleri vb. diğer araçlar[İçöz ve Kozak, 1998: 13].

1.1.3. Turizm Endüstrisini Etkileyen Faktörler

1.1.3.1. Turizm Arzı ve Turizm Arzına Etki Eden Faktörler

Arz denildiği zaman bununla, bir mal veya hizmeti elinde bulunduranların, belirli fiyattan satmak isteyecekleri miktar anlatılmak istenir. Mal veya hizmetlerini arz eden satıcıların davranışlarını etkileyen objektif ve subjektif pek çok etken vardır.

Subjektif etkenlere; satıcının satışta elde edeceği paraya olan ihtiyacının şiddeti, geleceğe ilişkin fiyat tahminleri, veya beklentileri, kendi malı ve elde ettiği para ile satın alacağı mal ve hizmetlere verdiği önem vb. gibi bir çok faktör örnek verilebilir. Objektif etmenler daha çok üretim teknolojisi ve koşulları ile ilgili olup, bunlar arasında en önemlisi maliyetlerdir[Erdoğan, 1996: 353].

Talebin aksine, fiyatlar ile arz edilen miktarlar arasında çoğu kez doğru yönlü bir fonksiyonel ilişki vardır. Fiyatlar arttıkça arz edilen miktar da artar.

Bu paralelde, turizm arzı da; belli şartlar altında belirli bir fiyatta, bir ülkenin veya bölgenin turistlere satmaya ya da turistlerin faydalanmasına sunduğu her türlü doğal, tarihi, kültürel, arkeolojik değerlerle tesis ve hizmetlerin tümüdür[Sezgin, 2001: 51].

Bir başka şekilde turizm arzını şöyle tanımlamak mümkündür: Turizm arzı; turistik tüketimde yer alan ve turizm talebinin gereksinimlerini karşılamak için gerekli mal ve hizmetlerin tedarik edilmesini içeren üretime dayalı işlemlerin tümüdür[İçöz ve Kozak, 1998: 51].

Bu tanımlar doğrultusunda turizm arzının özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilir[Olalı ve Timur, 1988: 179).

-Turizm sektöründe arzın oluşturulması büyük yatırımlar gerektirir.

-Turizm arzı, diğer turistik bölgelerdeki fiyatların etkisi, tüketici eğilimleri ve gereksinimlerindeki farklılıklar gibi, dış faktörlerin etkisi ile sunulan mal ve hizmetler açısından da farklılıklar gösterir. Başka bir deyişle, turizm sektöründe arz her turist tipinin sosyo-ekonomik, sosyo-demografik ve psikolojik özelliklerine uygun olarak mal ve hizmetlerin sunulmasını gerektirir.

-Turizm sektöründe üretilen mal ve hizmetlerin ya da kazanılan deneyimlerin stoklanması mümkün değildir. Bu nedenle turistik mal ve hizmetlerin üretildiği anda tüketilmesi zorunluluğu söz konusudur.

-Turizm arzının bir başka temel özelliği de, diğer hizmet sektörlerinde olduğu gibi, emek-yoğun üretime dayalı olmasıdır.

-Turizm arzı kısa dönemde inelastik bir özelliğe sahiptir. Yani talep miktarında meydana gelen değişme ya da girişimci tarafından düşünülen bir proje sonucunda turizm arzını kısa dönemde artırmak mümkün olmayabilir.

-Bir turistik tüketici turizm faaliyetlerinden tam olarak yararlanabilmek için turizm arzını oluşturan faktörlerle doğrudan temas geçmek durumundadır. Başka bir deyişle üretim yerine gitmek durumundadır. Sanayi ve tarım sektörlerinde tüketici malı aracı kuruluşlar vasıtası ile kendi yaşadığı yerden satın alırken, turistik bir ürünü almak isteyen bir kimse aracı kuruluşu kullansa dahi tüketileceği turistik ürünün ayağına gitmek durumundadır. Bu nedenle turistik arzın bulunduğu yer aynı zamanda onun tüketim yeridir.

-Turizm arzı çok değişik alanları ilgilendiren bir özelliğe sahiptir. Bir bölgedeki fiziksel, doğal, kültürel ve insani değerler bu bölgeyi ziyaret eden turistin aklında bir bütün olarak yer almakta ve turistin tatil deneyiminin oluşmasında bir bütün olarak

katkıda bulunmaktadır. Diğer bir deyişle bütün faktörler zincirin bir halkasını oluşturmaktadır.

Turizm arzı karmaşık bir yapıya sahiptir. Yani turistik arz, turiste sunulabilecek pek çok mal ve hizmet bileşenlerinden meydana geldiği için karmaşıklık arz eder. Turizm arzını oluşturan temel unsurları; tabii kaynaklar, altyapı, üstyapı, ulaşım ve konuk ağırlama imkanları olmak üzere beş ana başlık altında toplamak mümkündür[Zengin, 1999: 39].

Bir ülkedeki arz kapasitesinin nicelik ve nitelik olarak durumu turizmi teşvik eden başlıca unsurdur. Turizm arzına etki eden faktörleri şu şekilde sıralayabiliriz:

-Doğal veriler: Turistik zenginliklerin en önemlisi doğal veriler olup, iklim, doğal güzellikler, kaplıca ve şifalı sular olarak ayrılabilir,

-Sosyal veriler: Bir ülkenin veya yörenin sahip olduğu tarihi zenginliklerdir denilebilir. Sosyal veriler tarihi eser ve anıtlar, müzeler olarak bölümlendirilebilir[Sezgin, 1995: 44].

-Psikolojik veriler: Ülkeler arasındaki tarihi, dini ve kültürel ilişkiler, toplumun gelenekleri ve davranışları psikolojik verileri oluşturmaktadır.

-Ekonomik veriler: Turistlerin ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikteki konaklama işletmeleri ve diğer tüm turistik işletmelerin sundukları hizmet kalitesi ekonomik veriler olarak tanımlanır. Diğer bir deyişle, bir ülkedeki turizm endüstrisinin durumu da denilebilir[Sezgin, 2001: 53].

Turizm arzını etkileyen bu faktörlerin, turistik hareketleri olumlu yönde etkileyebilmesi, belirtilen faktörlerin turistik gelişmeye imkan verecek seviyeye getirilmesi ile mümkündür.

1.1.3.2. Turizm Talebi ve Turizm Talebini Etkileyen Faktörler

Seyahat ve tatil yapma isteminde olup da, bunun için zaman, fiziksel, yasal, tıbbi, vb. herhangi bir kısıtlılığı olmayan ve bu isteği gerçekleştirecek kadar ekonomik güce sahip olan her insan turizm talebini ve bunların belirli bir pazara yönelmiş olanlarının bütünü de, toplam turizm talebini oluşturur[Erdoğan, 1996: 326].

Ekonomi disiplindeki tanımdan hareketle, turizm talebi “yeterli satın alma gücüne ve boş zamana sahip olup, belirli bir zaman diliminde, belirli bir hedef doğrultusunda turistik mal ve hizmetlerden faydalanan ya da faydalanmak isteyen kişi ya da kişiler topluluğu” olarak tanımlanabilir.

Diğer taraftan bir ülke için turizm talebi; ülke içi ve ülke dışı turizm talebi olmak üzere iki ayrı unsurdan oluşur. Ülke içi turizm talebi; vatandaşların kendi ülkeleri içinde kalmak şartı ile turistik ihtiyaçları tatmin etme istemidir. Ülke dışı için turizm talebi ise yurttaşların yabancı ülkelerde turistik ihtiyaçlarını tatmin etme istemidir[İçöz ve Kozak, 1998: 86)

Turizm talebinin özellikleri şöyle sıralanabilir.

- Turizm talebi mutlaka kişisel gelirlerin kullanılmasını ifade eder.
- Turizm talebi bağımsız bir taleptir. İnsanları seyahate yönelten çeşitli nedenleri vardır.
- Lüks ve kültürel özellikteki mal ve hizmetlere olan taleple turizm talebi arasında rekabet vardır[Olalı ve Timur, 1988: 156).
- Turizm talebi elastiktir. Kolayca vazgeçilebilen bir yapıya sahiptir.
- Turizm talebi homojen (türdeş) değil, heterojen (ayrık) bir yapıya sahiptir[Erdoğan, 1996: 326).

Turistlerin ulusal ve uluslararası turizm hareketlerine katılmalarının yanı sıra, bir ülkeye gidecek turist sayısını, kullanılacak ulaşım araçlarını, turistlerin gittikleri bölgelerdeki konaklama sürelerini ve yapacakları harcama miktarlarını etkileyen önemli unsurlar bulunmaktadır. Bunlar turizm talebini etkileyen unsurlar olup ekonomik, siyasal, toplumsal ve psikolojik unsurlar olarak sınıflandırılabilir[Kozak ve diğerleri, 1996: 45].

- Turizm talebini etkileyen başlıca ekonomik faktörler şunlardır; fiyat, kişilerin gelir seviyesi, turistik bölgeye uzaklık ve gidilecek turistik bölgeye arz kapasitesi vb. gibi.

-Turizm talebini etkileyen toplumsal faktörler; nüfus, yaş, cinsiyet, meslek, eğitim düzeyi, aile durumu, dil güçlükleri ve kentleşme düzeyidir.

-Psikolojik faktörler; moda, zevk ve alışkanlıklar, snobizmdir.

-Siyasal faktörler ise; turistin kendi ülkesinin politik rejimi, gidilen ülkenin politik rejimi ve genel politik durum olarak ifade edilebilir.

1.1.3.3. Turizmin Gelişmesine Etki Eden Faktörler

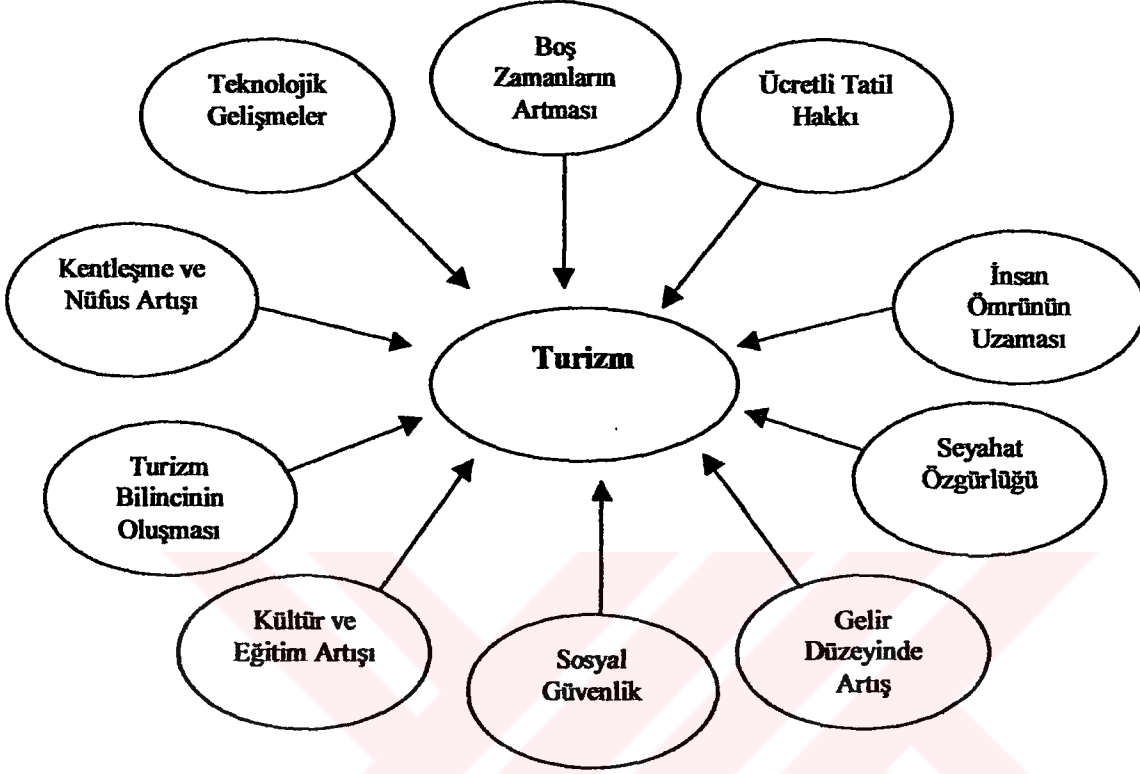
Turizmin gelişmesine etki eden bir çok faktör vardır. Gerek iç, gerekse uluslararası seyahat ve turizmin gelişmesini olumlu yönde etkileyen başlıca faktörler şunlardır.

Erken emeklilik, sosyal güvenlik programlarının gelişmesi, geleneksel madde bağımlılığının azalması, fiziksel emeğin azalması, haftalık çalışma saatlerinin kısalması, refahın artması, insanların hareket yeteneklerinin artması, çalışanlarının haklarının artması, aile yapısının küçülmesi, ulaşım teknolojisinin gelişmesi ve ulaşım maliyetlerinin göreceli olarak azalması, insan ömrünün uzaması, çok uluslu şirketlerin yaygınlaşması gibi faktörler turizmin gelişmesine neden olmuştur.

Ayrıca; insanların eğitim düzeyinin artması, gelir seviyesinin yükselmesi ve teknolojinin gelişmesi ile birlikte dünyanın her tarafından haber alma olanaklarının artması seyahat etme eğilimlerini artırmıştır[Erdoğan, 1996: 128-131].

Turizmin gelişmesine etki eden faktörler aşağıda verilen şekil ile (Şekil 3) özetlenmiştir[Kozak ve diğerleri, 1996: 22].

Şekil 3: Turizmin Gelişmesine Etki Eden Faktörler

1.2. Bir Bölgenin Turizm Faaliyetlerini Etkileyen Faktörler

Turistik bir bölgedeki insan yapısı unsurlar, çevre düzeni, hayat tarzı, kültür, sosyal, ekonomik gelişmeler, doğa vb. gibi unsurlar diğer bir turistik bölge ile karşılaştırıldığında önemli farklılıklar ve özellikler gösterir. Tüm bu özellikler çoğu kez bir turistik bölgenin çekiciliklerini oluşturur[Coccosıs, 2001: 54).

Literatürde bir bölgenin turizm faaliyetlerini etkileyen faktörler değişik şekillerde sınıflandırılmış olup genel anlamda bunları; doğal faktörler, sosyal yapı ile ilgili faktörler, alt yapı, üst yapı ve ulaşım, özel işletmeler ve yerel yönetimler olmak üzere beş başlık altında toplamak mümkündür.

. Doğal Faktörler

Bölgenin turizm faaliyetlerini ve bölgenin turizm açısından çekiciliğini artıran en önemli etkenlerden biri doğal unsurlardır. Bölgenin doğal kaynakları, turizm talebinin artmasında ve/veya varolan talebin sürekli olarak artırılmasında önemli role sahiptir. Bu talep ile birlikte, çekim merkezi haline gelen bir bölgeye yapılacak olan turistik yatırımlarda artacaktır.

Bölgenin; İklimi, coğrafi konumu, doğal güzellikleri, deniz ve kırsalları, gölleri, kaplıcaları, dağları, mağaraları, yaylaları, bitki örtüsü (flora) ve bölgede yaşayan hayvan türleri (fauna), gibi birçok özelliği doğal unsurları turismaktadır[Özgüç, 1994: 52].

Yukarıda belirtilen her unsur turistler için birer doğal çekiciliktir. Bu geniş alternatif turizm alanları turistlerin boş zamanlarını doldurmayı sağlamaktadır. Çünkü, dünyanın herhangi bir köşesindeki yeni ve hayranlık uyandıran çekicilikler veya faktörler turistlerin her zaman ilgisini çekmiştir[Cook ve diğerleri, 1999: 146-147].

Yukarıdaki tüm turistik bölgelerin çekici güçlerini kesin olarak tek tek değerlendirmek olanaksızdır; ancak iklim en önemlilerinden biridir.

Turistik bölgenin iklimi belirlenirken sıcaklık, güneşli günlerin az veya fazla oluşu, yağış miktarı, kar, havanın nemlilik durumu ve hava hareketleri açısından özellikleri dikkate alınması gerekir. Özellikle tatil turizmi açısından iklimin çok yağışlı ve tam tersi çok kurak veya soğuk, güneşli geçen günlerin kısa olması gibi unsurlar turistlerce tercih edilmemektedir[Toskay, 1983: 151]. Ancak bazı durumlarda iklimle ilgili tercihler turizm çeşitlerine göre değişmektedir.

Bir bölgenin iklimi iki nedenle önemli bir çekim faktörüdür. Birincisi, iklimin bölgeden kaynaklanmaktadır. Örneğin; yaz aylarında insanlar sıcak ve güneşi bol bölgeleri tercih ederken, kışın, kış aylarının yoğun yaşandığı yerleri tercih eder. İklimin ikinci çekim özelliği ise sağlık açısından ele alındığında önemlidir. Bazı bölgeler sağlıklı bir yaşamı isteyen insanlar için temiz ve sağlıklı iklimi nedeni ile özel tesisler kurularak sağlık turizmi konusunda gelişmiştir[İçöz ve Kozak, 1998: 39].

Doğal unsurların çekiciliği içerisinde bölgenin coğrafi konumu da oldukça önemlidir. Ziyaretçilerin kendi çevrelerine benzemeyen, hatta onlarla zıtlık oluşturan ancak onları hoşnut eden çeşitli çekiciliklerin buldukları yerlerin, ziyaretçilerin yararlanabildikleri bir konumda olmaları gerekir[Erdoğan, 1996: 68].

Ülkenin coğrafi konumu, turizmin gelişmesinde etkili olmaktadır. Bir ülkede aynı zamanda dağ, deniz, kaplıca ve kış turizmi yapılabiliriyorsa o ülkenin turizm açısından gelişme olasılığı artmaktadır. Bu açıdan bakıldığında Türkiye'nin turizm yönünden gelişme olasılığı oldukça fazladır[Akat, 2000: 15].

Bir turistik bölgenin oluşmasında, özellikle tatil turizmine hizmet eden turistik bir bölgenin oluşmasında arazinin uygunluğu da önemlidir. Bunun yanında, tatil turizmine hizmet edecek bölgenin manzarası, bitki örtüsü, ormanları ve su kaynakları gibi özellikleri de oldukça önemlidir.

1.2.2. Sosyal Yapıyla İlgili Faktörler

Sosyal yapı faktörleri, turizmin hareketlerinden etkilenen, turizm hareketlerini etkileyen ve turizme değişik bakış açılarını ortaya çıkaran faktörlerdir. Sosyal yapı çok geniş bir kavramı ifade etmesine rağmen, dört ana grupta toplanabilir. Bu gruplar;

- Ekonomik yapı
- Kültürel yapı
- Çevresel yapı
- Demografik yapı'dır.

Sosyal yapı içerisinde görülen yukarıdaki gruplar ve bu grupların bileşenlerinin turizm açısından incelenmesi, son yıllarda büyük önem kazanmıştır. Turizm, en çok ekonomik yönüyle ele alınmış bir sosyal faaliyettir. Önceleri sadece ekonomik getirileriyle araştırma konusu olan ve ekonomik etkilerden başka hiçbir etkisinin araştırılmadığı ve önem verilmediği böylesine bir sektör, zamanla sosyal yapıda meydana gelen değişimlerle bu konuya da önem verilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

Turizm etkilerini değerlendirirken yalnız gelir getirici ve döviz kazandırıcı özellikleri gibi, maddi ve ekonomik sonuçları değil, sosyal ve kültürel yansımaları gibi ekonomik olmayan konuların irdelenmesi de önem arz eder[Özdemir ve diğerleri, 2000: 79].

Dünya nüfusundaki artış, yaşam koşullarının iyileşmesi, eğitim ve haberleşme olanaklarının artması sonucunda insan ve grup davranışları farklılaşmaktadır. Bu değişen faktörlerin bir sonucu olarak da turizme duyulan ilgi giderek artmaktadır. Dünya turizm faaliyetlerine katılanların sayısının her yıl giderek artması ve genç nüfus oranının yükselmesi sebebiyle yeni turizm bölgelerine ilgi artmış, farklı yol ve yöntemlerle seyahatler artış göstermiş ve insanların sürekli arayışları devam ederek değişik konaklama, yeme-içme, zevk ve alışkanlıkları yaygınlaşmıştır.

Sosyal yapı içerisinde inceleyebileceğimiz demografik faktörler: nüfus dengesi, nüfus hareketliliği, iç ve dış göçler, yaş, eğitim seviyesi, cinsiyet, çalışan nüfusun mesleklere göre dağılımı; ekonomik faktörler: iş gücünün faaliyetlere göre dağılımı, üretim çeşitliliği, üretim kalitesi, direkt, endirekt harcamalar; çevresel faktörler: fiziksel çevre, tarihi ve coğrafi zenginlikler, kültürel faktörler ise: kültür değişimleri, kültür yayılması, kültür şoku, din, dil, gelenek ve görenekler, kültürel varlıklar (müzeler, anıtlar, tarihi kentler), siyasal yapı, eğitim durumu ve kentleşme düzeyi, örf ve adet, folklor ve sanat etkileriyle ilgilidir.

Belirtildiği gibi, sosyal yapı turizmden önemli ölçüde etkilenmektedir. Doorn'un 1985 yılında yaptığı araştırma bu varsayımı destekler niteliktedir. Yazara göre, turizm aile yapısını etkilemektedir, seksüel davranışlardaki değişikliklere, turistik bölgelerde şenliklerin, sanat ve el sanatlarının ticaretleştirilmesine, tüketimin ve tüketiciliğin gelişmesine, hayat tarzının serbestleştirilmesine neden olmaktadır[a.g.e., s. 79].

Bununla birlikte bir yerel halkın yaşam tarzını, alışkanlıklarını vb. durumlarını ortaya çıkararak sosyal yapı, turizme farklı bakış açısını gösterebilmektedir. Demografik yapıdaki, yaş değişkeni incelendiğinde yaşlı kesimin, genç kesime veya genç kesimin yaşlı kesime göre turizmi olumsuz algılayabilmesi buna örnek verilebilir.

Turizm Bakanlığı tarafından Antalya'nın Kemer ve Alanya ilçelerinde yapılan bir araştırmada, turizm hareketlerinden memnun olma durumuyla yaş ve eğitim

değişkenleri arasında ilişki olup olmadığı araştırılmıştır. 20-29 yaş grubundakilerin %69,9'u, 30-49 yaş grubunun %76,1 'i, 50-64 yaş grubunun %89,6 'sı, 65 ve üzeri yaş grubunun ise %82,1'i turizm hareketlerinden memnun olduklarını ifade etmişlerdir. [Toros ve diğerleri, 2000: 84]. Görüldüğü gibi yaş ve eğitim düzeyi değişkenleri turizme bakış açısında bir farklılığı ortaya koyabilirler.

Halkın sosyal yapısını belirleyen etmenlerden biri de “sahip olunan gelir” dir. Geliri yüksek düzeyde bulunan ve geliri düşük düzeyde bulunan yerel halkın turistlerle ilişkilerinde farklılık gözlenebilmektedir. Bazı çalışmalarda, gelir düzeyi yüksek olan insanların, turistlerle daha iyi iletişim kurabildiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Araştırmacılar bu varsayımı şu şekilde açıklamaktadırlar: gelir düzeyi yüksek insanlar, iki kültürün birbirini tanınması için zorunlu olan yabancı dil gereksinimini iyi bir dil eğitimi alarak gidermektedir. Bunun yanında yaşam tarzları, eğitim ve kültürel seviyeler iki kültür arasında benzerlik göstermektedir. Böylelikle yerel halkın turistlerle iletişime geçmeleri daha kolay olmaktadır[Nettekoven, 1979: 140).

Ayrıca, bir bölgede yaşayan yerel halk ile turistik işletmelerde çalışan iş görenlerin, turistlere karşı misafirperver bir tutum içerisinde olmaları, bölgeye gelen bu turistlerin olumlu izlenimler edinmesini sağlayacaktır. Bu da mikro düzeyde bölgenin, makro düzeyde ise ülkenin tanıtımı için olumlu bir imaj kazanmasına neden olacaktır.

Sosyal yapı turizme sadece olumlu bakış açılarının olması anlamına gelmemektedir. Kültürel yapı bileşenleri incelendiğinde bazı yerlerde olumsuz bakış açılarının da olduğu görülebilir. Özellikle kültürü dışa kapalı bir şekilde oluşan bir toplum üyeleri, turizme ve turiste itici bir şekilde yaklaşmaktadırlar. Kültürü dışa açık ve sosyalleşme üzerine kurulu toplumlar turizme ve turiste destek vermektedirler.

Amerika'nın Colerado eyaletinde yapılan bir araştırmada, yerel halkın turizme bakış açısının öğrenilmesi için ekonomik faaliyetlerin toplamı ile turizm gelişiminin aynı anda ele alınmasının, belirgin sonuçlara ulaşmada önemli bir faktör olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum şu şekilde açıklanabilir:

Turizm gelişim düzeyi ve ekonomik faaliyetler düzeyinin ikisinin de düşük veya ikisinin de yüksek olduğu toplumlar, turizmi en çok destekleyendir. İki düzey düşüğe gelir açısından bir ihtiyacın doğmasıyla turizme ihtiyaç duyulabilir.

İki düzeyin yüksek oluşu, turizm getirilerinin belirgin bir şekilde görülmesini sağlamakta, ekonomik faaliyetlerin iyileştirilmesiyle de turizme yapılacak yatırımlara kaynak ayrılması gerçekleşmektedir. Buna karşılık, bu iki düzeyden birisinin düşük, diğerinin yüksek olduğu toplumlar turizmin gelişimine genellikle iyi gözle bakmamaktadır[Lawrence ve diğerleri, 1993: 2).

Ayrıca, günümüzde toplum yaşantısı içerisinde insan, yalnızlığa sürükleyen bu ortam dışında farklı insanlarla sosyal ilişkiler kurmak isteyebilmektedir. Bu nedenle, toplu seyahatlerde doğan arkadaşlık ve dostluk olgusu insan mutluluğunu artıran bir faktör olmaktadır[Barutçugil, 1989: 32).

Sonuç olarak sosyal yapı bileşenlerinin her biri, turizme farklı bakış açıları anlamına gelmektedir.

1.2.3. Altyapı, Üstyapı ve Ulaşım

Turizm bir hizmetler bütünüdür. Bir ülkede turizmin gelişmesi için ve turiste uluslararası standartta hizmet vermek için elektrik, su, kanalizasyon ve çevre temizliği gibi alt ve üst yapı sistemlerine yeterince yatırım yapılması ve tamamlanması gerekmektedir.

Alt yapının gerçekleştirilmesinde temel amaç, doğrudan turizm endüstrisini geliştirmek olmamakla beraber, alt yapının varlığı ve yeterliliği turizmin gelişmesini önemli ölçüde olumlu yönde etkiler. Altyapı yatırımları aynı zamanda ikamet eden nüfusa ya da farklı kuruluşlara da hizmet edecekse, turistik gelişmenin türüne göre turiste uygun bir alt yapı geliştirilebilir. Alt yapının oluşturulmasında çok ağır maliyetler söz konusudur. Bundan dolayı alt yapı oluşturulması için gerekli kaynak genellikle kamu sektörü tarafından karşılanır[Özgüç, 1994: 65).

Alt yapıya ek olarak, hava alanları, otobüs durakları, garlar, alışveriş merkezleri, otel, motel ve diğer konaklama tesisleri restoranlar, müzeler, mağazalar ve spor tesisleriyle

eğlence yerleri gibi üst yapı hizmetleri de gerekmektedir. Bu tür üst yapı hizmetleri turistik bölgedeki çekiciliği tamamlayan faktörlerdir. Alt yapıların tersine bu hizmetler genellikle merkezi ya da yerel yönetimlerin teşviki ile özel şirketler ya da kişilerce yapılmaktadır.

Gelişen turizmle birlikte üstyapının gelişmesi sayesinde;

1. Konaklama tesislerinde kapasite artar.
2. Üstyapının gelişmesi konukların harcamalarının artmasına neden olur.
3. Yeni harcama alanları açılır.
4. Turizm mevsimi uzar.
5. Üstyapının gelişmesi, yeni istihdam alanlarının gelişmesine sebep olur.
6. Ülkenin mevcut doğal ve tarihsel kaynaklarının daha iyi değerlendirilmesi sağlanır.

Sonuç olarak, bir ülkede veya turistik bir bölgede turizmin gelişmesi ile birlikte alt ve üstyapı olanakları hem miktar hem de kalite yönünden artar. Bu artışla birlikte ülkede veya bölgede yeni gelir ve istihdam yaratılır[İçöz ve Kozak, 1998: 245).

Diğer taraftan turizm merkezlerine ulaşılabilirlik de önemli bir unsurdur. Çekiciliği yüksek olmasına rağmen turistik merkezlerine ulaşmak güç ise, başka bir ifade ile havayolu, kara yolu, deniz yolu ve kara yolu bağlantıları yeterli değilse turistik ürünün pazarlamasında güçlükler ortaya çıkacaktır. Ulaşılabilirlik, çekiciliği yüksek olan turistik merkezlerin pazardaki hedef kitleye olan yakınlığı ve onlara düşük maliyetle ulaşılabilir olanağını ifade etmektedir[Kozak ve diğerleri, 1997: 31).

Gemiler, uçaklar, trenler, otobüsler, metro, faytonlar, tramvaylar vb. taşıma araçları zaman içerisinde hız ve kapasite artışı ile gelişen ve turizmde kullanılan ulaştırma araçlarıdır. Geçmiş yıllara bakıldığında, turizmin ulaşımındaki gelişmelerden etkilendiği görülmektedir. Ulaşım ve ulaşımındaki bu gelişmeler turizmin olmazsa olmaz şartlarından birisidir[Zengin,1999:61).

Ulaşım, turizm faaliyetlerinin başlangıcıdır. Turizmde, ulaştırmanın önemini üç maddede toplayabiliriz;

1. Ulaştırmanın gerçekleşmesi, turizm ve turizm talebinin gelişmesinde en önemli faktördür. Ulaştırmada hız faktörü ve geniş kitlelerin taşınmasına imkan veren gelişmeler daha fazla turistlerin turizme katılmasını sağlamıştır[Bayer, 1992: 12]. Ayrıca turistlerin konaklama sürelerini uzatmalarına neden olmuştur. Yani ulaşımdan sağlanan kolaylık ve zaman, turistlerin kalış sürelerini etkilemiştir. Uluslararası koordinasyonun da kurulduğu ulaştırma sistemine sahip ülkeler, turizm faaliyetleri ve gelirleri açısından daha çok gelişir[Sezgin ve Acar, 1991: 77]. II. Dünya Savaşı sonrası dönemde otomobil sahiplerinin hızla artması batıda iç turizmin gelişmesine neden olurken uçak teknolojilerindeki gelişmeler ise uluslararası seyahatlerde büyük bir artış göstermiştir[Özgüç, 1994: 56].

2. Turistlerin zamanına ve gezme-görme ihtiyaçlarına göre ulaşım araçları da çeşitlenmiştir. Ayrıca, turistik bölgeleri daha kolay ve kısa zamanda ziyaret edebilme imkanı doğmuştur.

3. Ulaşımdaki gelişme yabancı turist talebini arttırdığı gibi turistlerin konfor ve hız konusundaki isteklerine cevap vererek, hem ülkeye daha fazla turist gelmesini sağlamakta, hem de turizm gelirlerini artırmaktadır[Bayer, 1992: 122].

Genel olarak ulaştırma sistemleri, mal ve hizmetleri tüketicinin bulunduğu yerlere taşırlar. Halbuki turizmde bu tam tersi yönde gerçekleşir. Yani turistleri veya tüketicileri turistik mal ve hizmetlerin olduğu yerlere taşır. Bu yönde de daha değişik bir hizmet sunmaktadır[Gürdal, 1985: 10].

Türkiye’de ulaşım ise, kara, deniz, hava ve demiryolları ile sağlanmaktadır. Kara taşımacılığı genelde özel teşebbüs tarafından gerçekleştirilir. Deniz ulaşımı Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş. tarafından işletilmektedir. Demiryolu ulaşımı ise T.C. Devlet Demir Yolları tarafından yapılmaktadır ve son olarak havayolu işletmeciliği de Türk Hava Yolları tarafından gerçekleştirilmektedir. Ayrıca bir çok özel hava yolu işletmesi de hizmet vermektedir[Sezgin, 2001: 109].

Sonuçta şunu belirtmek gerekir ki, bir ülkenin turizm değeri ne kadar zengin, konaklama tesisleri ne kadar iyi olursa olsun, ulaşım olanaklarından yoksun ise, turizmden beklenen verimli sonuçlar elde edilmez. Bundan dolayı ülkelerin turizmden yararlanabilmek için ulaşım hizmetlerine önem vermeleri gerekir.

1.2.4. Özel İşletmeler

1.2.4.1. Turizm İşletmeleri

Turizm işletmeleri geçici bir süre için yer değiştirme olayının doğurduğu seyahat ve konaklama ihtiyaçlarının ve buna bağlı diğer ihtiyaçların tatminine yarayan mal ve hizmetlerin üretilmesini ve pazarlanmasını sağlayan ekonomik birimler olarak tanımlanır[Batman, 1999: 5].

Turizm endüstrisinde faaliyet gösteren işletmeler; konaklama işletmeleri, ulaştırma işletmeleri, yiyecek-içecek işletmeleri, seyahat işletmeleri ve rekreasyon işletmeleri olarak sınıflandırılabilir.

Konaklama işletmeleri içerisinde en önemli grubu oteller oluşturur. Otel işletmelerinin sınıflandırılmasında farklı kriterlerden yararlanılmaktadır. Otel işletmelerinin farklı kriterlere göre sınıflandırılması aşağıda verilmiştir[Kozak ve diğerleri, 2000: 51-55).

1. Konaklama amacı bakımından otel işletmeleri: Bunlar, termal turizm tesisleri, sayfiye otelleri, kongre otelleri, dağ ve spor otelleri olarak ayrılabilir.
2. Faaliyet Süresi Bakımından Oteller: Devamlı oteller ile mevsimlik oteller.
3. Buldukları Yere Göre Otel İşletmeleri: Hava alanı otelleri, istasyon otelleri, kent merkezindeki oteller ve liman otelleri olarak ayrılır.
4. Büyüklükleri Bakımından Oteller: Bu sınıflandırma ile ilgili farklı görüşler olmakla birlikte, bunlar; küçük, orta ve büyük ölçekli otel işletmeleri olarak sınıflandırılabilir.

5. Hukuki Özellikleri Bakımından Oteller: Türkiye’de hukuki bakımdan otel işletmeleri ikiye ayrılır. Bunlar; belediye belgeli otel işletmeleri ve turizm işletme belgeli otel işletmeleridir.

- Belediye Belgeli Otel İşletmeleri: Bu işletmelerin denetimleri yerel yönetimler tarafından yapılır ve fiyatları da yine belediyeler tarafından tespit edilir. Ayrıca bu otellerin sınıflandırılması Türkiye’de yerel yönetimler tarafından yapılmakta olup birinci sınıf oteller, ikinci sınıf oteller şeklinde olabilmektedir[Şener, 1997: 28]

- Turizm İşletme Belgeli Otel İşletmeleri: Türkiye’de diğer bir belgelendirme şekli de “Turizm İşletme Belgeli” otel işletmeleridir. Bunlar bir yıldızlı, iki yıldızlı, üç yıldızlı, dört yıldızlı ve beş yıldızlı otel işletmeleri olarak sınıflandırılırlar[Kozak ve diğerleri, 2000: 51-55).

6. Mülkiyet Bakımından Oteller: Özel otel işletmeleri, kamu otel işletmeleri ve karma otel işletmeleri olarak sınıflandırılırlar[Olalı ve Korzay, 1993: 44].

Bunlar dışındaki diğer konaklama işletmeleri ise motel, tatil köyü, pansiyon, kamping, apart oteller, oberj (dağ evleri), gezer otel (karavan), hostel gibi işletmelerdir.

Ulaştırma işletmeleri, demiryolları, deniz yolları, kara yolları ve hava yolları olarak sınıflandırılır.

Yiyecek-içecek işletmeleri: Genellikle konaklama tesisi bünyesi içinde yiyecek-içecek işletmeleri dışında bağımsız olarak da hizmet verebilmektedirler. Üç yıldızlı otellerden itibaren konaklama tesisleri içerisinde zorunlu olarak bulunan yiyecek-içecek birimleri üç, dört ve beş yıldızlı otellerde hizmet sunmaktadırlar[Kozak ve diğerleri, 1997: 39).

Seyahat işletmeleri: Bu işletmelerde toptancı durumunda olan tur operatörleri ve perakendeci olan seyahat acentaları bulunmaktadır. Seyahat acentaları A grubu, B grubu ve C grubu olarak sınıflandırılır.

Rekreasyon işletmeleri: Bu tür işletmeler doğal, kültürel ve eğlenceye yönelik faaliyet gösteren işletmelerdir. Milli parklar, hayvanat bahçeleri, resim sergileri, fuarlar, festivaller, müze, golf, tenis, bilardo ve bunun gibi alanlarda faaliyet gösteren işletmeler rekreasyon işletmelerine örnek olarak verilebilir.

1.2.4.2. Diğer Özel İşletmeler

Turistlerin, turistik ihtiyaçlarının turistik işletmelerce sağlanması yanında, turizm ile ilişkisi olan diğer sektör işletmeleri tarafından da turistlerin ihtiyaçları karşılanmaktadır. Turist hareketlerinin yoğun olduğu bölgede, turistik işletmeler dışında, hediyelik eşya satan dükkanlar, konfeksiyon mağazaları, eczane, bakkallar, kuaförler, bankalar ve döviz büroları turiste hizmet vermektedir[Zengin, 1999: 66].

Turizm ile ilgili çeşitli faaliyetleri yürüten, özel turistik mal ve hizmetleri üreten ve varlıkları kısmen veya tamamen turizme bağlı bulunan bu tür işletmeleri dört ana grupta toplamak mümkündür[Batman, 1999: 11].

1. Turizm ile ilgili çeşitli ürünleri üreten işletmeler; seyahat ve tatil özel giysileri ve hediyelik eşya vb.,
2. Turizme bağımlı ticari işletmeler; hava alanları, liman ve istasyonlarda ve tatil beldelerinde çeşitli tüketim mallarını satan perakendeci işletmeler vb,
3. Turizm ile ilgili özel hizmetleri üreten işletmeler; çevirmenlik ve rehberlik hizmetleri, animasyon hizmetleri, döviz büroları vb.
4. Turizm tanıtma ve reklamcılık işletmeleridir.

1.2.5. Yerel Yönetimler

Turizm hizmeti, belirlenmiş bir bölgede ya da bölgelerde, hizmet üreticisi ve tüketicinin bir arada bulunmalarıyla gerçekleşebilir. Dolayısıyla, turizm hizmetinin verildiği çevre oldukça büyük bir önem kazanmaktadır. Bir mal alıcısı için, malın nerede üretildiği, fabrikasının çevresi çok büyük önem taşımazken; turizm hizmeti alıcısı için ön plana çıkmaktadır. Bu hizmetin üretildiği yer, çevresi satın alma kararlarını birinci derecede etkileyebilmektedir. Ayrıca turistin, hizmetten beklentisi hizmet için belirlediği kalite düzeyi, hizmeti üreten kadar hizmetin üretildiği çevrede değerlendirilerek ortaya çıkmaktadır[Akmel, 1990: 75]. Hizmetin üretildiği çevrenin ya da bölgenin yönetimi ise yerel yönetimlerin sorumluluğu altındadır. Bu sebeple yerel yönetimler, gerek ülke turizmi gerekse bir bölgenin turizmi için oldukça önemlidir.

Bilindiği gibi 1921, 1924, 1961 ve 1982 yıllarında değiştirilen veya yenilenen anayasalar, devletin yürütme yetkisini, merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında paylaşmıştır.

1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127. maddesi, yerel yönetimleri, "il, belediye veya köy halkının yerel ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunla gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileri" olarak tanımlamıştır[Dönmez, 1996: 18].

Yerel yönetimler, bütün ülkelerde kamu yönetiminin önemli ve vazgeçilmez unsurunu meydana getirmektedirler. Kamu hizmetlerinin hepsini ülkelerin başkentlerinden yürütmek mümkün değildir. Bu mümkün olsa bile, hizmetlerin verimliliği ve etkinliği azalır, toplumsal fayda gerçekleştirilemez. Ayrıca demokratik, siyasi değerler gelişemez ve halkın kamu hizmetlerine karşı ilgisi azalır. Mahalli şartların farklılığı, mekansal uzaklık, halkın yönetime katılımı ve halka daha iyi hizmet sunma gibi sorun ve ihtiyaçlar yerel yönetimleri ortaya çıkarmıştır[Eryılmaz, 2001: 121].

1982 Anayasasına göre yerel yönetimlerin özellikleri şöyle belirlenebilir:

1. Yerel Yönetimler; İl, belediye ve köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan kamu tüzel kişileridir.
2. Yerel yönetimlerin karar organları seçimle belirlenir.
3. Görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan yerel yönetim organları veya bu organların üyelerini İç İşleri Bakanı geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar görevinden uzaklaştırabilir.
4. Yerel yönetimlerin seçimleri beş yılda bir yapılır. Ancak milletvekili genel veya ara seçiminden önceki veya sonraki bir yıl içinde yapılması gereken mahalli idare organlarına veya bu organların üyelerine ilişkin genel ve ara seçimler milletvekili genel ve ara seçimleri ile birlikte gerçekleştirilir.
5. Yerel yönetimle kendi aralarında birlik kurabilirler. Birlik kurmaya ilişkin izni Bakanlar Kurulu verir.

6. Yerel yönetimlerin merkezi yönetim ile karşılıklı bağ ve ilişkileri kanunla düzenlenir.
7. Yerel yönetimlere görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır[a.g.e.,s.125].

Yerel yönetimlerin önemi ise şöyle özetlenebilir:

1. Yerel yönetimler, yerel hizmetlerin yönetilmesinde verimli bir metod olarak görülür. Çünkü yerel yönetim organlarının üye ve yöneticileri, o yöre halkının içinden seçilmektedir. Dolayısıyla bu kişiler buldukları yörenin sorunlarını daha iyi değerlendirebilecek ve gerekli çözümleri üretebilecek imkana sahiptirler.
2. Merkezi yönetim, yerel yönetimlerin varlığından dolayı kazançlıdır. Çünkü yerel yönetimler, yerel nitelikteki görevleri merkezi yönetimden devralmakla onun yükünü hafifletmiş olmaktadır.
3. Yerel yönetimler, özerk yapıları sebebiyle müteşebbis birimlerdir. Sahip oldukları teşebbüs gücünü kullanarak yeni hizmet yöntemleri geliştirebilirler. Her bir yerel yönetim kuruluşu, aynı zamanda farklı müteşebbis güç demektir.
4. Yerel yönetimler, güçlü merkezi hükümete karşı bir fren ve denge unsuru olabilirler. Bu yönetimler, aşırı ölçüde merkezileşmiş bir devletin tehlikesini azaltmada önemli bir rol oynayabilirler. Demokraside yerel muhalefeti, yerel yönetimler meydana getirir. Bu düzende asıl olan siyasi gücün bir merkezde toplanması değil, çeşitli gruplar ve yönetim birimleri arasında paylaşımıdır[a.g.e., s.125].

Yerel Yönetimler Yasa Tasarısı

Merkezi idareyle mahalli idareler arasında görev bölüşümü ve hizmet ilişkilerinin esasları ile mahalli idarelerle ilgili çeşitli kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı 31.07.2001 tarihinde İçişleri Bakanlığınca hazırlanmıştır.

Tasarı ile ülkemizde merkezi idare ile mahalli idareler arasında hizmet ilişkilerinin esasları ve gelirlerin paylaşımı yeniden düzenlenmekte; bu alanda yeniden yapılanma

yoluna gidilmektedir. Tasarıya göre, yerel yönetimlerin görevleri aşağıdaki gibi tespit edilmiştir[TBMM İçişleri Komisyonu Raporu, 2002].

a)Bu kanunda ve ilgili kanunlarda belirtilen esas ve sınırlamalar çerçevesinde; eğitim, sağlık, sosyal yardım, kültür, sanat, turizm, tarım, orman, ağaçlandırma, çevre sağlığı ve güvenliği, bayındırlık, imar, afet, ulaştırma, zabıta hizmetleri, itfaiye hizmetleri, toplu konut, trafik, su ve kanalizasyon, kentleşme ve alt yapı hizmetleri ve sanayi ve ticaret alanlarında mahalli ve müşterek nitelikli hizmetler.

b)Asli görev ve hizmetlerin yanı sıra, kanunların yasaklamadığı veya münhasıran başka idarelere vermediği mahalli ve müşterek nitelikli ihtiyaçları karşılamak üzere genel karar organlarının uygun göreceği her türlü faaliyet ve hizmetler.

1580 sayılı belediye kanununun 15. maddesinde yani belediyelerin görevleri hakkındaki maddenin 24, 56 ve 82 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. Ayrıca maddeye yeni bentler ilave edilmiştir.

24-Sanayi atıklarının toplanması ve taşınması hariç, katı atık yönetimi hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla, kaynakta ayrı toplama, taşıma, aktarma merkezleri yapma, ayırma, geri kazanım, bertaraf etme ve düzenli depolama dahil her türlü hizmeti yapmak, yaptırmak, işletmek, bu amaçla kurulmuş tesislerden yararlanmak, nazım imar planlarında bu tesislerin mevcut ve planlanan yerlerini göstermek, ilgili kanun ve yönetmeliklerde ön görülen koruma mesafesini sağlayacak şekilde tedbirlerin alınmasını sağlamak.

Sanayi atıkları ve tıbbi atıkların; toplanmasına, taşınmasına, ayrıştırılmasına, geri kazanılmasına, depolanmasına ve bertaraf edilmesine dair hizmetlerin yerine getirilmesinden atık üreticilerle belediyeler birlikte sorumludur. Uygulamaya ilişkin esaslar İçişleri Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı'nın uygun görüşü alınarak Çevre Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Atık su ve katı atık yönetiminde birbirine yakın belediyelerin hizmet birlikleri kurmaları esastır. Bu hizmetleri yerine getirmek için kurulan birlikler, yapacakları yatırımlarda ucuz kredilendirme dahil devlet desteğinden öncelikle yararlandırılır.

56-Belediyeye ait ılıcaları işletmek, ücretli veya fakir ve muhtaçlar için ücretsiz çamaşırhane, hamam, plaj, yüzme havuzu açmak.

82-Afetlerde mülki idare amirinin emriyle gerek kendi görev sahası içinde gerekse diğer il, ilçe, belde ve köylerde kurtarma ve yardım hizmetlerinde bulunmak, afetzedelere yardımcı olmak, bu amaçla arama ve kurtarma ekipleri kurmak, ihtiyaç duyulan arsa, bina, tesis, araç ve malzemeleri temin etmek, bütçelerine yeterli miktarda ödenek ayırmak. (Bu görev büyükşehir statüsündeki yerlerde, büyükşehir belediyeleri tarafından da yerine getirilir)

83- Sağlık Bakanlığı'nca belirlenecek ilke, esas ve standartlara uygun olarak her türlü teşhis ve tedavi merkezleri ile acil yardım servisleri, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'nce belirlenecek esas ve standartlara göre kreş, gündüz bakımevi, huzurevi,aşevi ve kadın sığınma evi, rehabilitasyon merkezi, toplum merkezi, çocuk ve gençlik merkezi, aile danışma merkezi, yaşlı danışma merkezi açmak. (Bu görev büyükşehir belediyeleri tarafından da yerine getirilebilir)

84- Görev alanlarına göre Sağlık Bakanlığı'nca veya Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'nca belirlenecek esaslara uygun olarak, belediye ve mücavir alan sınırları içinde halkın yiyecek ve içecek maddelerinin üretildiği, satıldığı ve muhafaza edildiği yerleri denetlemek. (Büyükşehir belediyeleri kendi görev alanları ile ilgili denetleme yetkisine sahiptir)

85- Milli Eğitim Bakanlığı'nca belirlenecek esaslar dahilinde ve bu bakanlık ile işbirliği ve koordinasyon sağlanarak ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarına ait binalar yapmak, bunların bakım ve onarımlarını sağlamak, izin ve denetimine tabi olarak, meslek kursları yetiştirici ve tamamlayıcı kurslar açmak.(Bu görev, büyükşehir belediyeleri tarafından da yerine getirilebilir)

86- Kültür Bakanlığı'nın izni ve denetimi ile belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yer alan 21.07.1993 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında bulunan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının bakım ve onarımlarını sağlamak.(Bu görev büyükşehir belediyeleri tarafından da yerine getirilebilir)

Kültür Bakanlığının uygun görmesi halinde tescilli yapıların onarımı belediyelerce yapılabilir ve sahipleri yapılan harcama miktarı üzerinden borçlandırılabilir. Buna ilişkin uygulamanın usul ve esasları İçişleri Bakanlığı ve Kültür Bakanlığı'nca müştereken hazırlanacak yönetmeliklerle belirlenir.

87- Sporun kitlelere yayılmasını sağlamak spor tesisleri yapmak, işletmek, işlettiirmek veya bir araya getirmek, spor tesislerini Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün talebi üzerine ulusal ve uluslararası müsabakalara tahsis etmek, amatör sporu teşvik etmek, amatör spor kulüplerine spor malzemesi yardımında bulunmak. (Bu görev büyükşehir belediyeleri tarafından da yerine getirilebilir).

Yerel yönetimlerin faaliyetleri çerçevesinde turizm ile ilgili faaliyetlerini altı başlıkta toplamak mümkündür[Ağaoğlu, 1989: 30-32).

Dinlenme ve Eğlence: Turizm olgusunu oluşturan en önemli unsurlardan birisidir. Bu madde altında işlenen her faktör, insanların gerek fizik, gerekse psikolojik olarak dinlenmelerine veya yenilenmelerine yöneliktir.

Kültürel Etkinlikler: Gezme, görme, ziyaret, tanıtım, öğrenme ve eğitim gibi olguların hepsi kültürel etkinliklerin bir ögesidir. Bu etkinlikler ve getirdiği yan faaliyetler kültür turizmine konu olur.

Sportif Etkinlikler: Sportif etkinliklerin doğrudan birer turizm faaliyeti olup olmadıkları tartışmalı bir konudur. Bununla beraber yoğun bir turizm olayına yol açtıkları artık herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir. Bunun en güzel örneğini olimpiyatlar oluşturur. Kayak ve diğer spor müsabakalarının yapıldığı yerler, başlı başına birer turizm merkezidir.

Ekonomik ve Bilimsel Etkinlikler: Toplam turizm etkinlikleri içerisinde iş, kongre, fuar-panayır, sempozyum, seminer ve tüm diğer benzeri olgular önemli bir yer tutar. Özellikle kongre ve fuar turizminin günümüzdeki gelişme seyri dikkate alınırsa, bunun ilerideki yıllarda yoğunluk kazanacağına hiç kuşku yoktur.

Ulaşım ve Ulaştırma: Bu kapsam içerisindeki etkinliklere, turizmdeki yer değiştirme kavramıyla birlikte düşünülmesi, toplam turizm faaliyetlerine ne denli etkilediklerinin

kolayca görülmesini sağlar. Hatta bu unsur olmadan turizm olgusunun oluşması mümkün bile değildir.

Politik Etkinlikler: Politik etkinliklerin de hatırı sayılır bir turizm hareketine yol açtığı bilinmektedir. Burada ilk akla gelen, başkentlerde bir turizm hareketinin doğabileceğidir. Öyle de olsa diğer turizm merkezlerinin bundan fazlasıyla payını alabilecekleri söylenebilir.

Özetlemek gerekirse, yukarıda sayılan turizm ve turizme yol açan etkinliklerin gerçekleşmesi için alt yapı, üst yapı ve organizasyon gereklidir. İşte yerel yönetimlerin turizmle ilişkisi bu bağlamda ortaya çıkmaktadır. Turizm merkezi olarak nitelendirilebilecek bir yer ancak ve ancak belde yönetiminin yani yerel yönetimlerin çalışmaları ve olaya yaklaşımları sonucu ortaya çıkabilir. Bu faaliyetlerin birer turistik etkinliğe dönüşmeleri söz konusu belde yönetimlerinin bu işi ne denli bilinçli veya bilinçsiz ya da ne derece yapıp-yapmadıklarına bağlıdır.

Ülke düzeyinde merkezi kararların ve turizm politikalarının uygulanması ve uygulamalardan başarılı sonuçlar alınması yerel yönetimlerinin üzerine düşen görevleri tam anlamıyla yapmalarına bağlıdır. Çünkü her türlü kararın sonuçta uygulama alanı mahalli idarenin sınırları içindedir. Turistin turistik yerlerde gezerken gördükleri olumlu veya olumsuz herşey onun ülkemiz ile ilgili düşüncelerini etkiler[Kişioğlu, 1991: 70].

Yerel yönetimler bölgedeki halkla ve koşullarla iç içe yaşayan verilen veya verilemeyen hizmetleri en çabuk ve doğru algılayabilen, yapılması gerekenler hakkında mahalli koşullar en iyi değerlendirmeyi yapabilecek kuruluşlardır. Turizmle ilgili olan mahalli idarelere merkezi idarenin daha fazla kaynak ayırması, bilgi transferi sağlaması ve uygulamaları sürekli kontrol etmesi turizmimizin sağlıklı gelişebilmesi için daha olumlu sonuçlar doğuracaktır[Karaca, 1995: 46-47].

Ülkemizde yerel nitelikli birçok hizmetlerin görülmesini sağlayan ve demokratik yaşamın bir parçası olan yerel yönetim kuruluşlarını, "il özel idaresi", "belediye yönetimi" ve "köy yönetimi" oluşturur.

1.2.5.1. Belediyeler

Belediyeler ve belediyelerin turizm faaliyetlerindeki etkinliği hakkında geniş bilgi ikinci bölümde verilecektir.

1.2.5.2. İl Özel İdareleri

İl özel idareleri, varlığı anayasa ile de kabul edilmiş mahalli idare kuruluşlarıdır. İl özel idaresi, "il" denilen idari coğrafyada faaliyet gösteren bölgesel yerel yönetim birimidir. Belediye ve köy faaliyetleri, belirli bir yerleşim alanı ile belirli olduğu halde, il özel idarelerinin görev, yetki ve hizmetleri hem kırsal hem de kentsel alanlardaki tüm yerleşim birimlerini içeren bölgeyi kapsamaktadır.

Bir yerde il özel idaresi kurulabilmesi için, söz konusu yerin il statüsü kazanması yeterlidir. Diğer bir ifade ile, bir yerleşim biriminin kanunla il statüsüne kavuşturulması ile birlikte, başka bir işleme gerek kalmaksızın otomatik olarak orada il özel idaresi kurulmaktadır[Eryılmaz, 2001: 127].

İl Özel İdaresinin Görevleri:

İl özel idaresinin görevleri, belediye ve köy yönetimlerinin yetki alanı dışında kalan nitelikte ki yerel hizmetlerdir. İl özel idaresine verilen görevleri, "bayındırlık", "tarım ve hayvancılık", "eğitim", "sağlık ve sosyal yardım" ve "ekonomi ve ticaret" olmak üzere beş grupta toplamak mümkündür[a.g.e., s. 127-128].

Bayındırlık Görevleri: İl özel idarelerine bayındırlıkla ilgili olarak il, ilçe ve köy yollarının yapılması, köy içme suyu, köprü ve iskele yapımı, gl ve bataklıkların kurutulması ve iyileştirilmesi gibi görevler verilmiştir.

Tarım ve Hayvancılık Görevleri:rnek ve deneme niteliğinde, çiftlikler ve fidanlık kurmak, tarım ürünleri sergileri açmak, iklime uygun yeni ürünler yetiştirmek için parasız tohum ve fidanlar dağıtmak, tarımın gelişmesi için tarım aletlerini kiraya vermek, tarım müzeleri kurmak, orman yetiştirmek ve yabani ağaçları aşılamaktır.

*Eğitim Görevleri:*Orta dereceli okullar, sanat okulları ve ğretmen okulları açmak, ayrıca ilköğretimin gelişmesi için gerektiğinde gezici okullar açmak[Keleş, 2000: 140].

Sağlık ve Sosyal Yardım Görevleri: İl sınırları içinde hastane, akıl hastanesi, düşkünler yurdu, öksüz çocuk yuvaları gibi sağlık ve hayır kurumları meydana getirmektedir.

Ekonomik Görevleri: İl özel idaresinin ekonomi ile ilgili görevleri; sanayi üretimi teşvik amacıyla sergi, pazar, panayırlar açmak; ilin ihtiyaçlarına göre tuğla, kireç vb. fabrikaları kurmak, arıcılık ve el sanatları kursları açmaktır[Dönmez, 1996: 30].

Bu görevler içerisinde il özel idarelerinin doğrudan turizme yönelik görevleri olmamakla beraber, dolaylı olarak turizmi ilgilendiren yada bölgedeki turizm faaliyetlerini etkileyen görevleri aşağıda verilmiştir[Yeter, 1993a: 47].

- Turistik otel, motel ve pansiyonlar yapmak,
- Temiz hava ve dinlenme ihtiyaçları için koruluklar ve fidanlıklar kurmak,
- Sergiler açmak ve yarışlar düzenlemek,
- Kültür ve sanat alanlarındaki etkinlikleri desteklemek ve
- Belediye sınırları dışında umumun eğlenmesine, dinlemesine ve yiyip içmesine mahsus yerlerin sınıflarını tespit etmek açılma ve kapanma saatlerini belirlemek.

İl özel idarelerinin organları:

İl özel idaresinin, “vali”, “il genel meclisi” ve “il daimi encümeni” olmak üzere üç organı vardır.

Vali: İl özel idaresinin yürütme organıdır. İl genel meclisi ve il daimi encümeninin aldığı kararları yürütür. İl genel meclisine sunulacak olan bütçe ve çalışma programlarını hazırlar. Ayrıca, hem il genel meclisinin hem de il daimi encümeninin gündemini düzenler[Eryılmaz, 2001: 129].

Valiyi, il genel meclisi ve encümen denetler. Dönem başında vali çalışmalar konusunda hazırladığı raporu genel meclise sunar. Mecliste görüşme açılır ve 2/3 çoğunlukla valinin çalışmaları yetersiz bulunursa durum İçişleri Bakanlığına bildirilir. Hükümet, vali hakkında gereken önlemi alır[Gözübüyük, 1999: 113-114].

Vali ilçe düzeyindeki il özel idare hizmetlerini kaymakam eliyle yürütebilir. Kaymakamlar, il özel idare hizmetlerinin yürütülmesinde valiye karşı sorumludurlar.

İl Genel Meclisi: İl özel idaresinin genel karar organı il genel meclisidir. İlçeler adına seçilen üyelerden oluşur. Genel meclisin üye sayısı, o il içindeki ilçe sayısına ve ilçelerin nüfusuna göre değişir. Genel meclis üyelerinin görev süresi beş yıldır. İl genel meclisinin seçilmiş bir başkanı yoktur. Bu görevi vali yürütmektedir. Genel meclis, kendi üyeleri arasında her yıl iki başkan vekili seçer[a.g.e., s. 111].

İl genel meclisi her yılın Mayıs ve Kasım aylarında olağan olarak toplanır. Toplantılara vali başkanlık eder. Valinin bulunmadığı toplantılarda birinci başkan vekili, o da yoksa ikinci başkan vekili meclise başkanlık yapar. İl genel meclisi, üye tam sayısının yarısından bir fazlasıyla toplanır ve toplantıların çoğunluğu ile karar alır. İl genel meclisinin başlıca görevleri şunlardır[Eryılmaz, 2001: 130].

- 1.İl özel idaresi bütçesini ve kesin hesabını kabul etmek
- 2.Vali tarafından sunulan yıllık faaliyet raporunu görüşüp onaylamak
- 3.Yönetmelikleri yapmak

*İl Daimi Encümeni:*İl genel meclisi kendi üyeleri arasından il daimi encümeni için beş üye seçer. Encümen üyelerinin görev süresi bir yıldır. Süreleri dolan üyeler tekrar seçilebilirler. İl daimi encümenine vali ya da görevlendireceği vali yardımcısı başkanlık eder.

İl daimi encümeni her zaman toplanmaz; gerek görüldüğünde vali tarafından toplantıya çağırılır. İl daimi encümeni, il genel meclisi toplantıda olmadığı zaman onun işlerini görür. Ayrıca vali tarafından sunulan aylık hesapları denetler ve il özel idaresi faaliyetlerine ilişkin yıllık faaliyet raporu hazırlar[Bilgiç, 1998: 70].

İl daimi encümeninin başlıca görevleri şunlardır[Eryılmaz, 2001: 132].

1. Yerel hizmetlere ilişkin olarak meclise sunulacak projelerle ilgili görüş bildirmek.
2. Vali tarafından havale edilen konular hakkında görüş bildirmek.

3. İl özel idaresi tarafından yapılacak hizmetler karşılığı alınacak ücret tarifelerini düzenleyerek meclise sunmak.

4. Özel idaresinin görevleri ile ilgili konularda yasaklayıcı önlemler ve kararlar almak.

5. Belediye sınırları dışındaki halka açık eğlenme, dinlenme vb. yerlerde ilgili meslek kuruluşlarının da görüşünü alarak, ücret tarifelerini düzenlemek ve sınıflarını tespit etmek; söz konusu yerlerin açılma, kapanma ve öğle tatillerini belirlemek.

6. İl genel meclisine çalışma dönemi başında, il özel idaresinin bir önceki yıldaki faaliyetleri ve uygulamaları hakkında görüş bildirmek.

7. Yönetmeliklere, yasaklayıcı tedbirlere ve alınan kararlara uymayanlar hakkında ceza kararı vermek, yaptırımın uygulanmasını kararlaştırmak.

1.2.5.3. Köyler

Köy idaresi yerel yönetim birimi olarak 442 sayılı Köy Kanunu ile 1924'te kurulmuştur. Köy kanunu köyü üç değişik şekilde tanımlamıştır. a) Nüfusu 2000'den az olan yerlere köy denir. b) Cami, okul, otlak, yaylak, baltalık gibi ortak malları bulunan ve toplu veya dağınık evlerde oturan insanlar, bağ, bahçe ve tarlaları ile birlikte bir köyü teşkil ederler. c) Köy, bir yerden bir yere götürülemeyen mallara sahip olan ve iş bu kanun ile kendisine verilen işleri yapan yerel yönetim birimidir[Gözübüyük, 1999: 126]. Köy yönetimi "muhtar", "köy derneği", "köy ihtiyar meclisi" olmak üzere üç organdan oluşmaktadır.

Köy Yönetiminin Görevleri:

Zorunlu Görevler: Köy yönetiminin; köye temiz ve sağlıklı içme suyu getirmek, evlere birer tuvalet yaptırmak, evlerin etrafını ve çevresini temiz tutmak, köy içinde ve civarında sivrisinek üremesine meydan vermeyecek önlemler almak, hayvan hastalıklarına zamanında ilgili yerlere haber vermek, köy halkının genel sağlığı ile ilgili işleri yapmak, çiftçi mallarını koruyucu önlemler almak, zararlı böceklerle

mücadele etmek, köy ve çevresini ağaçlandırmak, köyde köy odası, okul, mescit, meydan, çapraz yollar yapmak gibi zorunlu görevleri vardır.

İsteğe Bağlı Görevler: Köy yönetiminin; köyde ahırlarla evleri ayırmak, binaları zaman zaman badana etmek, köyde çamaşırhane, hamam, çarşı, pazar yeri yapmak, köye ortaklaşa bazı tarım aletleri almak ve ortaklaşa girişimlerde bulunmak, köyün ihtiyacı bulunan zanaat erbabını yetiştirmek[Keleş, 2000: 177].

2. BELEDİYELER VE BÖLGE TURİZMİNE ETKİSİ

2.1. Türkiye'deki Belediyelerin Yapısı

2.1.1. Belediye Kavramı

Köken itibariyle Arapça olan belediye sözcüğü, bir insan topluluğunun yerleşme niyeti ile oturduğu yer anlamına gelen “beled” kelimesinden türemiştir. Sözcük, esas itibariyle beldeye ilişkin kuruluş veya yönetim anlamına gelmektedir. Belediyeyi, belde halkının ortak genel gereksinimlerini karşılayan ve belde hizmetlerini yerine getiren bir mahalli idare birimi olarak tanımlamak mümkündür[Dönmez, 1996: 73].

Belediyeler, nüfusu 2000’i aşan beldelerle, nüfusa bakılmaksızın il ve ilçe merkezlerinde kurulmaktadır. Bir yerleşim biriminin il ya da ilçe haline getirilmesi ile, orada otomatik olarak belediye de kurulmuş olmaktadır. Nüfusu 2000’i aşan diğer yerlerde belediye kurulabilmesi, söz konusu yerdeki ihtiyar meclisi ya da seçmenlerin yarısından fazlasını isteği veya valinin gerekli görmesi üzerine il genel meclisinin olumlu kararı, daha sonra Danıştay’ın kararı ve Cumhurbaşkanı’nın onayı ile gerçekleşmektedir[Eryılmaz, 2001: 136].

Ayrıca Türkiye’deki belediyelerin faaliyet gösterdikleri alanlara göre 4 tür olduğu bilinmektedir. Bunlar:

- Kasaba Belediyesi,
- İlçe Belediyesi,
- Kent Belediyesi ve
- Büyükşehir Belediyesidir.

Cumhuriyetin ilanından önce ülkemizde 389 olan belediye sayısı, Cumhuriyetin hemen başlarında 421’e ulaşmıştır. Ülkemizde belediye sayısı özellikle 1950 yılından sonra hızlı bir artış göstermiş ve bu trend artarak devam etmiştir[Dönmez, 1996: 84]. Kuşkusuz bu durumu hızlı şehirleşmeye paralel olarak yerel düzeyde belediye hizmetlerine duyulan ihtiyaçların karşılanmasına yönelik gayretlerin bir sonucu olarak

değerlendirmek mümkündür[Bilgiç, 1998: 78]. Yıllara göre belediyelerin sayısındaki artışlar tablo 3’de ve sayım yıllarına göre belediye nüfusunun genel nüfus içindeki yeri tablo 4’de verilmiştir[Dönmez, 2000: 27].

Tablo 3: Yıllara Göre Belediyelerin Sayısındaki Artışlar

Yıllar	Belediye Sayısı	Artış Miktarı	Artış Oranı (%)
1990	2053	21	1.0
1991	2378	325	15.8
1992	2553	175	7.3
1993	2710	157	6.1
1994	2739	29	1.1
1995	2801	62	2.2
1996	2827	26	0.9
1997	2835	8	0.2
1998	3215	381	13.4
1999	3227	12	0.4
2000	3228	1	0.03

Tablodan da görüleceği gibi, ülkemizdeki belediye sayısı, 1998 yılı sonu itibariyle 3215’tir. 1999 yılı içinde kurulanlarla bu sayı 31 Aralık 1999 tarihi itibariyle 3227’ye ulaşmıştır. Belediyelerin çoğunluğunu (%60.39) düşük nüfuslu kasaba (belde) belediyeleri oluşturmaktadır.

Tablo 4: Sayım Yıllarına Göre Belediye Nüfusunun Genel Nüfus İçindeki Yeri

Sayım Yılları	Genel Nüfus	Belediye Nüfusu	Köy Nüfusu	Belediye Nüfusunun Genel Nüfusa Oranı(%)
1970	35.605.176	16.753.979	18.851.157	46.8
1975	40.347.719	20.500.442	19.847.277	50.8
1980	44.736.957	25.523.604	19.213.353	57.1
1985	50.664.458	31.223.447	19.441.011	61.5
1990	54.473.035	37.884.455	18.588.580	67.1
1997	62.865.574	48.206.922	14.658.652	76.7

Tabloda da anlaşılacağı gibi, 1970 yılında %46.8 olan belediye nüfusu oranı 1997 yılında %76.7’i aşmıştır. Ülkemizdeki belediyeleşme oranının geçmiş yıllardaki artma eğilimine bakarak, belediye sayısının her geçen gün daha da artacağı söylenebilir[a.g.e., s. 34].

2.1.2. Belediye Organları

Belediye yönetiminin “belediye başkanı”, “belediye meclisi” ve “belediye encümeni” olmak üzere üç organı bulunmaktadır.

Belediye Meclisi:

Belediyenin genel karar organı olan belediye meclisi, belde halkı tarafından seçilen üyelerden oluşur, belediye meclisinin üye sayısı, o beldenin nüfusuna göre değişir. Üye sayısı 9’dan az olamaz[Gözübüyük, 1999: 116].

Belediye meclisi, her yıl Ekim, Şubat ve Haziran aylarında olağan olarak toplanır. Belediye meclisi ayrıca olağanüstü toplantıya da çağrılabilir. Belediye meclisinin olağan toplantıları, bütçe dışında en çok 15 gündür. Bütçe görüşmeleri için toplantı süresi ise 30 gün olarak belirlenmiştir. Bu sürelerden önce iş bitmezse vali 15 günü aşmamak üzere görüşme sürelerini uzatabilir.

Meclisin toplantılarına belediye başkanı başkanlık eder ayrıca her toplantı dönemi başında meclis üyeleri arasından iki başkan vekili ve gerektiği kadar katip seçilir. Belediye meclisi, üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır. Toplantıya katılanların çoğunluğu ile karar alır[Eryılmaz, 2001: 141].

Belediye meclisinin başlıca görevleri aşağıda sıralanmıştır[Keleş, 2000: 227].

- Bütçe, kesin hesap, belediye çalışma izlencesinin görüşülüp karara bağlanması,
- Ek ödenek verilmesi, bütçede değişiklik ve aktarmalar yapılması, borç verme ve borç alma kararlarının verilmesi, bunlar dışında belediyece yerine getirilecek hizmetler karşılığında belediyelerce alınacak ücret tarifelerinin hazırlanması,
- Kentin gelişmesi için hazırlanacak imar planlarının, kanal, hava gazı, su, elektrik ve aydınlatma tesislerinin gerçekleştirilmesine ilişkin işlerin yapılması,
- Belediyelerin taşınır ve taşınmaz mallarının kullanımına ilişkin kararların alınması.

Belediye Encümeni:

Belediye encümeni, belediye yönetiminin ikinci derecede karar ve danışma organıdır. Belediye encümeni, belediye başkanı, belediyedeki dairelerin başkanları ile bunların yarısını geçmemek üzere belediye meclisinin kendi içinden seçtiği üyelerden oluşur.

Encümen, belediye başkanının ya da görevlendireceği bir kişinin başkanlığında toplanır ve karar alır. Encümenin gündemini, belediye başkanı düzenler. Belediye başkanı tarafından kendine havale edilmeyen konular hakkında encümen karar veremez. Belediye encümeninin görevleri ise şu şekilde sıralanabilir[Eryılmaz, 2001: 142-143].

- Belediye başkanının hazırladığı bütçenin incelenmesi,
- Aylık gelir ve gider çizelgelerinin incelenmesi ve denetlenmesi, ihalelerin ve pazarlık kararlarının incelenmesi ve onaylanması, kesin hesap hakkında meclise görüş bildirilmesi ve muhasebe hesaplarının incelenmesi,
- Kamulaştırılacak yerler hakkında karar verilmesi,
- Beklenmeyen giderlerle ilgili ödeneğin harcama yerlerinin belirlenmesi,
- Verilen görevlerin yapılmasını temin için belediye emirleri çıkarılması,
- Minibüs ve otobüs gibi taşıt araçlarına ait ücret tarifeleri ile zorunlu ihtiyaç maddelerinin fiyatlarının belirlenmesi,
- Belediye cezalarının takdir edilmesi ve
- Belediye memurlarının işe alınması, yükseltilmesi, cezalandırılması, ödüllendirilmesi, işine son verilmesi ve emekliye sevk edilmesi hakkında belediye başkanlığından gönderilen önerileri incelemek ve karara bağlamaktır.

Belediye Başkanı:

Belediye başkanı, belediye yönetiminin başı ve yürütme organıdır. Başkan, belediye sınırları içinde yaşayan seçmenler tarafından 5 yıllık bir süre için seçilmektedir.

Bununla birlikte, Belediye Yasası'nın 94. maddesi, bazı durumlarda, bakanlar kurulunca saptanacak belediyelerin başkanlarını atama ile iş başına gelmesine olanak vermektedir. İl belediyelerinde İçişleri Bakanı'nca, il özelliği olmayan belediyelerde ise valilerce belediye başkanlıklarına atama yapılabilmektedir. Bu tür belediye başkanlığına "mansup" (atanmış) belediye başkanı adı verilmektedir[Keleş, 2000: 239].

Belediye Başkanlarının Katıldığı ya da Görevli Gönderdiği Turizm İle İlgili Komisyonlar:

Kültür ve Turizm Etkinlikleri ile İlgili Komisyonlar: Bu konudaki kurullardan Kültür Etkinliklerini Düzenleme Komisyonu ile aynı nitelikte bulunan Turizm Etkinliklerini Düzenleme Komisyonu çok büyük ölçüde yerel yararlar sağlamakta ve belediyeler bu etkinliklerde en önemli görevleri üstlenmektedir. Bunların dışında bir de Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonu bulunmaktadır. Bu komisyonda yerel tarihin ve doğal zenginlik ve güzelliklerin korunmasına ve bunlardan nasıl yararlanılması gerektiğinin belirlenmesi amaçlanmaktadır[Çoker, 1999a: 130].

Ülkenin tanıtılmasına yönelik olarak yurt düzeyinde yapılacak yerel, ulusal ve uluslararası etkinliklerin yasalara uygun, düzenli ve düzeyli bir biçimde yapılmasını ve yayılmasını sağlamak üzere il özel idarelerine hangi durumlarda ve ne biçimlerde yardım yapılacağı bir yönetmelikle düzenlenmiştir. Bu yönetmelik, şenlik (festival), anma günleri ve gösteri gibi etkinlikleri düzenleyerek, ülkemizin turistik değerlerini ve zenginliklerini geliştirici, tanıtıcı faaliyetlerde bulunan il özel idarelerine Turizm Bakanlığı tarafından yapılacak yardımların esas ve usullerini göstermektedir.

Turistik etkinlikler için gerekli hazırlıkları yapmak, plan ve programları saptamak ve uygulamak üzere, o yerin en büyük mülki amiri tarafından bir düzenleme komitesi bulunur. Bu komite Turizm Faaliyetlerini Düzenleme Komitesi'dir. Mülki idare amirinin başkanlığında kurulacak olan bu komitede etkinliğin yapılacağı yerin belediye başkanı ve o yerdeki varsa Turizm Bakanlığı temsilcisi doğal üye olarak bulunur. Diğer üyeler, o yerin mülki amirinin uygun göreceği kamu ve özel kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur.

Düzenleme komitesi turistik etkinliklerin düzenleme ve uygulanmasından, harcamaların usulüne uygun olarak yapılmasından sorumludur. Turizm Bakanlığınca yapılacak bu yardım tahsis edildiği amaç dışında kullanılamaz[a.g.e., s. 131].

Turizm Şurası: Ulusal ekonominin önemli bir dalı durumuna gelen Türk Turizmi'nin, yurttan ve dünyada değişen ve gelişen olaylar ışığında daha ileriye götürülmesi için alınması gerekli önlemleri saptamak ve turizm politikası ile ilgili görüşleri belirlemek üzere, Turizm Bakanı'nın başkanlığında bir Turizm Şurası toplanmaktadır.

Turizm Şurası, turizm konusunda bakanlığın en yüksek danışma organıdır. Turizm Şurası, gerekli görülen turizm konularını görüşmek üzere ve üç yılda bir normal, gerektiğinde olağanüstü olarak Bakanın davetiyle toplanabilir. Turizm Şurası'nın sekreteryası hizmetleri Turizm Genel Müdürlüğü'nce yürütülür. Turizm Şurası'nın teşekkülü ve çalışma usulleri yönetmeliklerle düzenlenir[Olguç, 1999: 18].

Turizm Şurasında, belirli makam sahiplerinden oluşan doğal üyeler yanında, temsilci ve davetli üyeler de bulunmaktadır. Temsilci üyeler arasında belediye başkanları da bulunmakta, her coğrafi bölgeden gerektiği sayıda vali, kaymakam, belediye başkanı ya da bunların görevlendireceği birer temsilci Turizm Şurasına üye olarak katılmaktadır[Çoker, 1999a: 134].

2.1.3. Belediyelerin Yetki Alanları ve Görevleri

Belediyelerin yurttan sundukları hizmetler ülkeden ülkeye ve zaman içinde değişiklik gösterir. Toplumsal refah devleti anlayışının gelişmesine koşut olarak, önceleri belediyece görülmekte olan kimi hizmetleri devlet üzerine almıştır. Kimi hizmetleri devletin yüklenmesine, teknik zorluklar da yol açmıştır. Öte yandan, artan ve çeşitlenen kamu hizmetlerinden, belediyenin payına düşenlerin sayısı da giderek artmaktadır[Keleş, 2000: 214].

Belediyelere verilen görev ve yetkiler yönünden, yeryüzünde başlıca üç ilkenin uygulandığı görülür. 1.Genellik İlkesi: Buna göre, belediyeler yasaların yasaklamadığı ya da başka yönetimlere bırakmadığı bütün hizmetleri görmeye yetkilidir. Bu gün Almanya ve Hollanda'da da durum böyledir[a.g.e., s. 214]. 2. Yetki İlkesi: Belediyeler yetki ilkesine göre, ancak yasama organının açıkça yetkilendirdiği konularda faaliyet

gösterirler. Belediyeler, yasaların yasaklamadığı alanlarda hizmet yürütmekle yetkili değildirler. İngilizler bu ilkeyi benimsemişlerdir[Eryılmaz, 2001: 137]. 3. Liste İlkesi: Bu ilkeyi benimsemiş olan ülkelerde ise, belediyenin yapacağı hizmetleri yasalar sınırlamıştır. Ülkemizde bu ilke uygulanmaktadır. Çünkü, 1580 sayılı Belediye Yasasının 15. maddesinde, belediyelerin görevleri 76 madde halinde sıralanmıştır[Keleş, 2000: 214].

Buna karşılık Belediye Kanununun 19. maddesi ile “genel yetki” ilkesine de yer verilmiştir. Gerçekten belediyeler bu madde uyarınca, kendilerine yasayla verilen görevleri yerine getirdikten sonra, belde sakinlerinin ortak ve medeni ihtiyaçlarını giderecek her türlü teşebbüste bulunabilmektedirler[Dönmez, 1996: 95].

Belediyelerin görevleri, zorunlu ve isteğe bağlı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Belediyeler, gelirlerine göre sınıflandırılmış ve belirli görevlerin ancak belirli gelir dilimlerinde bulunan belediyeler için zorunlu, diğer belediyeler için ise isteğe bağlı olduğu gösterilmiştir. Bu açıdan, yasa da belirlenmiş belediye görevleri aşağıda sıralanmıştır[Keleş, 2000: 215].

- Bütün belediyeler için zorunlu olan görevler,
- Gelirleri 50000 TL'den yukarı olan belediyeler için zorunlu olan görevler,
- Gelirleri 200000 TL'den yukarı olan belediyeler için zorunlu olan görevler,
- Gelirleri 500000 TL'den yukarı olan belediyeler için zorunlu olan görevler ve
- Bütün belediyeler için isteğe bağlı görevler.

Belediye görevlerine burada olduğu gibi gelire bağlı olarak “zorunlu” ve “zorunlu olmayan görevler” diye ayırmanın en büyük sakıncası para değerinin değişmesi karşısında bu sınıflandırmanın zamanla anlamını yitirmesidir. Yani, belediyeler için yasa da gösterilen çok sayıdaki hizmet ve görevler, yerine getirilmesi zorunlu işler durumuna gelmiştir.

Belediyelerin görevlerini “bayındırlık”, “koruyucu”, “sosyal”, “düzenleyici”, ve “ulaştırma” olmak üzere beş grupta sınıflandırıp incelemek mümkündür. Bu görevler aşağıda belirtilmiştir[Eryılmaz, 2001: 137-138].

*Bayındırlık Görevleri:*Bu görevler belde halkına, içinde yaşadıkları çevrenin fiziki olarak iyileştirilmesi, güzelleştirilmesi; halkın barınma, eğlenme, alış-veriş ihtiyaçlarının karşılanması için gerekli tesislerin, kamu binalarının yapılması ve bakımı gibi konuları kapsamaktadır. Bunlar konut, yol, cadde, sokak, kaldırım, köprü, meydan, geçit, park, garaj, pazaryeri, su ve kanalizasyon tesislerinin yapılmasıyla ilgilidir.

*Koruyucu Görevler:*Belediyelerin koruyucu görevleri halka açık yerlerin temizliği ve buralarda satılan yiyecek ve içecek maddelerinin sağlık görevlerinin denetlenmesi; halkın can ve mal güvenliğini fiziki tehlikelerden koruma ve çevre kirliliğinin önlenmesi gibi faaliyetlerdir. Bu görevler, kahvehane, meyhane, han, hamam ve tiyatro halka açık yerlerin ve buralarda satılan, kullanılan ve tüketilen maddelerin temizliğini, sağlamlığına ve sıhhiyetine dikkat etmek, sokak ve çevre faaliyetlerini yürütmek, itfaiye teşkilatı kurarak yangınları önlemek ve söndürmektir.

*Sosyal Görevler:*Kaplıcalar, kütüphane, sağlık tesisleri, yüzme havuzları, halk plajları, yarış yerleri, belediye tiyatrosu, sineması, hayvanat bahçesi yapmak ve işletmek bu kapsamdadır. Ayrıca belediyeler, çocuk, yaşlı, kimsesiz ve yoksulların bakımı ve korunması içinde gerekli tesisleri kurmakla görevlidir.

*Düzenleyici Görevler:*Beldenin yapılaşmasını ve gelişmesini düzenlemek amacıyla imar planları ve programları yapmak, bunları uygulamak; belde dahilinde yapılacak inşaatlara, plan ve programlara göre ruhsat vermek; meydan, cadde ve sokak gibi umuma ait yerlerde ilan işlerini idare etmek, ayrıca et, ekmek, odun, ve mangal kömürlerinin toptan ve perakende satış fiyatlarını tespit etmek, yaş sebze ve meyvelerin kar hadlerini belirlemek, yaş sebze ve meyvelerin toptan alım ve satımı için haller kurmak belediyelerin düzenleyici görevleri arasındadır.

*Ulaştırma Görevleri:*Ulaştırma görevleri belediye sınırları içinde çeşitli semtler arasındaki toplu taşıma hizmetlerini yönetmektedir.

Ayrıca; belediyelere başta 1580 sayılı kanun olmak üzere daha başka kanunlarla da çeşitli görevler verilmiştir. Turizmle ilgili çalışmalar yapmak, sokaklara isim vermek ve binaları numaralandırmak, evlendirme işlemi yapmak, duyurma ve reklam işlerini yapmaktır[Dönmez, 1996: 119).

2.1.4. Belediye Faaliyetlerinde Karşılaşılan Sorunlar:

Mali Sorunlar: Yerel yönetim maliyesi üç ana gelir kaynağından oluşmaktadır. Birincisi, yerel yönetimlere genel bütçeden ayrılan paylar ile yardım ve fonlardır. İkinci kaynak, yerel yönetimlerin toplamakla yetkili kıldıkları vergi, harç ile kendi etkinliklerinden elde ettikleri yerel gelirlerdir. Üçüncü kaynak ise borçlanmadır. Yerel yönetimler 1985 yılından bu yana iç ve dış piyasalara borçlanmaktadır. Son yıllarda kullanılan kamu kredisi miktarı giderek daralırken iç ve dış piyasalara borçlanma hızla genişlemiştir.

Belediyelere, genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamından %9,25'lik bir pay verilmektedir. Bu payın, bir kısmı belediyelere nüfuslarına göre dağıtılmakta, bir kısmı belediyeler fonuna aktarılmakta, bir kısmı ise mahalli idareler fonuna yatırılmaktadır.

Belediye vergileri; ilan ve reklam vergisi, eğlence vergisi, elektrik ve hava gazı tüketim vergisi, akaryakıt vergisi ve emlak vergisi gibi vergilerden oluşmaktadır. Belediyeler emlak vergisinden elde ettikleri gelirin %15'ini il özel idarelerine, kalan bölümün %20'sini ise büyükşehir belediyesine verirler. Ayrıca belediye gelirleri kanununa 15.07.1993 tarihinde eklenen bir madde ile "çevre temizlik vergisi" adı altında yeni bir belediye vergisi konulmuştur.

Belediye harçları; işgal, tatil günlerinde çalışma ruhsatı, işyeri açma izni gibi durumlarda alınan harçlarda belediyelerin öz gelirleri arasındadır. Harcamalara katılma payları da, yol, kanalizasyon ve su tesisleri harcamalarına katılma paylarıdır. Bu hizmetlerden yararlanacak kişilere bu katılma payları ödetilir[Eryılmaz, 2001: 145).

Belediyelere daha başka bakanlık ve kuruluşlarca da yardım yapılmaktadır. Bunlardan bazıları şunlardır:

Türk sporunu teşvik fonu, çevre kirliliğini önleme fonu, geliştirme ve destekleme fonu, turistik yöreler belediyesine vidanjör, arazöz ve çöp kamyonu sağlanması konusunda

Turizm Bakanlığı'nca yapılacak yardım, 2985 Sayılı toplu konut kanunu ile uygulama yönetmeliği gereğince fondan aktarılan pay ile bütçeye konulan ödenekten Turizm Bakanlığı'nca yapılacak yardım, Kültür Bakanlığı'nca kültür etkinliklerine yapılan yardım, belediye arsaları üzerinde toplu konut ve kentsel çevre üretimi kredilendirilmesi, imar ve gecekondü mevzuatına (2981 sayılı kanun) aykırı yapılara uygulanacak cezalarla sağlanan fon gelirleri, DPT bütçesinde yer alan ödenekten kalkınmada öncelikli iller belediyelerine yapılan yardım, Spordan Sorumlu Devlet Bakanlığı'nca 3418 sayılı kanun gereğince kullanılan pay gibi yardımlarla belediyelere mali kaynak sağlanmaktadır[Dönmez, 1996: 198].

Günümüzde belediyelerin çoğunluğunun yukarıda bahsedilen tüm gelirleri ile yaptıkları iş, ancak çalışanların ücretlerini dağıtmak haline gelmiş ve belediyeler mali bunalım içerisine girmişlerdir. Bu denli mali bunalım, geçmişten beri süregelen belediye gelirlerinin yetersizliğinden kaynaklanmaktadır. Gerçekten de şehirlerin hızlı büyümesi, ülke nüfusunun çoğunluğunun belediye sınırları içinde yaşaması, belediyelerden beklenen hizmetlerin ve bunun için gerekli giderlerin gelirlerle karşılaştırılmayacak ölçüde büyümesine neden olmaktadır[Tekin, 1999:25].

Belediye giderleri nüfusa ve nüfusun talep ettiği hizmetlere bağlı olarak artarken, bundan başka bazı nedenler de gider artışına neden olmuştur. Bunların en önemlisi işçi-memur ücretlerindeki artışlardır. Devlet Memurları Yasası mali hükümlerinin yerel yönetimde çalışanlara da uygulanması, memur maaş katsayılarının arttırılması ve toplu sözleşmeler belediye personel ödemelerinin bütçedeki oranında yüzde yüzü aşan artışlar yaratmıştır.

Ayrıca, belediyelerde dış borçlanmada hızlı bir artış görülmektedir. Artan finansman sorununu dış borçlanma ile karşılama, ekonomik ve sosyal maliyetlerin yükselmesine neden olmaktadır. Bu durumda belediyeler kendi öz kaynaklarını daha fazla kullanma yollarını arama durumunda kalmışlardır.

Yetki sorunu: Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 123. maddesi, merkezden yönetim ve yerinden yönetime yer vermiştir. Sözü geçen maddeye göre "İdarenin kuruluş ve görevleri merkezden yönetim ve yerinden yönetim esasına dayanır"[Tortop, 1984: 10].

Devletin bütün ülkeyi kapsayan çok yönlü görevleri vardır. Geniş sınırlar içinde devlet görevlerini yerine getirmek için birçok kararlar alınır ve yazışmalar yapılır. Tüm bunların merkezden yönetilmesi hem işlerin gecikmesine neden olur, hem de mahalli özellikte bir hizmetin merkez tarafından değerlendirilmesi de güçleşir[Tortop, 1985: 3].

Merkezi yönetim ve yerel yönetimler ilişkisine bakıldığında öncelikle sorumluluğun parçalanmasından kaynaklanan sorunlar ortaya çıkmaktadır. Merkezi ve yerel yönetimlerin karşılıklı görev ve yetkilerini belirleyen yasal düzenlemelerde görev çakışmalarına, belirsizliklere ve boşluklara sık sık rastlanmaktadır[Toprak, 1997: 25].

Örneğin, kentleşme ve belediye yatırımları ile ilgili politikalar, merkezi yönetim düzeyinde Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının sorumluluk alanına girmektedir. İç İşleri Bakanlığı'nın belediyeler üzerinde idari vesayet yetkisi vardır. İdari vesayet denetimi, yerel yönetimlerin kararları, eylem ve işleri, organları ve personeli üzerinde değişik şekillerde uygulanmaktadır. Yerel yönetimlerin kararları üzerinde uygulanan vesayet denetimi, kararları onama, erteleme ve iptal etme gibi şekillerde uygulanmaktadır. Organlar üzerindeki vesayet yetkisi ise, toplantı izni veya organlık sıfatına son verme şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca belediyelerin altyapılarının finansmanı ve fiziksel olarak gerçekleşmesi, dolaylı olarak Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın etkisi altındadır. Çünkü, kentsel altyapı konusundaki en önemli kuruluşlar olan İller Bankası, Devlet Su İşleri ve Karayolları Genel Müdürlüğü gibi yatırım kuruluşları Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na bağlıdır. Turizm Bakanlığı, turizm potansiyeline sahip yerlerde kalkınma ve yatırım konusunda eşgüdüm sağlayarak, belediyelerin ilgili faaliyetlerinde devreye girmektedir.

Yerel düzeyde çevreyi etkileyen sorunlarla ilgili olarak Çevre Bakanlığı özellikle su ve katı atık hizmetlerine ilişkin olarak, giderek artan bir rol oynamaktadır. Ayrıca Hazine Müsteşarlığı belediyelerle ilgili iç ve dış borçların yönetimi, dış kredi taleplerinin incelenmesi, onaylanması veya reddedilmesi konularında yetkilidir. Son olarak ise, Devlet Personel Başkanlığı, belediyelerin personel açıklarını karşılamada rol üstlenmektedir[a.g.e., s. 25].

Belediyelere personel alma yetkisi verilmemektedir. Çünkü bu konuda istismara neden olduğu görülmektedir. Belediyelerin, aşırı miktarda kadro almaları ve eş dostu kadrolara yerleştirmeleri para sıkıntısı çekmelerine neden olmuştur[Aytaç, 1992: 51]. Bunun yanında bu yetkinin belediyelerde olmaması bazı sorunları da beraberinde getirmektedir. Belediye başkanı bir hukuk müşaviri alamaz veya bir çevre mühendisi tayin edemez hale gelmiştir[Karadınç, 1992: 53].

Yerel yönetimler yalnız mali yönden gücünü kaybetmemekte, aynı zamanda görev alanı da zaman içinde küçülmektedir. Bu bir ülkede tek düzeliğin egemen olması ve halkın isteklerine tam olarak cevap vermemeye neden olur ki bu da daha az demokratik bir yönetim anlamına gelir. Bundan dolayı yerel yönetimlere gereken önem, mali destek ve yetki verilmelidir[Tekeli ve Gülöksüz, 1976: 14].

Personel Sorunları: Belediye hizmetlerini yürüten örgütler ve görevliler, belediyenin büyüklük yada küçüklüğüne göre değişiklik göstermektedir. 1580 Sayılı Belediye Kanununun “Belediye Heyetleri, Memur ve Müstahdemler” başlıklı 88. maddesinde, belediyelerde başkan ve gereği kadar başkan yardımcısı, daire baş amirleri ile diğer personel bulunacağı ifade edilmiştir[Dönmez, 1996: 217].

Cumhuriyetin ilanından 1950 yılına kadar yılda ortalama 8 belediye kurulur iken, bu tarihten günümüze dek yılda ortalama 57 belediye kurulmuştur. Hem belediye sayısının artması hem de köyden kente göçlerin hızlanması, ülke genelinde belediyeli nüfusun hızla artmasına neden olmuştur. 1950 yılında ülke nüfusunun yalnızca %28’i belediye sınırları içinde yaşarken, bu oran 1997 yılında %77’ye yükselmiştir. Belediyelerden hizmet almayı bekleyen nüfusun böyle bir hızla artmasına karşılık, belediyelerde istihdam veya personel sayısı oldukça düşük bir artış hızına sahip olmuştur.

1995 verilerine göre, genel yönetim tüm istihdam türlerinde toplam 2.320.633 kamu görevlisi çalışırken, belediyelerde toplam çalışan sayısı 224.010’dur. Yani belediyeler kamu sektörü istihdamının ancak %9.65’i büyüklüğünde işgücü ile hizmet vermektedir.

Belediyelerde yazı işleri, hesap işleri, sağlık işleri ve fen işleri gibi kuruluşlar bulunur. Küçük belediyelerde ise, bu birimlere ya hiç rastlanmaz yada bazıları birer kişi ile yürütülür. Bu da belediyeler için ayrı bir sorun teşkil etmektedir.

Mevcut personel rejimi içinde belediyelerin nitelikli eleman bulmada karşılaştıkları bazı güçlükler vardır. Bilindiği gibi belediyelerin, asli ve sürekli kadrolarında 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununa göre personel istihdam edilmektedir. Bu şartlarda belediyelerin üstün nitelikli personel çalıştırması özellikle de ücret bakımından mümkün olmamaktadır[Eryılmaz, 1997: 187].

Belediyelerde bilgili ve yetenekli elemanların çalıştırılması bakımından; seçme, işe alma, değerlendirme, yükseltme ve insan-gücü planlaması gibi kaynağının yönetimine ilişkin uygulamaların yetersizliği de bilinmektedir. Ayrıca mevcut siyasi yapı içerisinde belediyelerde siyasal güdülerle gereksiz personel istihdamı uygulamaları da yaygındır[Yalçındağ,1996:177].

Ayrıca belediyelerde daha verimli iş yapacak nitelikli personelin çalıştırılması için eğitim kursları verilmelidir. Özellikle teknik elemanlar yönünden bunun büyük bir eksiklik olduğu kabul edilmelidir.

2.2. Belediyelerin Bölge Turizmine Etkisi

2.2.1. Türkiye'deki Belediyelerin Turizme İlişkin Görev ve Sorumlulukları

Ülkemizde turizm konusu oldukça yakın tarihlerde ele alındığından başlangıçta belediyelere turizm ile ilgili pek görev verilmemiştir. Ancak, belediyenin hizmet amacına yönelik görevlerinin turizm sektörünü yakından ilgilendirdiği, dikkate alındığında, belediyelerin de konunun dışında kalamayacağı açıktır. Bu nedenle, belediyeler bu alandaki faaliyetlerine hız vermişlerdir[Dönmez, 1996: 119].

1580 Sayılı Belediye Yasası'nın 15. maddesinde ve diğer mevzuatta yer alan belediye görevleri arasında turizm ile ilgili olanları aşağıda belirtilen şekilde sıralamak mümkündür[Yeter, 1993a: 46].

1. Otel, motel, pansiyon, kamping vb. konaklama tesisleri yapmak,
2. Plaj, sinema, tiyatro, diskotek, park, bahçe ve spor tesisleri yapmak, kaplıcalar kurup işletmek,

3. Arkeolojik kazılarda ortaya çıkan tarihi eserler ve diğer konularda müzeler kurmak, halk kütüphaneleri tesis etmek ve işletmek,
4. Umumi mahalleleri temizlemek, süprüntüleri kaldırmak, temiz şehir imajını en üst düzeyde belgelemek,
5. Beldenin sokak, meydan ve geçitlerini bir plan dahilinde tanzim ve ıslah ederek şehir içi ulaşımını kolaylaştırmak,
6. Genel sağlık, esenlik ve huzura etkili tesislerin yerlerini ve şartlarını tespit etmek,
7. İmar planları yapımı ve uygulanmasında turistik hedefleri gözden uzak tutmayarak en iyi şekilde gerçekleştirmek,
8. İçme ve kullanma suyunun bol ve temiz olarak belde halkının ve turistlerin istifadesine sunulmasını sağlamak,
9. Yiyecek-içecek, kullanılacak maddelerin satıldığı ve saklandığı yerler, konaklama tesisleri ve seyahat acentalarının denetlenmesini yerine getirmek,
10. Turizmin halka mal edilmesi, tanıtılması, turistlerle yöre halkı arasındaki iletişimin en iyi şekilde gerçekleştirilmesi için halkın eğitilmesi konusunda çalışmalar yapmak,
11. Tercüman, rehber vb. uzmanlık dallarında yeterli eleman yetiştirilmesi için merkez idare ile işbirliği halinde çalışmak,
12. Fuar, sergi, panayır ve festivaller düzenlemek,
13. Başı boş hayvanları toplamak ve hayvan sürülerinin gelip geçecekleri yerleri belirtmek,
14. Çöp atılacak yerleri saptamak,
15. Yangına karşı tedbirler almak, orman yangınlarını önlemek,

16. Fabrika vb. kuruluşların kazan, ocak, bacalarını kontrol etmek, zararlarını önleyici tedbirler almak,
17. Belediye bahçeleri, fidanlık, çocuk bahçeleri, belediye koruları yetiştirmek, korumak ve işletmek[Tortop, 1988: 6],
18. Turizm büroları açmak,
19. Belediye zabıta memurlarını turizm konusunda yetiştirmek,
20. Ulaşım yerlerinde çalışanların kılık kıyafetine itina göstermek[Çoker,1999b:23].

Belediyelerin gelirlerinin yeterli olmadığı herkes tarafından bilinmektedir. Bununla beraber belediyelerin kısıtlı olanaklarla dahi turizm ile ilgili yapabilecekleri hizmetler vardır. Önce belediyeler tarafından yöre halkına konunun öneminin anlatması gereklidir. Bu çalışma büyük bir masraf gerektirmez. Çevrenin temiz tutulması, doğanın ve tarihi eserlerin korunmasının önemine herkesin inanması, inandırılması için çaba gösterilmesi zorunludur. Çünkü, turist daha çok doğal güzellikleri, tarihi yapıtları ve temiz havası olan yerleri aramaktadır[Tortop, 1988: 5].

Ayrıca, yeşil alanların park ve bahçelerin korunması, yeni yeşil alanlar park ve bahçeler yapılması da turistik potansiyel yönünden önemlidir. Park, bahçe, yeşil alan, nehir, göl ve denizlerin temiz tutulması, kirli maddelerin buralara atılmaması konusunda inanç birliği sağlanmalıdır[a.g.e., s. 5].

2.2.2. Türkiye'deki Belediyelerin Turizm ile İlgili Faaliyetleri

Turist, bir bölgeye gittiği anda belediyelerin yapmış oldukları hizmetlerle karşı karşıya kalır. Yöredeki yolların durumu ile, çevrenin temizliği ile, trafiğin düzeni ile, park, bahçe ve yeşil alanları ile kısacası yerel yönetimlerin hizmet verdiği ve sorumluluk alanında bulunan faaliyetler ile bölgeye gelen turistler üzerinde olumlu ya da olumsuz izlenim bırakmaktadır[Ateş, 1992: 20). Bundan dolayı belediyelerin bölgede yapmış oldukları yada yapacakları faaliyetler gerek yöre halkı gerekse bölgeye gelen turistler açısından oldukça önemlidir.

2.2.2.1. Pazarlama Faaliyetleri

Belediyelerin, turizm pazarlamasına ilişkin yaptıkları faaliyetler çoğunlukla reklam ve halkla ilişkiler faaliyetleridir. Oysa pazarlama yaklaşımının getireceği olumlu fırsatlar, belediye hizmetlerini kalite ve miktar bakımından etkileyecektir. Çünkü pazarlama yaklaşımı çerçevesinde kaynaklar, hizmet önceliklerine göre en uygun şekilde değerlendirilirken, tüketicinin istekleri doğrultusunda gerçekleştirileceği için kaynak israfını da önlemiş olacaktır[Torlak, 1999: 97].

Belediye hizmetlerinde pazarlama faaliyetlerinin uygulanabilmesi için atılacak ilk adım belediye hizmetlerinin sunulduğu pazarın tanımlanmasıdır. Belediye hizmetlerinin sunulduğu pazar o beldede yaşayan veya geçici olarak bulunan tüm kişileri kapsar[a.g.e., s. 99].

Bir belediye, turizm pazarlaması ile ilgili görevler üstlenirken ilk önce koşullar analiz edilmelidir. Bu değerlendirmeler, o yörenin sağlığına düşkün insan için mi, yoksa maceraperestlere veya kalite sever turistlere mi daha çok hitap ettiğini ortaya koyar. Bu da hedef kitleyi belirlemede yardımcı olur[Ağaoğlu, 1992: 19]. Dolayısıyla belediyeler, kendi pazarını, coğrafi, iklim koşulları, yerleşim alanları ve özellikleri, ulaşım olanakları vb. yönleriyle ele almak durumundadırlar.

Çok geniş yelpazede ve çok farklı coğrafi, demografik ve sosyo-kültürel özellikteki insanlara hizmet sunma durumunda olan belediye yönetimleri açısından çeşitli pazarlama stratejilerinin geliştirilerek uygulanması gerekir. Stratejilerin oluşturulması için, uygun çevrenin ve koşulların oluşturulması gerekir. Mevcut durum çok iyi analiz edilerek, amaçlara ulaşmak için etkili stratejiler geliştirilir[Bartol ve Martin, 1991: 190].

Pazarlama stratejisi ve geliştirilmesi, tanımlanmış hedefe ve öngörölmüş imaja ulaşılabilmesi için mevcut pazarlama araçlarının birer stratejik eleman olarak ve değişik ölçülerde uygulanmaya konulması gerekir. Bu araçlar şunlardır:

- Ürün geliştirme,
- Hedef kitle stratejisi,
- Fiyatlandırma pozisyonu,
- Reklam ve promosyon,

- Halkla ilişkiler,
- Dağıtım politikası,
- Satış organizasyonu.

Ürün Geliştirilmesi: Öncelikle mevcut ürün arzını veya hizmet paketini, değişen tatil ve eğlence alışkanlıklarına ve spesifik müşteri gruplarına uyarlamak gerekir.

Hedef Kitle Stratejisi: Özel hedef kitlelerin motivasyonu ve yöresel özelliklerine göre ayırt edilerek, bunlara uygun hizmetler geliştirilmelidir[Ağaoğlu, 1992: 22].

Fiyatlama Pozisyonu: Maliyet, rakiplerin fiyatları ve piyasa fiyatına göre satış fiyatları belirlenir. Belediyelerin fiyatlandırmada uygulanacak belli başlı stratejiler şunlardır:

1-Temel hizmetlerde maliyet ya da maliyet artı fiyatlandırma: Toplu ulaşım, içme suyu, toplum sağlığı, sosyal ve spor hizmetleri gibi hemen hemen tüm insanların yararlandığı hizmetlerin mümkün olan en alt sınırla fiyatlandırılması.

2-Fiyat farklılaştırma stratejileri: Özelliği olan ve talep edeni de az olan hizmetlerin (kültür, sanat, eğitim vb. gibi) fiyatlandırılması[Torlak, 1999: 108-109].

Reklam ve Promosyon: Reklamın ve promosyonun türü ve kapsamı önceden belirlenmelidir. Öncelikle reklam yenilikçi olmalı ve yeni pazarlara hitap edebilmelidir[Ağaoğlu, 1992: 22]. Belediyelerin de kendi kurumlarını ve hizmetlerini en iyi şekilde tanıtmaları gerekmektedir.

Halkla İlişkiler: Halkla ilişkilerin nasıl ve hangi yoğunluk düzeyinde yürütülmesi gerekliliği önceden belirlenmelidir. İlk olarak basın ile işbirliği yapılmalıdır. Daha sonra tüm kamuoyu turizm hakkında bilinçlendirilmelidir. Halkın istediği belediyeyi, bir başka deyişle “halkın belediyesi’ni” oluşturmak, bir anlamda belediyeyi destekleyen yerel halkı oluşturmak gerekmektedir. Bu da belediyelerde, halkla ilişkilerin temel amacıdır[Yalçındağ, 1996: 11).

Dağıtım Politikası: Belediyeler hizmet pazarlamasında doğrudan ve/veya dolaylı dağıtım kanalları için aracı kuruluşlar konusunda gerekli kararlar verirler. Hizmetlerin pazarlaması açısından belediye yönetimleri aşağıda belirtilen dağıtım stratejilerini uygulayabilir[Torlak, 1999: 110-111).

1- Yoğun Dağıtım Stratejisi: Özellikle içme suyu, temizlik, ulaştırma vb. gibi genel hizmetlerin tüketiciye ulaştırılmasında bu strateji uygulanabilir. Bu stratejide önemli olan hizmetleri düşük maliyetle ve en hızlı şekilde tüketiciye ulaştırmaktadır.

2- Seçici Dağıtım Stratejisi: Genel hizmetler hariç, tüketici tarafından talep edilen istekler doğrultusunda sunulan kültürel, özel eğitim vb. gibi hizmetlere bu strateji şekli uygulanabilir.

Satış Organizasyonu: Öncelikle, personel, finansal ve nesnel açıdan satış organlarının oluşumunun tanımlanması gerekir.

Yukarıda belirtilen uygulamaların hangi birimler tarafından yerine getirildiğine ilişkin bilgiler tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5: Pazar Fonksiyonları ve İlgili Kuruluşlar

Fonksiyonlar	Tesisler	Yerel Yönetim	Bölge Yöre	Ülke
Pazar Araştırma	*	*	*	*
Model Geliştirme	*	**	*	*
Hedef Kitle	*	**	*	*
Pazarlama Hedefi	*	**	*	*
Fiyat Politikası	**	*	-	-
Tedbir ve Sonuçların Denetimi	*	*	*	*
Arz Politikası:	-	-	-	-
Tatile Uygun Doğal Çevre	-	*	**	*
Genel Altyapı	-	**	*	*
Rekreasyon Altyapıları	**	**	*	*
Otelcilik ve Gastronomi	**	-	-	-
Toplantı ve Kongre Tesisleri	**	**	-	-
Reklam ve Promosyon Stratejileri:	-	-	-	-
Satış Reklam	**	*	-	-
İmaj Geliştirici Reklam	*	**	**	**
Promosyon	**	**	*	*
Halkla İlişkiler	*	**	*	*
Dağıtım Kanalları Stratejisi:	-	-	-	-
Dağıtım ve Tedarik	*	*	*	-
Dağıtım Kanalları	**	**	*	-
Pazarlama Planlarının Hazırlanması ve Tedbirlerin Uygulanması:	-	**	*	*
Arz Şekillendirilmesi	**	*	-	-
Fiyat Şekillendirilmesi	**	-	-	-
Reklam ve Halkla İlişkiler	*	*	*	*
Dağıtım	**	*	*	*
Pazar Çalışmalarının Koordinasyonu	*	**	*	-
Yenileme:	-	-	-	-
Arz	**	-	-	-
Reklam	*	**	*	*
Simgeler: ** isabetli, *sınırlı, - ilgisiz				

Ülkemizin tanıtılması konusunda yerel yönetimlerin etkili bir katkısı olduğu söylenemez. Turizm Bakanlığı ülke turizminin tanıtımı ve pazarlaması konusunda tanıtım politikalarını tespit ederek, sektörü bu politika çerçevesinde yönlendirerek ve teşvik ederek yerel yönetimlerle sıkı bir işbirliği oluşturulmalıdır. Yerel yönetimlerin temsil ettikleri beldenin turizm potansiyelini ortaya çıkarmada ve değerlendirmede Turizm Bakanlığı'ndan daha etkili olacağı kuşkusuzdur[Kocatürk, 1993: 47].

Tanıtma programının uygulanması örgütlenmeyi gerektirir. Birinci aşamada merkezi örgüt yer alır. Merkezi örgüt genel tanıtım politikasının belirlenmesi ve tanıtım programının uygulanmasında koordinasyonun sağlanmasını ve değerlendirilmesini yapar. İkinci aşamada ise, bölge tanıtma örgütü yer almaktadır. Bölge tanıtma örgütü yerel düzeyde tanıtım yaparak, bütün çalışmalarını hakkında merkezi örgütle işbirliği içerisinde olur. Üçüncü aşamada ise, bölgeden daha küçük birimler yer alır. Faaliyetlerini yerleşim birimlerinde ve işletmeler seviyesinde gerçekleştirir[Çorbacı, 1994: 74].

Tüm bunlar değerlendirildiğinde, bir yöre ile ilgili olarak, dış basında reklam yapılması, broşür bastırılması ve dağıtımı, dış fuarlara katılım ve dış basın ve yayın organları ile temas kurulması gibi bugün Turizm Bakanlığı tarafından yürütülen bu faaliyetlerin doğrudan doğruya o yöredeki yerel yönetimler tarafından gerçekleştirilmesinin gerekli olduğu söylenebilir. En azından yerel yönetimlerin bu konularda görüşlerinin alınması şarttır[Kocatürk, 1993: 47].

2.2.2.2. Kültürel Faaliyetler

Gezme, görme, ziyaret, tanıtım, tanıma, öğrenme ve eğitim gibi olguların hepsi kültürel etkinliklerin bir ögesidir. Bu etkinlikler ve getirdiği yan faaliyetler kültür turizmine konu olur.

Eski eserlerin ve mimari değeri olan kalıntıların turistler için çekicilik yaratmada önemli rolü vardır. Eski ve tarihi değeri olan eserlerin yeni şehir planları içinde aynen korunması gerekir[Tortop, 1988: 5].

Belediyelerin kültürel alandaki görevleri; Belediye tiyatrosu, sineması yapmak, işletmek, halk için kitaplık ve okuma salonları açmak ve işletmek, müze kurmak, idare

ettirmek, işletmek, Devlet Opera Genel Müdürlüğü'ne yardım etmek ve yerel, ulusal ve uluslararası kültür ve turizm etkinlikleri düzenlemek, korunması gereken kültür varlıklarının koruma alanları ile ilgili imar planları yola, otoparka, yeşil sahaya rastlıyorsa bunları kamulaştırmak, korunacak taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının sahiplerine, Kültür Bakanlığı'nın uygun görmesi ile teknik eleman ve ödenek yardımında bulunmak, sinema, video ve müzik eserlerini ticari amaçla toptan ve perakende dağıtımını yapan işleticilere ruhsat vermek, işletme belgesiz veya bandrolsüz ve özel işaretsiz satış yapanlara ceza vermektir[Çoker, 1999b: 29-30).

Belediye başkanlarının katıldığı ya da görevli gönderdiği komisyonlar arasında kültür etkinlikleri ile ilgili komisyonlar yer almaktadır. Bu konudaki kurullardan, kültür etkinliklerini düzenleme komisyonu ve kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulu bulunmaktadır. Kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulu da yerel tarih ve doğal zenginlik ve güzelliklerinin korunmasını ve bunlardan nasıl yararlanılması gerektiğinin belirlenmesi amaçlanmaktadır[Çoker, 1999a: 129-130).

Kültür Etkinliklerini Düzenleme Komisyonu: Ülke düzeyinde yapılan yerel, ulusal ve uluslararası kültürel etkinliklerin yasalara uygun, düzenli ve düzeyli bir biçimde yapılmasını sağlamak üzere bunlara hangi durumlarda ve ne biçimde yardım yapılacağı, Kültür Bakanlığı'nca çıkarılan bir yönetmelikle düzenlenmiştir.

Bu yönetmelik devletimizin ulusal kültür politikasına uygun olarak ülkemizin kültürel değerlerini ve zenginliklerini yaşatıcı, yayıcı, özüne sadık kalarak geliştirici ve tanıtıcı etkinliklerde bulunan düzenleme komitelerine, kurum ve kuruluşlara yapılacak yardımların esas ve usullerini kapsamaktadır[a.g.e., s. 130].

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu: Kültür Bakanlığı'na bağlı "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu" ile bakanlıkça belirlenecek bölgelerde "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulları" kurulur. Koruma Yüksek Kurulu'nun ilke kararları çerçevesinde görev yapmak üzere kurulan "Koruma Kurulları" şu üyelerden oluşur:

Arkeoloji, sanat tarihi, müzecilik, mimari ve şehir plancılığı konularında uzmanlaşmış kişiler arasından bakanlıkça seçilecek üç kişi, Yükseköğretim Kurulu'nca, kurumların

arkeoloji, sanat tarihi, mimarlık, şehircilik bilim dallarından, aynı daldan olmamak üzere iki öğretim üyesi, görüşülecek konu belediye sınırları içerisinde ilgili belediye başkanı ya da temsilcisi, görüşülecek konu Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile ilgili ise Bayındırlık ve İskan Müdürlüğünden iki teknik temsilci, görüşülecek konu Vakıflar Genel Müdürlüğü ile ilgili ise Vakıflar Bölge Müdürü ya da teknik temsilcisi ve görüşülecek konu Orman Genel Müdürlüğü ile ilgili ise konuyla ilgili teknik temsilci. Ayrıca kurula oy hakkı olmamak üzere danışman uzman çağrılabilir.

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun ilke kararları çerçevesinde olma koşuluyla koruma kurullarının görevleri şunlardır:

- Korunması gerekli kültür varlıklarının gruplandırılmasını yapmak,
- Sit alanlarının tescilinde başlayarak bir ay içinde yapı koşullarını belirlemek,
- Koruma amaçlı imar planları ve her türlü değişiklikleri inceleyip onamak,
- Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının koruma alanlarını saptamak,
- Korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarından özelliklerini kaybetmiş olanların tescil kaydını kaldırmak,
- Korunması gerekli taşınmaz kültür varlıkları ve koruma alanları ile ilgili uygulamaya yönelik kararlar almak,
- Korunması gerekli taşınmaz kültür varlıkları ve koruma alanlarının kullanılmalari, kullanma biçiminin değiştirilmesi ile bu alanlar içinde inşaat ve tesisat yapılıp yapılamayacağı konusunda kararlar almak,
- Taşınmasında zorunluluk bulunan korunması gerekli kültür varlıklarının uygulamaya yönelik işlemleri hakkında görüş bildirmek,
- Korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı parsellerinde, taşınmaz kültür varlıklarının niteliklerini etkilemeyecek biçimde ayrılma ve birleşmelerine ilişkin karar almak[a.g.e., s. 131-133].

2.2.2.3. Çevre Faaliyetleri

Turizm sadece ekonomik bir güç değil, aynı zamanda fiziksel çevre içinde yer alan bir faktördür. Dolayısıyla çevrenin geleceği için turizm açısından daha dikkatli olunması gerekir. Çünkü turistik ürünün özü çevredir[Ritchie ve diğerleri, 1995: 368).

Turizmin çevre ile ilişkisine geçmeden önce çevre kavramının tanımını yapmak gereklidir. Çevre canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde buldukları fiziki, biyolojik, ekonomik ve kültürel ortam olarak tanımlanmaktadır[Uçkun ve Uçkun, 2001: 49].

Ekonomik, sosyal, kültürel pek çok yararı olan turizm sektörünün iyi kontrol edilmemesi halinde, aşırı doğal kaynak kullanımı ve yanlış yer seçimleri nedenleriyle doğal alanların, tarihsel değerlerin ve kıyı alanlarının tahrip edilmesi gibi olumsuz etkileri olabilmektedir. Nitekim her geçen gün ülkemizde büyüyen turizm sektöründe doğal güzellikler modern tatil köylerine, nesli tükenmekte olan deniz kaplumbağaları üreme kumsalları turistik tesislere dönüştürülmüştür[Dindar, 2002: 264).

2.2.2.3.1. Alt Yapı

Su, enerji, bölge içi ulaşım şebekeleri, kanalizasyon sistemleri, temizlik ile ilgili tesis ve araçlar, parklar, otoparklar, spor tesisleri, toplantı ve kongre tesisleri ve salonları, iletişim tesisleri(posta, telefon, telgraf, fax vb), belli bir yerleşme yerinde oturanların ve orayı ziyaret eden turistlerin yararlandıkları alt yapı tesisleri ve hizmetleridir. Alt yapının büyük bir kısmı turistler ile birlikte, o yörede sürekli ikamet eden nüfusa, tarım ve sanayi gibi diğer sektörlerde de hizmet eder[Zengin, 1999: 68).

Potansiyel bir turist çekim ülkesinin yalnızca özgün kaynaklara sahip olması yeterli değildir. Bu kaynakların turiste ulaştırılabilmesi için alt yapıya, fiziki olanaklara ve etkin bir turizm endüstrisine gereksinim vardır[Yarcan, 1998: 69].

Uluslararası turizm hareketlerinin yoğunlaştığı ve turistlerin en çok rağbet ettikleri ülke olmak izlenimi görülen ülkemizde turistik yörelerin alt yapı sorunları büyük önem arz etmektedir[Tortop, 1988: 8].

On beş yıl gibi kısa bir zamanda hızlı bir şekilde artan yatak sayısı ve turizm sektöründeki hızlı büyüme, ülke ekonomisine olumlu etkiler yaparken, olumsuz çevre sorunlarını da beraberinde getirmiştir. Bu hızlı gelişmeye karşılık aynı oranda ilerleyemeyen alt yapı çeşitli sorunlar yaratarak turizm sektörünün gelişimini olumsuz etkilemiştir.

Alt yapı sorunları nedeniyle kaçırılan her turist kaybedilen döviz demektir. Sezon başlarında turistik yörelerimizdeki kargaşanın tamamlanmamış inşaatların, kazılıp bırakılan yolların büyük çapta rezervasyon iptallerine neden olabildiği görülmüştür ve bundan başta hükümet olmak üzere herkes zarar görmüştür[Türsab, 1989: 5).

Alt yapı konusunda karşımıza çıkan sorunlar şöyle açıklanabilir;

Atık sular: Bugün maalesef bir çok turistik yöre ve belediyesinde şehrin atık suları için arıtma tesisi yoktur. Denizlere giderek daha fazla atık su boşaltılarak ekosistem dengeleri bozulmaktadır[Dindar, 2002: 264). Uzman teknik personel tarafından işletilen, işletme sonuçları laboratuvarlarda muntazam kontrol edilebilen merkezi arıtma tesislerinde toplanmalı ve arıtılmalıdır.

Katı atıklar: Bu konuda bugün bütün bölgelerde uygulanan sistem, belediyelerce çöplerin toplanıp dökülmesi ve buradan toprağa gömülerek bertaraf edilmesidir. Fakat bir çok bölgede çöpleri imha edecek alan kalmamıştır. Yeni alanların bulunması ise çevre halkı, arazi sahipleri ve orman şeflikleri tarafından engellenmektedir.

Temiz su gereksinimleri: Bodrum yöresi hariç, şimdilik alt yapının en iyi çözümlenmiş kısmı temiz su gereksinimlerinin karşılanmasıdır. Fakat nüfus yoğunluğunun hızla artması ve yatak kapasitelerinin çoğalması nedeniyle gerekli önlemlerin bir an önce alınması gerekir[Işıklı, 2002: 269). Turizmde yeterli içme ve kullanma suyu önemli bir konudur. Yirmi dört saat suyu sürekli akmayan bir turistik tesis düşünülemez. Su sorunu bazı belediye, kasaba ve köylerin tek başına çözümleyebilecekleri bir sorun olmaktan çıkmıştır. Bazı bölgeler vardır ki kendi sınırları içinde su kaynağı yoktur. Yakın il, ilçe ve köylerden su bağlama zarureti vardır. Artık tek başına belediye ve köylerin kendilerine yeterli su sağlama imkanı giderek güçleşmektedir[Tortop, 1988: 9).

Elektrik enerjisi: Bu sorun bütün Türkiye'nin karşılaştığı bir sorundur. Turistik tesislerde ise son yıllarda ciddi boyutlara ulaşmıştır. Turistik tesislerin kısıtlamaya gidilmeyecek işletmeler arasına dahil edilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda yeterli kapasitede jeneratör temin etmeleri kaçınılmaz ihtiyaçtır[Işıkçı, 2002: 269].

Turistik yöre belediyelerinin nüfusu turistik mevsimlerde gerçek nüfuslarının kat kat üstünde artmaktadır. Normal olarak 5-10 bin nüfusa hizmet veren bir belediye turistik aylarda 30-40-50 bin nüfusa hizmet götürmektedir. Belediyelere son yıllarda önemli gelir kaynakları sağlanmıştır. Ancak bu kaynaklar tüm belediyeler için aynıdır. Turistik yöre belediyeleri için ayrı bir gelir kaynağı yoktur. Bu belediyelerin turistik aylarda önemli derecede hizmetlerinin maliyeti artmakta olup kendilerine sağladıkları ek bir gelir yoktur.

Tüm bu nüfus hareketlerinin neden olduğu alt yapı sorunlarının yerel yönetimler tarafından çözülmesi zordur. Yerel yönetimlerin gücü buna yetmeyeceği gibi, bazı yerel yönetimlerde turizmi bir yük olarak görmektedir[a.g.e., s.269].

Turizm potansiyeline uygun olarak alt yapı donatımının da hızla gerçekleştirilmesi için mahalli idarelere yardım edilmesi gerekir. Çünkü mahalli idareler kendi olanakları ile bu yatırımları gerçekleştiremezler. Turistik yöre belediyelerine yardım konusu olabilecek yatırımlar önceliklerine göre şöyle sıralanabilir:

Kanalizasyon yapımı, içme ve kullanma suyu tesisleri yapımı ve iyileştirilmesi, elektrik şebekesinin iyileştirilmesi, şehir içi yol yapımı ve onarımı, doğal ve kültürel değerlerin iyi kullanılması ve çevre düzenlemesi, park onarım ve düzenlenmesi, otopark yapımı, soğuk hava deposu yapımı, tuvalet yapımı, turistik amaçlı diğer alt yapı yatırımları[Tortop, 1988: 8-9]. Ayrıca zararlı böceklerle mücadele, çöp kamyonu temin gibi konularda da destek gerekir.

Bazı bölgelerde, turizm işletmelerinin ve kamunun kısmen eşit ağırlıkta katıldığı alt yapı hizmet birlikleri ve şirketleri kurulmuştur. Fakat yerel yönetimlerin ağırlıklı olma, özel sektörle belediyelerin bakış açısındaki farklılıklar nedeniyle bazı sorunlar ortaya çıkmaktadır[Işıkçı, 2002: 269].

2.2.2.3.2. Çevrenin Korunması ve Düzenlenmesi

Günümüzde devletlerin, yerel yönetim birimlerinin ve toplumların en büyük sorunlarından birisi de çevre sorunlarıdır. Sanayileşmenin ortaya çıkardığı büyük kentler ve bu kentlere doğru oluşan nüfus göçü, teknolojik gelişmeler, taşıt sayısının artması gibi nedenlerle dünyanın ekolojik dengesinde meydana gelen bozulmalar sonucunda çevre sorunları insanları tehdit eden büyük bir sorun olarak ortaya çıkmış ve bu sorun giderek büyümüştür.

Ülkemizde bu sorun ile karşı karşıya kalan yönetim birimlerinin başında belediyeler gelmektedir. Türkiye’de belediyelerin görevlerini genel bir ifadeyle belirtmeye çalışırsak, belde halkının sağlık ve huzurunu sağlamaktır. Bu amaçla, temizlik kontrolü yapmak, kanalizasyon ve halkın dinlenme ve eğlenmesine yardımcı tesisler kurmak, şehir imar planları yapmak, taşımayı ve beslenmeyi sağlayıcı ve geliştirici önlemler almaktır[Uçkun ve Uçkun, 2001: 49).

Çevresel sorumluluk, çevre varlıklarını kullanan ve etkinlikleri sırasında çevreye olumsuz etkilerde bulunan bütün kişi ve kurumların çevreye ve topluma karşı sorumluluğudur. Belediyelerde hem sundukları hizmetler ile, hem de hizmet sınırları içinde gerçekleştirdikleri izin ve denetimler ile çevreye ve topluma karşı sorumluluk taşırlar[Şengül, 1999: 93).

Belediyelerin çevre yönetiminin üstlenmesi gerekliliği aşağıda belirtilen nedenlerden kaynaklanmaktadır[a.g.e., s. 101].

- Çevre sorunlarının yerel odaklı olması,
- Çevre sorunlarının yayılma olasılığı taşıması ve insan faktörünün olduğu her yerde çıkabilme durumu karşısında bu sorunlarla kucaklaşacak kadar yaygın kullanılması,
- Çevre yönetiminin çevreden yararlanan herkesin katılımıyla çözülebileceği gerçeği ile belediyelerin bu katılıma açık olması gibi nedenlerle çevre yönetiminde belediyelerden daha etkin şekilde yararlanılabilir.

Belediyeler, hem yürüttükleri çeşitli kamusal hizmetlerle çevreyi etkilemektedir hem de doğrudan doğruya çevre yönetimi işlevlerini yüklenebilecek kurumlardır. Çevre kirliliği bir belde sınırları içerisinde kalmamakta hatta ülke sınırlarını aşmaktadır. İşte bu nedenle çevrenin korunması, iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için yerel yönetimlerle bölge ve merkez yönetimlerinin hatta uluslararası kuruluşlarının işbirliği gerekli olmaktadır[Yeter, 1993a: 50).

2.2.2.3.3. İmar

Kıyıda yapılaşmanın yol açtığı değişim bugün yalnız ülkemizde değil, diğer ülkeler tarafından da fark edilmektedir. Nitekim Akdeniz kıyılarının korunmasına yönelik çalışmalarda çevre sorunlarına yol açan iki temel faktör üzerinde durulmaktadır. Bunlardan ilki kirlilik, diğeri ise turizmin getirdiği yapılaşmadır[Toprak, 1990: 119).

Kurulan bazı tesisler çevreye uygun olarak planlanmamıştır. Modernleşme diye bazı yapılar yıkılmış, yerlerine geleneğimizle bağdaşmayan, çevresi ile hiç uyum sağlamayan binalar inşa edilmiştir.

Doğal güzelliklere sahip birçok bölge halen “Turizm Merkezi” ilan edilip, yatırımcılara tahsis edilerek tahrip edilmektedir. Yine benzer şekilde İstanbul’un zaten çok az olan tarım ve orman alanlarına da yapılaşma izni verilmektedir[Güneş, 2001: 123]. Kıyı bandındaki spekülasyon baskısına dayanamayıp, arazilerini satan ve böylece tarımsal faaliyetlerini sona erdiren belde halkı, son yıllarda ağırlaşan yaşam koşulları içinde güç durumda kalmıştır.

Özellikle ülkemizde 1980’li yıllardan başlayarak hızla artan ve belirli turizm alanlarında yaygınlaşan ikinci konut sayısı bu turizm alanlarında çeşitli olumsuzlukların ortaya çıkmasına ve bu bölgelerin yerel yönetimlerinin güçlerini aşan sorunlarla karşı karşıya kalmalarına neden olmuştur[Uçkun ve Uçkun, 2001: 49). Turistik yörelerde kırsal nüfus süratle artarak, ikinci konut ve kentsel konut talebini yaratmaktadır. Yerel yönetimler kendilerine verilen imar planlama yetkisini etkin bir şekilde kullanamayarak bozuk yapılaşmaya neden olmaktadır[Işıklı, 2002: 272).

Sahil kasabalarında ikinci konut edinme eğilimi, büyük şehirlerden uzaklaşma içgüdüü ve tatil amacı ile yığılmalar olmaktadır. Artık sahil kasabalarında da büyük şehirler

kadar yoğunluk artmış ve bu yerleşim birimlerinde şehirleşme görünümü almaya başlamıştır[Ertan, 1989: 105).

Beldelerinde nüfus artışı olduğunu gösterebilmek amacıyla, belediyelerin ikinci konut sahiplerinin, o mekanda sürekli yaşamadıkları halde gelip sayılmalarını sağlayarak, bir anlamda idareyi yanıltma yolunu tercih etmelerinin nedenlerini, belediyelerin emlak ve diğer yerel vergilerden elde ettikleri gelirlerin yanı sıra genel bütçe vergi gelirlerinden nüfusa göre pay almasını sağlamaktır[Toprak, 1990: 124).

Çevreyle ilgili olarak kötü sonuçlar doğuran önemli bir neden de planlama sürecindeki yetkilendirmede yaşanan eşgüdümlülüktür. Belediyenin imar planı uyarınca yapı yapılmasına izin verdiği alanlarda, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu tarafından yapı yasağı getirilebilmektedir. Turizm merkezleri uygulaması da eşgüdümsüzlükten doğmaktadır. Aynı alan özel çevre koruma bölgesi, sit alanları ve turizm merkezi olarak planlanabilmektedir. İmar planlamasında bu tür eşgüdümsüzlükler incelenmeli, belli esaslar getirilmelidir[Güneş, 2001: 134).

2.2.2.4. Denetim Faaliyetleri

Denetim, bir işin ya da çabanın, genel ya da özel bir takım kurallara uygunluğunu araştırmak ve sağlamak amacıyla uygulamadan önce, uygulama esnasında ve uygulamadan sonra gözden geçirilmesi faaliyetidir[Doğan, 1996: 27].

Yerel yönetimler açısından turizmde denetim boyutu yerel yönetimlerin turizm konusundaki görevlerinin bir kesitini oluşturmaktadır. Yerel yönetimlerin turizm konusundaki denetim yetkilerini 3 başlık altında incelemek mümkündür.

- a. Planlama ve Yapılaşma Denetimi
- b. Çevre Denetimi
- c. Tesis ve İşletmelerin Denetimi

2.2.2.4.1. Planlama ve Yapılaşma Denetimi

Bilindiği üzere imar planları ile dengeli kentleşme ve düzenli yerleşme yanında tarihi-turistik yerler ve kıyılardaki yerleşme ve gelişmelerin yasalara ve kamu yararına olması amaç edinilir.

Planlar makro düzeyden mikro düzeye doğru 3 şekilde sıralanabilir[Yeter, 1993b: 25].

1- Ülke Düzeyinde Planlar

2- Bölge Düzeyinde Planlar

3- Kent Ölçeğinde Planlar

Ülke Düzeyinde Planlar: Ülke bütününde dağılımları, şehirleşme hız ve özellikleri tespit edilerek düzenli şehirleşme ve dengeli nüfus dağılımı sağlanması için ekonomik ve sosyal plan kararlarının fiziki plana aktarılmasını ifade eder.

Bölge Düzeyinde Planlar: Bölge ve çevre düzeyinde olmak üzere ikiye ayrılır. Bölge planları, sosyo-ekonomik gelişme eğilimlerine, yerleşmelerin gelişme potansiyeline, sektörel hedeflere, faaliyetlerine ve alt yapıların dağılımını belirlemek üzere Devlet Planlama Teşkilatınca yapılır ve yaptırılır. Çevre düzeni planları ise fiziksel yerleşme düzeni, planı ve bölge plan kararlarına uygun olarak; konut, sanayi, tarım, turistik ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanım kararlarını belirleyen planlardır.

3194 sayılı İmar Yasası'nın 9. maddesine göre çevre düzeni planlarını, birden fazla belediyeyi ilgilendirmesi nedeniyle, ilgili idarelere bilgi vererek gerektiğinde işbirliği sağlayarak yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve resen onaylamaya Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yetkilidir.

Kent Ölçeğinde Planlar: Şehir imar planları, kentsel gelişme biçimini belirleyen, çok yönlü fiziksel düzenlemeler içeren, yukarıda belirttiğimiz üst düzey planlara aykırı olmayan ve doğrudan uygulamaya yönelik ayrıntılı planlardır. İmar planları, nazım imar planı ve uygulama imar planı olmak üzere iki çeşittir ve belediye sınırları içinde ilgili belediyece, belediye sınırları dışında ise valilikçe yapılır veya yaptırılır.

2.2.2.4.2. Çevre Denetimi

Doğa güzellikler ve manzaralar, insan çevresini kuşatan koşulları iyileştiren hayati önemde varlıklardır. Bunların korunması ve denetlenmesi önemli bir sorundur. Şehirlerin estetik görünüşten yoksun monoton bir görünüşe sahip oluşu, şehirselleşen yaşamda insan zevkine indirilen önemli bir darbedir. Bundan dolayı insanların, gelişen endüstri karşısında doğadan yararlanma çabası içerisinde olması gerekir[Tortop, 1988: 4).

Çevre yönetiminde, kararlar alınması, yazılı belgelerle düzenlemeler yapılması ve bunların uygulanması kadar takip edilmesi ve denetlenmesi de önemlidir.

Bugün maalesef bir çok turistik yöre belediyesinde şehrin atık suları için arıtma tesisi yoktur. Katı atıklar için ilkel şekilde yakma yöntemi uygulanmaktadır. Kırsal alanda ise gerek çöp toplama ve imha, gerekse kanalizasyon ve arıtma hizmetleri lüks olarak görülmekte ve esasen ülke genelinde bu hizmetlerin nasıl yerine getirileceğine dair bir konsept bulunmamaktadır. Böyle olunca kanalizasyonu denize veren bir sahil belediyesinin çevreye yönelik etkin denetiminden bahsetmek anlamsız kalmaktadır[Yeter, 1993a :51).

Çeşitli kanunlar çerçevesinde çevrenin temiz tutulması, kirlenmesinin önlenmesi ve kirlenmelere yaptırım uygulanması konusunda belediyelere çeşitli görevler verilmiştir. Belediye Yasası ve Genel Sağlık Yasası bu çerçevede incelenebilir. Belediye Yasasında 1580 sayılı kanunun 15. Maddesinin değişik fıkralarında çevre ile ilgili belediyelerin görevleri belirtilmiştir. Genel Sağlık Yasası'nda ise halkın sağlığını ilgilendiren pek çok kanunda belediyelerin alması gereken önlemler belirtilmiştir[Keleş, 2000: 451).

Belediyeler, çevrenin korunması ve kirlenmenin önüne geçilmesiyle ilgili mevzuatların kendilerine vermiş olduğu yetkiyle tüm iş yeri, konut ve resmi dairelerin çevreye olumsuz etki yapmama durumunu sürekli denetlemek durumundadırlar. Bunun dışında ikinci denetim alanı ise gıda maddelerinin sağlık koşullarına uygunluğu bakımından ortaya çıkmaktadır[Yeter, 1993a: 51).

Çevredeki işletmelerin hijyen ve koruma kurallarına uymalarının denetimi belediyelerce yapılmakla birlikte, her zaman yeterince etkin olmadığı görülmektedir. Özellikle küçük

yerleşim yerlerinde belediyeler, oy alma kaygısını taşıdıklarından, gelip geçici olan turist yanında kalıcı, oy verecek olan insanları ve işletmeleri daha çok benimsemektedirler. Denetlemede verim alınmamasının nedeni, işletmelerin kuralları gerekli bulmamaları, müşterilerin şikayet etmemeleri, kötü hizmetin hijyenik koşulların ve aşırı fiyatların denetimle düzeltilebileceğine inanmamalarıdır[Akmel, 1992 :15).

Kıyı Kanunu'na (madde 13) göre; belediye sınırları ve mücavir alanlarında kıyıların kirletilmesi durumunda belediye başkanına ceza verme yetkisi tanınmıştır. Turizmin gelişmesinde en önemli faktörlerden biri olan çevrenin korunmasına ve kirlenmesinin önlenmesine ilişkin kurallara uyulmasını sağlamak yönünde belediyeler para cezası verme, faaliyetlerden men etme, kirletmeyi neden olan adına kirletmeyi giderecek tedbirleri alma ve giderleri kirletenden tahsil etme gibi cezaları uygulayabilirler.

Esasen çevreye yönelik hizmetler ve yaptırımlar, tek bir birimin üstesinden geleceği boyutu aşmıştır. Bu bakımdan belediyeler, il özel idareleri ve köyler arasında bu amaca yönelik yerel yönetim birlikleri kurulmalı ve gerek yaptırım ve gerekse denetimde bu birlikten yararlanılmalıdır[Yeter, 1993a: 52].

2.2.2.4.3. Yapı Denetimi

Planlama ve onun doğal sonucu denetleme konusu tek başına bir yerel yönetim biriminin yetkili olamayacağı kadar geniş boyutlu, fakat sadece merkezi kuruluşların da yetkili kılınamayacağı kadar yerel ve mikro boyutludur. O halde turizmle ilgili planlama çalışmalarında yerel yönetimleri dışlamak yerine onları karar sürecine katarak uygulamayı gerçekleştirmek ve denetimi yapacak birimler olarak onlardan yararlanmak gerekir[Türsab, 1989: 5).

Bir bölgenin turizm açısından gelişebilmesi için bölgedeki yapıların, gerekli planlar dahilinde, yasalara uygun, ve yerleşim merkezinin mimarisine uygun olarak yapılması gereklidir. Bölgenin mimarisini bozan plansız kaçak yapılaşmalar turizmi olumsuz yönde etkilemektedir. Açıkça ifade etmek gerekirse turistik yöre imar uygulamalarında belediyelerin ve valiliklerin denetimi yetersiz kalmaktadır. Belediyeler açısından buradaki bir etken de personel eksikliğidir. Plan yetkisi yerel yönetimlere bırakılırken

bunların imar ve fen işleri birimlerini en iyi şekilde oluşturmaları da sağlanmış olmalıydı. Ama maalesef bu yönde yeterli çaba gösterilmemiştir.

Bugün hala bir çok sahil belediyelerinde imar yetkilisi ya yoktur veya görevli sayısı tek kişiyi geçmemektedir. Bunda, kadro alımındaki bürokratik engeller büyük rol oynamaktadır. Diğer bir neden de personel maliyetidir. Bu bakımdan turistik yöre belediyelerine, imarla ilgili gerekli teknik ve denetim elamanı kadrolarında kısıntı yapılmamalı ve ilave mali katkılarda bulunulmalıdır[Yeter, 1993a: 49]. Diğer taraftan alt yapı çalışmaları ve işletmelerin denetimi, turizmde önemli olmakla birlikte; kolayca yapılabildiği söylenemez. Alt yapı çalışmaları için her zaman belediyelerin yeterli kaynağı yoktur. Sınırlı kaynaklarla bazı çalışmalar yapılırken aynı zamanda planlama ve koordinasyon eksikliğiyle de kaynak israfı yapılmaktadır[Akmel, 1992: 15].

2.2.2.4.4. Tesis ve İşletmelerin Denetimi

Belediye Yasası'nın 15.maddesinin üçüncü fıkrasında; lokanta, birahane, gazino, kahvehane, meyhane, otel, hamam, sinema, bar vb. yerlerin açılmalarında ve işletilmelerinde temizliklerinin ve servislerinin denetlenmesinde, tarifelerin onayında ve bu yerlerde çalışanların ehliyet şartlarının tespit edilmesinde belediyelerin görevli olduğu belirtilmiştir[Yeter, 1993a: 52].

Turizm işletme belgeli işletmelerde temizlik, intizam, servis, fiyat, idare ve işletme, belge almaya esas olan vasıflarla personel niteliklerinin tespit ve denetimi yetkisi bakanlığa aittir[Kocahanoğlu, 1997: 166].

Görüldüğü üzere turizme yönelik hizmet veren işletmelerin sahip olacakları nitelikleri belirlemek, tarifelerini tespit etmek ve denetimlerini yapmak açısından ikili durum ortaya çıkmaktadır. Bir tarafta turizm belgeli tesis ve işletmeler (turizm işletme belgeli), diğer tarafta ise bu belgeye sahip olmayan ve ilgili belediyeden alınan ruhsatla açılan tesis ve işletmeler (belediye belgeli) vardır. Turizm işletme belgeli işletmelerin Turizm Bakanlığı tarafından, belediye belgeli işletmelerin ise belediyeler tarafından denetlenmesi çeşitli sorunlara yol açabilmektedir.

Bazı turizm işletme yöneticilerinin kamuoyuna da yansıyan tedirginlikleri bilinmektedir. Örneğin, resmi kıyafetli belediye zabıta personeli ile yapılan denetimlerin

turistleri rahatsız ettiği haklı olarak ifade edilmektedir. Tabii ki belediyelerin bu şekildeki denetimleri yapabilmeleri için iyi yetişmiş, lisan bilir, turizm eğitiminden geçmiş denetim elemanlarına sahip olmaları gerekir. Turizm Bakanlığı ve diğer kuruluşların bu noktada devreye girmeleri, yerel yönetimlerin denetim elemanlarını eğitici ve yönlendirici faaliyetlerde bulunmaları yararlı olacaktır[Yeter, 1993b: 27].

Belediyelerin Turizm İle İlgili Uyguladığı Para Cezaları:

3621 Sayılı Kıyı Kanunu kapsamında bulunan alanlardaki uygulamaların denetimi belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelerin, dışında ise valilikçe yürütülür.

Kıyıda ve uygulama imar planları bulunan sahil şeritlerinde; duvar, çit, parmaklık, telörgü, hendek, kazık vb. engelleri oluşturanlara, kum, çakıl alan ve çekenlere 5 Milyon TL; moloz, toprak, çürük, çöp gibi kirletici ve çevreyi bozucu etkisi olan atık ve artıkları dökenlere 10 Milyon TL; kıyıyı değiştirecek boyutta kazı yapan, kum, çakıl alan ve çekenlere 50 Milyon TL para cezası verilir[Dönmez, 2000: 37].

2872 Sayılı Çevre Kanununun 22. maddesi gereğince, kirletme yasağına uymayan gemi ve deniz araçlarına çeşitli para cezaları uygulanmaktadır. Gemiler ile deniz araçlarının neden olduğu kirlenmenin denetimi ve saptanması için idari ceza vermeye yetkili amirlerce usulüne uygun olarak ilgili kanunun uzmanı ve en az iki kişiden oluşan yeteri kadar kontrol ve tespit ekibi görevlendirilir[Çoker, 1999b: 164].

2.2.2.5. Turizm Alanında Belediyelerin Yapabilecekleri Faaliyetler

Yukarıda belirtilen ve belediyelerin yapmış olduğu ya da yapmakta olduğu faaliyetler dışında turizm alanında belediyelerin yapabilecekleri faaliyetlerde vardır. Bu faaliyetler aşağıda verilmiştir[Tortop, 1984: 7].

- 1.Mahalli turizm dernekleri turizm alanında önemli katkılarda bulunabilirler. Belediyeler bu derneklerle işbirliği yapmalıdır. Bu derneklerle işbirliği içinde toplantı ve konferanslar düzenlenebilir.

Halka;

- Ev, sokak, ve cadde temizliği

- Eski eserlerin korunması
- Yabancı ve yerli turistlere misafirperver olunması
- Yüksek fiyatlarla satış yapılmaması
- Turistlerin rahatsız edilmemesi gibi konular anlatılmalıdır.

2.Beldenin temizliği ve düzeninin sağlanması açısından belediyelere önemli sorumluluklar düşmektedir.Umumi tuvaletlerin, çeşme ve su kaynaklarının temiz tutulması, turistik ve doğal güzelliklerin, ayrıca tarihi eserlerin korunması gerekir.

3.Belediyelerin imar planları hazırlanırken uzman görüşünün alınması için danışmandan yararlanılmalıdır.

4.Şehre giriş yerlerinde özellikle turistik mevsimlerde turistlerin danışabileceği bürolar kurulmalıdır. Şehir planları hazırlanmalıdır.

Bir bölgeye hangi araç ve yollarla gelirse gelsin giriş yerlerinde yabancıların ve yolcuların gidecekleri yerleri rahatlıkla bulabilmelerine yarayacak aşığıda belirtilen önlemlerin alınması zorunludur.

- Anayol gidiş yerlerini,
- Araba park yerlerini ve
- Müze, anıt, meydan, kamp, koruluk ve turizm büroları gibi önemli yerleri gösteren basit planlar hazırlanmalıdır.

5.Meydanların estetik görünümde düzenlenmesi, araba, otopark yerlerinin belirtilmesi, park yerlerinde satıcıların eşya ve araçlarının konuluş biçimlerinin düzenlenmesi, çöp kutularının konulması ve her an temizliğe dikkat etmelerinin sağlanması ve sık sık dezenfekte edilmesi belediyelere düşen görevler arasındadır.

6.Turizmin gelişmesinde tanıtma faaliyeti önemli bir etkindir. Bir beldenin tarihi ve kültürel zenginliklerinin tanıtılmasında belediyeler etkin bir rol oynayabilirler. Mahalli folklor, festival, şenlik düzenlenmesi, sergiler açılması, turistik değeri

olan çeşitli hatıra eşyaları üretilmesinde belediyelerin desteği büyük yararlar sağlar.

20-22 Ekim 1998 tarihleri arasında yapılan I. Turizm Şurası'nda belediyeler ile ilgili bir takım kararlar alınmıştır. Söz konusu bu kararlar şunlardır:

1- Termal suların kullanım haklarının kamuya ait olması nedeniyle yatırımları ağırlıklı olarak yerel yönetimler tarafından gerçekleştirilen veya işletilen tesislerin özel sektör tarafından işletilmesi veya uzun süreli tahsisler için yasal ortam sağlanmalıdır.

Gerçekleştirme aşaması; termal alanda yerel yönetimler (belediyelerin, il özel idareleri) tarafından işletilen çok sayıda konaklama tesisi vardır. Gerek piyasa koşulları içinde rekabetin ve dış pazarlara açılımının sağlanması, gerekse ek yatırımların yapılması suretiyle kar merkezlerini de içeren belirli konaklama tesislerinin oluşturulması amaçlarıyla yerel yönetimlerin mülkiyetlerinde bulunan ve-veya işletilen konaklama tesislerinin Turizm Bakanlığı'nca turizm yatırımcılarına tahsisine ilişkin olarak yerel yönetimlere bu konuda bilgi verilmekte ve yetki belgesi istenmektedir. Fakat, Turizm Bakanlığı'nın bu yaklaşımına karşılık çok fazla olumlu yanıt alınamamıştır.

Yerel yönetimlerin asıl görevleri arasında konaklama tesisi, yapımı ve işletilmesi gibi unsurların çıkarılması buna karşılık mevcut tesislerin özelleştirilmesi veya Turizm Bakanlığı'nca turizm yatırımcılarına tahsisi konusunda gerekli işlem sürdürülmektedir. Ancak etkin bir sonuç için yasal düzenleme gerekmektedir.

2- Turizmin yoğun olduğu yerleşim birimlerinde alt yapı hizmetlerinin daha sağlıklı yürütülmesine teminen Turizm Bakanlığı ve sektörün temsil edileceği "Alt Yapı Hizmet Birliklerinin" oluşturulmasını sağlamak amacıyla 1580 Sayılı Belediye Yasası'nda gerekli değişiklik yapılmalıdır.

Gerçekleşme aşaması; Turizm Bakanlığı'nın önemli bir alt yapı projesi olan Akdeniz-Ege Turizm Alt Yapısı Kıyı Yönetimi (ATAK) Projesi kapsamında 1992-1993 yıllarında İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü ile yapılan çalışma sonunda, proje kapsamındaki Antalya, Muğla, Aydın, İzmir ve Balıkesir illerinde kurulacak alt yapı sistemlerinin yapım, bakım ve işletmesini üstlenmek ve bu birliklerin kurulmasına yönelik tüzük hazırlanarak valiliklere gönderilmiştir. Bununla birlikte bir

çok havzada (Örneğin, Kemer, Manavgat, Side, Alanya, Kuşadası vs.) alt yapı hizmet birlikleri kurulmuştur. Ayrıca Turizm Birlikleri yasa tasarısı Turizm Bakanlığı'nca hazırlanarak bakanlar kuruluna gönderilmiştir.

3- Akdeniz, Ege Turizmi Alt Yapısı ve Kıyı Yönetimi (ATAK) projesi uygulamaları hızlandırılmalı, Turizm Bakanlığı ile belediyelerin koordinasyonu sağlanmalıdır.

Bu kararın gerçekleşmesi aşamasında, Dünya bankasında Japon hükümetinden sağlanan ATAK projesi sınırlı bir bütçeyle Çeşme, Alaçatı, Alanya, Manavgat, Side, Kaş Havzalarında devam etmektedir[I.Turizm Şurası Kararları, 1998: 10-11).

12-14 Nisan 2002 tarihlerinde Turizm Bakanlığı'nca gerçekleştirilen II. Turizm Şurası Kararlar doğrultusunda belediyelerle ilgili alınan kararlar aşağıda sıralanmıştır.

- Belediye belgeli tesislere bakanlıkça turizm belgesi verilmek suretiyle niteliklerinin artırılması ve denetim altına alınması sağlanmalıdır.
- Turistik yörelerdeki alt yapıların tamamlanmasına öncelik verilmeli ve bu yörelerde belediyelerin İller Bankasından aldıkları pay turizm sezonu nüfusu esas alınarak belirlenmelidir.
- Turizm yörelerinde çöp depolama ve imha tesisleri ile atık su arıtma tesisleri yapılmalıdır.
- Çöplerin sokağa bırakılmasından toplanması ve imhasına kadar temizlik ve çevre açısından gerekli yeni yöntemler uygulanmalı ve temizlik kampanyaları düzenlenmelidir.
- Çevre turizm etkileşimine paralel olarak yörelerde kağıt, cam, plastik atıkların ayrı ayrı toplanarak değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Turizm bölge, alan ve merkezlerinde ikinci konuta yönelik planlama yapılmalıdır.
- Hava, deniz, kara ve demir yollarının entegrasyonu suretiyle turizm destinasyonlarının ulaşım alt yapıları tamamlanmalıdır.

- Otogar, istasyon ve hava alanlarında taşıyıcılık ve taksi hizmetleri düzenli ve aksatılmadan yapılmalıdır.
- Turizm sezonunda gerekli ilaçlama yapılarak haşarat üremesine meydan verilmemelidir[II. Turizm Şurası, 2002: 6-25].

03.04.2002 tarihinde T.C. Turizm Bakanlığı İşletmeler Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan genelgede belediyelerle ilgili hususlar şunlardır:

- Otogar, istasyon ve hava alanları gibi ulaşım noktalarına, şehir merkezine ve turistik yörelere nasıl ulaşılacağı (fiyat, uzaklık vb. detaylarla) konusunda bilgi panolarının hazırlanarak kolaylıkla görülebilecek yerlere asılması,
- Belediye denetiminde çalışan konaklama, yeme-içme ve eğlence tesislerinin fiyat, kalite ve temizlik yönünden sürekli denetiminin sağlanması, müşteriye sunulan her ürünün fiyatının (Örneğin, balık, et, sebze vb.) mutlaka fiyat listesinde yer almasının sağlanması, bu yerlerdeki fiyat listelerinin İngilizce ve Almanca olarak da hazırlanması,
- Bu işletmelerde çalışan personelin kıyafet görünümünün temiz, müşterilere karşı davranışlarının da olumlu olmasına itina gösterilmesi,
- Otogar, istasyon ve havalanları, otobanlar, müze ve ören yerleri, akaryakıt istasyonları, umuma açık dinlenme tesisi, park ve bahçeler ile hayvanat bahçeleri, plaj, tuvalet gibi yerlerin temizlik, tertip ve düzenine itina gösterilmesi, şehrin uygun yerlerinde modern tuvaletlerinin yaptırılması,
- Herkesin yiyip içtiği ve kullandığı maddelerin satıldığı ve muhafaza edildiği yerlerin temizlik ve sağlık kurallarına uygun olması, satılan malların üzerinde ürünün fiyatını, üretim ve son kullanma tarihini gösteren etiketin bulundurulmasının sağlanması, yüksek ücrette mal satılmasının önlenmesi,
- Bakanlık ve belediyelerden belgeli içkili lokanta ve eğlence yerlerinin çevreyi rahatsız edici yüksek sesle müzik yayını yapmasının önlenmesi,

- Şehir içi ve şehirler arası ulaşım araçlarının, yolculuk yapanlara en konforlu yolculuk hizmetini vermesi, fiyat tarifelerine uymalarının sağlanması, sürücülerin uzun süreli ve içkili araç kullanmalarının önlenmesi, kıyafetlerinin temiz ve bakımlı olması, ayrıca ticari araçların üzerindeki reklam amaçlı yazı ve sembollerin dikkat çekerek kazalara sebebiyet verebileceği düşünülerek kaldırılması,
- Kış şartları nedeniyle bozulan şehir içi ve şehir dışı yolların, kaldırımların, su, elektrik, telefon, kanalizasyon vb. gibi alt yapı çalışmalarıyla ilgili bakım ve onarımların yoğun sezondan önce yapılması,
- Mevcut durumu ile atıl duran ve çevre görünümü açısından özellik arz eden alanların yeşillendirilmesinin ve ağaçlandırılmasının sağlanması,
- Çöplerin sokağa bırakılmasından, toplanmasına ve imhasına kadar temizlik ve çevre açısından gerekli yeni yöntemlerin uygulanması, korsan çöp ve kağıt toplayan kişilerle mücadele edilmesi, temizlik kampanyaları düzenlenmesi,
- Çevre turizm etkileşimine paralel olarak yörelerde kağıt, cam, plastik atıkların ayrı ayrı toplanarak değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması ve bu konuda halkın bilinçlendirilmesinin sağlanması,
- Yoğun sezondan önce gerekli ilaçlama çalışmasının yapılarak haşarat üremesine meydan verilmemesi,
- Cadde ve sokaklarda başı boş gezen kedi ve köpeklerin koruma altına alınması,
- Gezintiye ve alışverişe çıkmış turistlerin seyyar satıcılar, dilenciler, ayakkabı boyacıları ve kapkaççılar tarafından rahatsız edilmelerinin önlenmesi,
- Gürültü ve görüntü kirliliğine, trafik sıkışıklığına yol açtığı görülen minibüs duraklarında gerekli düzenlemelerin yapılması,
- Turizm ve kültür ağırlıklı yöresel el sanatları, yemek vb. gibi ürünlerin sergilendiği-satıldığı fuar ve sergilerin düzenlenmesi ve

- Turizmin ülkemiz ekonomisindeki vazgeçilmez rolünün yöre halkına yerel gazete, radyo ve televizyon aracılığı ile anlatılması.

2.2.3. Uluslararası Düzeyde Bazı Örnekler

Yeryüzündeki yerel yönetim sistemlerinin oluşmasında, ülkelerin kendi tarihsel gelişim süreçlerinin; ekonomik, toplumsal ve siyasal yapılarına yön veren iç ve dış dinamiklerin ve bu arada sömürgeciliğin önemli payları vardır. Ayrıca, türlü savaşların, barış antlaşmaları kurallarının, II.Dünya Savaşı'ndan sonraki bölgesel ve uluslararası birleşmelerin yerel yönetim yapılarının gelişmesinde etkileri olmuştur[Keleş, 2000: 71].

Yerel yönetim yapıları ve sistemleri, ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Örneğin, yerel yönetim sistemleri, İrlanda, Danimarka, İngiltere ve Hollanda'da "il" ve "belediye" olmak üzere iki basamak iken Almanya, Fransa, İspanya ve Yunanistan gibi ülkelerde üç basamaklı bir yapıya sahiptir. Almanya'da; "eyalet"(länder), "ilçe" (kreise) ve "belediye" (gemeinde), Fransa'da; "Bölgeler", "iller" ve "belediye", İspanya'da ise "özerk bölge", "il" ve "belediye" bu yapının üç basamağıdır[a.g.e., s. 75]

Öte yandan Fransa, Almanya ve İtalya gibi bazı ülkeler, nüfusu 5000 kişinin altında olan belediyelerin çoğunlukta olduğu, ancak nüfusu 100.000 kişinin üzerinde olan yerlerin de olduğu yerel yönetimlere sahiptir. Avrupa ülkelerinde belediyelerin büyüklüğünün, yerel hizmetlerin sağlanmasındaki etkinlik üzerinde olumsuz etki yaptığı yönünde hiçbir gösterge yoktur[Bilgiç, 1998: 572].

2.2.3.1. Japonya'da Belediyeler

Japonya'da yerel yönetimlerle ilgili ilk yasal düzenleme 1878 yılında yapılmıştır. Bunu 1888 yılında çıkarılan ve Prusya yerel yönetim dizgesini örnek alan Belediyeler Yasası izlemiştir. 1946 yılına kadar çıkarılan çeşitli yasalarla yerel yönetimlerin altyapısı oluşturulmuştur. Japonya'da yerel yönetimler iki kademeli olarak düzenlenmiş. Birinci kademeyi iller, ikinci kademeyi belediyeler oluşturmaktadır. Ancak belediyeler çeşitli kategorilere ayrılmaktadır[Aykaç ve Özer, 2002: 17].

Belediyeler, nüfus büyüklüklerine göre sınıflandırılmakta ve statüleri ayrı ayrı belirlenmektedir. Japonya'daki belediye türleri ve 1994 yılındaki sayıları Tablo 6'da gösterilmiştir[Emre, 1997: 174).

Tablo 6:Japonya'daki Belediyelerin Türlerine Göre Dağılımı

Belediye Türü	Nüfus eşitliği	Sayısı
Özel Statülü Kentler	+500000	13
Kentler	+50000	663
Kasabalar	-50000	1993
Köy	-30000	579
Toplam		3248

Özel statülü kentler, hükümet kararnamesiyle metropolitrn yönetsel birimler olarak kurulmaktadır. İllerin sahip oldukları yetkiler aynı zamanda bu belediyelere de verilir. Bu özel kentlerdeki ilçe belediyelerine de benzer birimler oluşturulabilmektedir. Tokyo'da bugün 23 özel bölge bulunmaktadır[Emre, 1997: 175).

Kent, kasaba ve köy, toplum bilimsel birer yerleşim birimi olmanın ötesinde resmi bir yönetsel kategori oluşturmaktadır. En küçük yerleşim birimi olan köyler de tüzel statüsü ve örgütlenmesi bakımından bir belediye türünü oluşturmaktadır. Japonya yerel yönetimlerinde güçlü başkan-zayıf kurul geleneği vardır. Ancak bugün seçimle gelen vali ya da belediye başkanları, meclisin saygınlığını yok etmek yerine onlarla işbirliği içinde çalışmayı yeğlemektedir[a.g.e., s. 175].

Bugün Japonya'da yerel yönetimler, etkin bir kurul tarafından denetlenmektedir. Bu kurul yerel ve eşgüdüm kurulu olup 1984 yılında kurulmuş ve ülkedeki tüm yerel yönetimleri denetlemektedir[Akdoğan, 1997: 94].

2.2.3.2. Fransa'da Belediyeler

Fransa'da yerel yönetim birimi olarak belediyelerin resmen kurulması 1789'a kadar uzanmaktadır. 1832'den itibaren belediye (commune) meclisleri seçimle oluşturulmakta

ve 1884'ten itibaren de belediye başkanları seçimle (meclis içinden) göreve gelmektedir. Beşinci Cumhuriyet Anayasası'nda yerel yönetimlerle ilgili aşağıdaki güvenceler bulunmaktadır[Emre, 1997:129-130)..

- Yerel topluluklar seçilmiş meclisler eliyle yönetilir.
- Senatoda yerel birimlerin temsili sağlanır.
- Yerel topluluklar kendini serbestçe yönetir.

Fransa'da yerel yönetimler üç düzeyde oluşturulmuştur. Belediyeler, İl Özel Yönetimleri ve Bölge Yerel Yönetimleri. Bu çerçevede 36000'den çok belediye, 100 il, 27 bölge ve 18000 belediye birliği bulunmaktadır.

Bölge yerel yönetimleri, sanayinin geliştirilmesi, toplumsal hizmetler, kültür, bilim, sağlık hizmetleri, bölge planlaması, mesleki öğretim gibi hizmetlerden sorumludurlar. Liselerin ve özel öğretim kurumlarının yapı ve tesislerinin sorumluluğu da bölgelerdedir. İller, toplumsal hizmetlerle, köylerin kalkınmasına ilişkin görevleri üstlenmişlerdir[Keleş, 2000: 83).

Fransa'da belediyeler, sayısı en çok olan yerel yönetim birimidir. Çünkü, en küçük yerleşim yerlerinde bile belediye örgütü bulunmaktadır. Bizdeki gibi köy yönetimleri bulunmamaktadır. Bu nedenle nüfusu 1000'in altındaki belediyeler toplam belediye sayısının %77'sini oluşturmaktadır[Emre,1997:130).

Fransa'da belediye organları, belediye meclisi ile belediye başkanıdır. Meclisin genel yetkileri olup, yerel çıkarlarla ilgili tüm konuları (örneğin, maliye, personel, toplumsal hizmetler vb.) görüşebilir[Toprak, 1997: 68].

Belediye başkanı hem devletin temsilcisi hem de yerel yönetimin baş yöneticisidir. Baş yönetici olarak yerel meclisin aldığı kararların uygulanmasından ve meclis belirlenmesinden sorumludur. Merkezi yönetimin temsilcisi olarak ise yasaların ve yönetmeliklerin uygulanmasını temin etmek ile görevlidir[Toprak, 1997: 69].

Fransa'daki belediyelerin çeşitli alanlardaki görevleri şöyledir[Ünüsün, 1996:103):

- Eğitim: İlkokulların yapım ve onarımı,
- Öğrenci Taşımacılığı: Şehir hudutları içinde taşımacılığın finansman ve teşkilatlanması,
- Sağlık ve Sosyal Faaliyetler: İlin harcamalarına mali katılım,
- Planlanma ve Ekonomik Kalkınma: Belediyeler arası kalkınma,
- Kanallar ve Limanlar: Eğlenme ve dinlenme amaçlı limanlar,
- Şehircilik, Çevre Ve Orta Mal: Yapı inşaat izinlerinin verilmesi varlıkları,
- Kültürel Faaliyetler: Kültürel faaliyetlerin hazırlanması.

Belediyeler, geleneksel yerel hizmetleri (şehiriçi ulaşım, şehircilik v.b. gibi) gerçekleştirmektedir. Bunun yanında beldenin konut programını hazırlamak, bölgeyle anlaşmaya bağlı olarak mesleki eğitim merkezleri açmak, ikincil derecedeki yolların yapımını ve onarımını üstlenmek, çöp toplamak, kütüphane gibi hizmetleri yerine getirmekle yükümlüdür. Ayrıca bölgedeki turizm faaliyetlerinin sorumluluğu yine belediyelerdedir[Toprak, 1997: 68].

2.2.3.3. İspanya'da Belediyeler

1978 anayasa değişikliğinden beri, İspanya'nın 17 özerk topluluğu vardır. Varlıkları anayasa ile güvence altına alınmıştır. Özerk topluluklar, ortak kültür, tarih ve ekonomik yapı özellikleri olan illerden ve aynı zamanda belediyelerden oluşmaktadır. Anayasa, bu toplulukların hangi konularda tam yetki sahibi olduklarını göstermiştir. Turizm, kültür, toplumsal hizmetler, sağlık, ekonomik gelişme, çevrenin korunması, yerel yönetim sınırlarının saptanması v.b gibi[Keleş, 2000: 82].

İspanya'daki belediyelerin nüfus gruplarına göre sayısal dağılımı Tablo 7'de verilmiştir[Ünüsün, 1996: 22].

Tablo 7: Nüfus Gruplarına Göre Belediyelerin Sayısal Dağılımı

Nüfus	Belediye Sayısı
1000'den az	4862
1000-5000	2091
5001-10000	531
10001-50000	487
50001-100000	56
100000'den fazla	55

Belediyelerin, devlet ve bölge idaresi yasalarıyla yapılan düzenlemeler çerçevesinde bölge turizmini de ilgilendiren görev ve yetkileri aşağıda verilmiştir[a.g.e., s. 109-110].

- Kamuya ait yerlerde güvenlik,
- Taşıt ve yaya trafiğinin düzenlenmesi,
- Sivil savunma, yangın söndürme,
- Şehircilik, konusunun yönetimi; konut yapımının, park ve bahçeler, şehir yollarının kaplanması, kırsal alan yollarının bakım ve yapımı,
- Tarihi sanat yapıları,
- Çevre korunması,
- Haller, mezbalar, fuarlar, pazarlar, tüketicinin korunması,
- İlk sağlık kurumlarının hizmetlerinin yönetimine katılım
- Sosyal hizmetlere araç-gereç sağlanması,
- Su temin edilmesi, kamu yerlerinin aydınlatılması, yolların temizlenmesi, evsel atıkların toplanması ve arıtılması,
- Mezarlık ve ölü taşıma işleri,
- Toplu taşımacılık,
- Kültürel ve sportif tesislerin yapımı ve faaliyetleri, boş alanların değerlendirilmesi,

- Turizm ile ilgili faaliyetler ve turizm bilincinin yayılması,
- Eğitim programlanmasına katılım, kamu eğitim merkezlerinin yapım ve bakımı, bu merkezlerin yönetimine katılma ve mecburi öğretimin denetlenmesi,

Ayrıca belediyeler aşağıdaki hizmetleri tek başlarına ya da birlikler kurarak yapmak zorundadır:

- Bütün belediyelerin; Aydınlatma, mezarlık, çöplerin toplanması, sokak ve caddelerin temizlenmesi, evlere su temini, kanalizasyon şebekesi, yolların yapım ve onarımı, gıda kontrolü,
- Nüfusu 5000'den fazla olan belediyelerin; Yukarıda sayıların dışında kamuya ait parklar, kütüphane, pazar yerleri ve pis su arıtma tesisi,
- Nüfusu 20000'den fazla olan belediyelerin; Yukarıda sayılanların dışında sivil savunma, sosyal tesislerinin sağlanması, spor tesisleri, mezbahalar ve yangından koruma ve söndürme faaliyetleri ve
- Nüfusu 50000'den fazla olan belediyelerin; Yukarıda sayılanların dışında toplu taşımacılık, çevre koruması gibi zorunlu görevleri vardır.

2.2.3.4. İngiltere'de belediyeler

İngiltere'deki yerel yönetim yapısı tamamen kendine özgüdür. Tarihsel ve diğer nedenlerle yerel yönetim yapısı, İngiliz Kraliyeti'nin değişik bölgeleri arasında farklılık gösterir. Mevcut İngiliz yerel yönetim yapısını beş grup halinde kısaca açıklayabiliriz[Bilgiç, 1998: 413].

- Metropol Olmayan Bölgeler: Başlıca il (county), ve ilçe (district) belediyelerden oluşur. İngiltere'de (Galler ve İskoçya hariç) 39 il, 269 ilçe belediyesi vardır.
- Metropol Bölgeler: Altı metropol bölge vardır. Buralarda bulunan toplam 36 ilçe belediyesi yerel hizmetlerin çoğunu yaparlar.
- Londra İlçeleri ve Eğitim Otoritesi (ICEA): Londra'da 12'si merkezde 20'si banliyöde olmak üzere 32 ilçe vardır.

- Kurullar (Joint Boarts): Büyük Londra idaresi ile Büyükşehir belediyelerinin lağvedilmesiyle bunların görev ve yetkilerinin ilçe belediyelerine transferini kolaylaştırmak ya da itfaiye, ulaşım, polis, sivil savunma gibi geniş çaplı bazı hizmetleri yürütmek üzere kurulmuşlardır.
- Köy ve Kasaba Belediyeleri: Temel yerel hizmetlerle donatılmış en küçük yerel yönetim birimleridir.

Görev ve Sorumluluklar

İngiliz yerel yönetimlerinin geniş görev ve sorumlulukları vardır. Bunlar aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Metropol Olmayan Bölgeler

İl Belediyeleri: Sosyal hizmetler (çocuk, yaşlı ve sakatların bakımı) eğitim, kütüphane, çevre planlama, itfaiye ve acil yardım, tarım, iktisadi kalkınma, müze, eğlence ve spora ilişkin hizmetler.

İlçe Belediyeleri: Konut planlama, ulaşım, çevre sağlığı, parklar, eğlence ve dinlenme yerleri, teknik hizmetler, sanat, turizm ve ruhsat tanzimi v.s hizmetler.

Köy ve Kasaba Belediyeleri: Çöp, aydınlatma, park ve oyun alanları v.b temel hizmetleri yürütürler. Ayrıca, yerel hizmetler alanında gönüllü kuruluşları mali yönden destekleyebilirler.

Metropol Bölgeler

Metropol İlçeler: Konut, eğitim, sosyal hizmetler, teknik hizmetler, planlama, kütüphane, park, eğlence ve dinlenme yerleri, çevre sağlığı, tüketici koruma vs geleneksel tüm hizmetler ilçe belediyeleri tarafından yürütülür.

Kurullar (goint boards): Bütün metropol bölgeyi ilgilendiren çöp toplama, tüketici koruma v.s geleneksel tüm yerel hizmetleri yürütürler[a.g.e., s. 414].

Ayrıca Türk ve İngiliz yerel yönetimlerinin görev ve yetkileri yönünden karşılaştırılması Tablo 8'de verilmiştir (Y: yerel yönetimler, M: merkezi yönetimler).

Tablo 8: Türk ve İngiliz yerel yönetimlerinin karşılaştırılması

Görevler	İngiltere	Türkiye
Eğitim	Y	M
Konut	Y	M/Y
Polis	Y	M
Sosyal Hizmetler	Y	M/Y
Ulaşım ve İtfaiye	Y	Y
Karayolları	Y	M
Su	Y	Y
Kütüphane ve müze	Y	M/Y
Park ve Dinlenme Yerleri	Y	Y
Planlama	Y	M/Y
Çöp, Temizlik ve Aydınlatma	Y	Y
Mezarlık	Y	Y
Ruhsat İşleri	Y	Y

2.2.3.5. İtalya'da Belediyeler

İtalyan yerel yönetimleri, bölgeler, iller ve metropolitan şehirler ve belediye birimlerinden oluşmaktadır. İtalya'da 5 tanesi özel statülü olmak üzere 20 bölge, 103 il ve 8100 belediye bulunmaktadır[Ünüsün,1996: 19).

Bölge yönetimleri, mesleki öğretim, hastaneler dahil sağlık, toplumsal yardım görevleri, müzeler, kent planlaması, turizm, kentsel ulaşım, konut yolların yapım ve bakımı, yerel kamu düzeninin sağlanması konularında yetkilidirler. Özel statüsü olan bölgelerde, ticaret, sanayi, toplumsal hizmetler ve eğitim konuları, bölgelerin yasama yetkileri arasındadır[Keleş, 2000: 83).

Belediyeler, devletin ve diğer yerel otoritelerin görev alanında olmayan, ekonomik kalkınma, alan kullanımı ve düzenlemesi ve sosyal hizmetler konusundaki idari görevleri belediye sınırları içinde yaparlar. Belediyeler bu görevleri yaparken yeni adem-i merkeziyet birimleri kurabilecekleri gibi diğer belediyeler ve il ile işbirliği yapabileme imkanına sahiptirler. Belediyeler ayrıca askerlik hizmetini, istatistik, nüfus kayıtları ve seçim hizmetlerini de düzenlemekle görevlidir. Bu görevler devletin sıfatıyla belediye başkanına verilmiştir[Ünüsün, 1996: 107).

2.2.3.6. Amerika'da Belediyeler

Başlıca yerel birimleri; il (county), ilçe (township), kent (city) ve kasabalardır (town). ABD'de en yaygın, en sağlıklı işleyen yerel yönetim birimleri kent yönetimleridir. Her kent kendi anabelgesine (charter) göre örgütlenir ve yönetilir. Her kent meclisi kendi hazırladığı bu anabelgeleri bağlı buldukları eyaletlerin yasama organının onayına sunarlar. Eyalet yasama meclisleri ya bu belgeleri onaylamakta ya da bütün eyalette geçerli olacak bir yerel yönetim yasası çıkarabilmektedirler[Emre, 1997: 116].

Kent yönetimlerinde örgütlenme biçimi bakımından üç modelin yaygın olduğu görülmektedir. Bunlar belediye başkanı, meclis ve meclis-kent yöneticisi modelleridir. En yaygın model olan üçüncü model meclis-kent modelidir. Seçimlerle oluşturulan kent meclisi, yerel işler konusunda düzenlemeleri yapar, bütçeyi hazırlar ve yürütmenin başı olan kent yöneticisini atar ve gerektiğinde de görevden alır. ABD'deki kent yönetimlerin %50,9'unun bu modele göre örgütlendiği görülür. İkinci yaygın model Belediye Başkanı-Meclis modelidir. Kentlerin %44'ünün bu modele göre örgütlendiği görülür. Bu modelde belediye başkanı ile meclis halk tarafından ayrı ayrı seçilir, meclis düzenleme yapma ve bütçeyi onaylama yetkisine sahiptir, başkan yürütme sorumluluğunu üstlenmiştir. Kent yönetiminin birim yöneticilerini atama yetkisi de başkana aittir. Kentlerin yaklaşık %4,3'ünde ise halk tarafından seçilen meclis, kendi içinden seçtiği bir yarkurul eliyle yürütme işlevini üstlenmektedir[a.g.e., s. 117].

Belediyeler (Municipalities) genellikle kendi bölgelerinde yaşayanların mal ve can güvenliğini ilgilendiren polis ve itfaiye hizmetlerinden, kütüphane hizmetlerine, yolların bakımına, çöplerin toplanmasına, yolların aydınlatılmasına ve park hizmetlerinden turizm ile ilgili hizmetlere kadar bir çok alanda sorumludurlar[Karahisar, 1999: 35].

2.2.3.7. Almanya'da Belediyeler

Almanya'da yerel yönetimlerin varlık nedenleri arasında kıt kamusal kaynakların en verimli bir biçimde kullanılarak, kamusal hizmetlerin etkin bir biçimde sunulması amaçlanmaktadır[Emre,1997: 151].

Bormann, yerel yönetimlerin görevlerini ayrıntılarına inerek altı bölüm kapsamında aşağıdaki gibi ele almaktadır[Ağaoğlu, 1989: 41].

- 1- Asayiş ile ilgili görevler
- 2- Sosyal içerikli ve mekan düzenleyici görevler
- 3- Çevre sorunları ile ilgili görevler
- 4- Temel yaşam ve sosyal sorunları içeren görevler
- 5- Ulaşım, ikamet ve ekonomik görevler
- 6- Eğitim, sağlık ve kültürel görevler

Turizm ile ilgili görevler üç ve beşinci başlıklar altında ortaya çıkmaktadır. Söz konusu bu başlıklar altında incelenen görevler çevre sorunları ile ilgili görevler ve ulaşım, ikamet ve ekonomik görevlerdir.

Çevre Sorunları İle İlgili Görevler

- Para ve Bahçe işleri,
- Doğanın korunması ve bakımı,
- Kanalizasyon bakımı ve temizliği,
- Su arıtma tesisleri ve atık su imhası,
- Genel temizlik ve çöpçülük işleri,
- Rekreasyon olanaklarının yaratılması,
- Sportif etkinlikler için uygun koşulların yaratılması,
- Açık ve kapalı yüzme havuzları yapmak ve işletmek,
- Özel sektör tarafından yapılması düşünülen rekreasyon tesislerinin teşvik edilmesi,

Ulaşım, İkametgah ve Ekonomik Görevler

- Yerleşim birimleri arası yol yapımı,

- Bölgeler arası ulaşım ağını teşvik etmek,
- Konut yapımı ve planlamalarını teşvik etmek,
- Ticari ve endüstriyel yerleşim alanlarına uygun yerlerin planlanması ve satış işleri,
- Ekonomik teşvikler ve iş yeri güvencesinin sağlanması,

Görüldüğü kadarıyla bu görevler, spesifik turistik görevler olmayıp, ek veya destekleyici turistik görevlerdir.

İki tür belediye bulunmaktadır. (1) İlçe dizgesi içindeki belediyeler (2) ilçe dizgesi dışındaki belediyeler. İlçe dizgesi dışındaki belediyeler genellikle nüfusu 100000'in üzerindeki kent yönetimleridir. Sayıları az olmakla birlikte ilçe dizgesi içinde de nüfusu 100000'in üzerinde olan belediyeler vardır[Emre, 1994: 154].

Belediyelerin örgütsel yapıları eyaletten eyalete değişmektedir.

1- Meclis-Güçlü Başkan Modeli: Bu modelin uygulandığı yerlerde hem meclis hem de başkan halk tarafından seçilir. Meclis 5 yıl, başkan 8 yıllık bir süre için seçilir. Meclisin kendi üyeleri arasından seçtiği başkan yardımcısı ve vekillerin görev süreleri de 8 yıldır.

2- Meclis-Uğraşman Kat Yöneticisi Modeli: ABD'de yaygın olarak görülen modele benzer. 5 yıllık bir süre için seçilen meclis, 6-8 yada 12 yıllık sürelerle bir kent yöneticisini göreve getirmektedir.

3- Meclis-Magistrat Modeli: Bu modelde yine ABD'de kimi yerel yönetimlerde görülen meclis-yarkurul modeline benzer. Meclis kendi üyelerinden bir yürütme kurulu seçer[a.g.e., s. 155].

3. BELEDİYELERİN BÖLGE TURİZMİNE ETKİLERİNE YÖNELİK AKÇAKOCA YÖRESİNDE UYGULAMALI BİR ARAŞTIRMA

3.1. Akçakoca Hakkında Genel Bilgiler

Akçakoca'nın tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte 1200 yıllarında Trakya yoluyla Anadolu'ya geçen Traklar tarafından kurulduğu sanılmaktadır[Okan,1997:10]. Britanyalılar, Romalılar ve Bizanslılar döneminde DİAPOİS adını taşıyan kasaba, 13. Yüzyılda Cenevizlilerin eline geçmiştir. Orhangazi döneminde Akçakoca Bey tarafından Osmanlı topraklarına katılarak Akçaşehir adını alan bu yerleşim birimi, 23 Haziran 1934 tarihinde Akçakoca adıyla Bolu iline bağlı bir ilçe haline gelmiştir.

İlçe; resmi gazetede yayınlanan 3.12.1999 tarih ve 1452 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla Düzce'nin il olmasından dolayı Düzce'ye bağlanmıştır. Akçakoca Düzce ilinin en büyük ilçesi olma özelliğinin yanında Düzce İli'nin Karadeniz'e açılan bir kapısı durumundadır.

Akçakoca, Batı Karadeniz coğrafi bölümünün en batısında ve Düzce ilinin deniz kenarındaki tek ilçesidir. 41.05 derece kuzey paraleli ile 31.07 derece doğu boylamı üzerinde yer alır. Tem karayolu üzerinde Ankara'ya 270, İstanbul'a 235 kilometre mesafededir. Doğuda Zonguldak, Alaplı ilçesi ile hudut olan Kocaman deresinden, Batıda Melenagzı ile Kocaeli-Karasu ilçesi hududu arasında yer almaktadır. İlçe, 8 mahalle ve 43 köyden oluşmaktadır. Köylerin 5 tanesi Gümüşova ve Çilimli ilçelerine, 4 tanesi Kocaeli ilçesine, 3 tanesi de Alaplı ilçesine yakın olduğundan ekonomik yönden bu ilçelere bağlı görülmektedir. Akçakoca Düzce merkez ilçesine 39 kilometre mesafededir.

1880 yılında 7547 olan Akçakoca nüfusu son sayımlarda (2000 yılında) şehir merkezi 25632, köyler 18222, toplam olarak 43854 kişiye çıkmıştır(Akçakoca Nüfus Müdürlüğü, 2001). Bu verilerden de anlaşılacağı üzere Akçakoca'nın nüfusu özellikle şehir merkezinde son yüzyılda 12,5 kat artmıştır. Akçakoca'nın nüfusu; özellikle 1985'ten sonra şehir merkezinde yoğunlaşmıştır. Bunda; turistik hareketlerin ilçede yoğun olarak yaşanmaya başlamasının getirdiği sosyal yapı değişikliklerin yanı sıra, bu sayede yerli halkın kazancını turistik faaliyetlere katılan kişilere çeşitli vesilelerle

hizmet verme şeklinde kazanma durumunun ortaya çıkmasıyla birlikte yaşanan ekonomik gelişmelerin etkisinin olduğunu söylemek mümkündür.

Ilıman deniz ikliminin hakim olduğu ilçe, iklim bakımından Karadeniz ve Marmara Bölgeleri arasında geçiş özelliği göstermektedir. Genellikle Batı Karadeniz iklimi etkisi altındadır. Türkiye'nin sıcaklık bakımından en ılıman bölgesindedir.

İlçe halkının en önemli geçim kaynağı fındıkçılık olmakla birlikte, orman endüstrisi, balıkçılık, et ve yumurta tavukçuluğu, arıcılık, kültür mantarcılığı, ahşap balıkçı teknesi yapımı da diğer gelir kaynakları arasında en önde gelenleridir. Yöre insanının bunlar içerisinde asıl geçim kaynağı fındıkçılık, balıkçılık ve turizmdir.

Akçakoca zengin bir folköre sahiptir. Yerlisi, Doğu Karadeniz'lisi, Lazı, Abazası, Gürcüsü, Çerkezi, Hemşinlisi bir arada bu kültürü devamlı zenginleştirmiş ve birbirini etkilemiştir. Ne yazık ki bu zengin folklor hazinesi bugüne kadar hiçbir araştırmacı tarafından incelenmemiş ve bilim dünyasına sunulmamıştır[Okan,2001:70).

Akçakoca'da eskiden beri bir bağlama kültürü yaşamasına rağmen bölgeye Doğu Karadeniz'den çeşitli kültürlerin gelmesi ile kemeçe, tulum gibi sazlara da rastlanmaktadır. Bölgede çeşitli mahalli yemekler de bulunmaktadır. Bunların en önemlisi mancarlı pidedir.

3.2. Turizmde Akçakoca'nın Yeri

Akçakoca, Batı Karadeniz'in en batı ucunda, Karadeniz kıyısında Düzce iline bağlı yeşille mavinin iç içe geçtiği, denizi, kumu, tarihi ve kültürel zenginlikleri, sıcakkanlı ve misafirperver halkıyla bütünleşmiş bir turizm beldesi olma özelliğini, Türkiye'de turizm hareketlerinin ilk başladığı bölgelerden biri olması ile ispatlamıştır. Bu özelliği ile Akçakoca; Türkiye'nin sesini daha 1960'lı yıllarda dünyaya duyurmuş bir ilçe olma özelliğine de sahiptir[Türsab,2000: 29].

Ege, Akdeniz kıyıları turizme açılmamışken 1947'li yıllarda Akçakoca'da turizm hareketleri başlamıştır. Türkiye'de turizm ile ilgili bir bakanlık kurulmadan önce Akçakoca'da; "Akçakoca Turizm Derneği" adıyla bir dernek kurulmuştur. Önceleri memur ailelerinin Ankara'dan gelişleri ve geriye dönüşlerinde onların övgüleri ile

tercih edilen ilçe, zamanla Akçakocalı olup ta İstanbul ve Ankara'da bulunanların gelişleriyle de 1950'den itibaren sahilleri değerlendirilmeye başladı[Okan,2001:70).

1950- 1970'li yıllarına kadar gelişen iç ve dış turizme hizmet veren Akçakoca bu alanda Türkiye'nin sesini dünyaya duyurmayı da başarmıştır. Daha sonraki yıllar sahipsizlik ve ilgisizlik ilçe turizmini geriletmiş, hatta duraklama noktasına getirmiştir.

İstanbul ve Ankara'dan gelenler önceleri Marmara, daha sonra Akdeniz kıyılarını tercih edince, Akçakoca'da turistik hareket bakımından bir azalma baş gösterdi. 1980 yılından itibaren pansiyon işletmeciliğine geçilmesi ilçe turizminde tekrar bir hareketlenme meydana getirdi. Bu dönemlerde verilen teşvik kredileri ile profesyonelce kurulmaya başlanan turistik işletmeler ilçede arz kaynaklarının çeşitliliğini artırdı. Kapalı yüzme havuzlarının yapılması Akçakoca'da kısa olan yüzme mevsimini uzatarak bu vesile ile gelenlerin diğer turizm aktivitelerine katılmalarına vesile oldu.

1990 yıllarının başlarından itibaren belediyenin öncülüğünde başlatılan tanıtım hareketlerine 1994 yılından itibaren hız verilmiş, 1995 yılında yine belediyenin öncülüğünde Kaymakamlıkla işbirliği içerisinde diğer kurum-kuruluş ve ilgili kişilerin katılımıyla başlatılan Akçakoca Turizm, Kültür ve Fındık Festivali sonunda ilçeye tanınmış bir çok yazar, sanatçı, yöresel folklor ekipleri gelmesiyle ilçenin ulusal ve uluslararası bazda görsel ve yazılı basında da daha çok yer alarak tanıtımına büyük katkı sağlanmıştır.

Akçakoca 1997 yılında Türkiye Çevre Eğitim Vakfı'nın Avrupada'ki plaj ve marinaları da kapsayan Uluslararası Mavi Bayrak Ödülü'nü, Ceneviz Kalesi Plajı ile almaya hak kazandı. Mavi Bayrak; nitelikli plaj ve marinalara verilen uluslararası bir çevre ödülüdür. Deniz suyu mikrobiyolojik, fiziksel ve kimyasal açıdan temiz olan, çevre eğitimi ve bilgilendirmeye önem veren, gerekli donanıma sahip, emniyetli ve iyi bir yönetimle bütünleşen plaj ve marinalar bu ödüle sahip olmaktadır[Türsab,2000: 35]. Bu ödül, uluslararası özelliği ile turizm sektörü için ayrı bir önem taşımaktadır. Çünkü, tatil yapmak için bilmediği, yeni tanıyacağı bir yere giderken, insanların uluslararası garanti içeren ve özelliklerini bildiği bir plaja gitmek için program yapması bakımından kolaylık ve avantaj sağlamaktadır.

Fakat bu konu ile ilgili olarak kriter belirleyip her yıl Mavi Bayraklı Plaj ve Marinaları ilan eden Avrupa Jürisinin (Avrupa Çevre Eğitim Vakfı) açıkladığı 2000 yılı Mavi Bayrak Ödüllü Plaj ve Marinalar listesinin Türkiye bölümünde Akçakoca Ceneviz kalesi Plajı yer almamaktadır. Bu konu ile ilgili olarak Akçakoca Belediyesi'nin; Avrupa Çevre Eğitim Vakfı'nın belirlediği kriterlere uygun olarak düzenlemelere gitmesi Akçakoca turizmi için oldukça önemlidir.

Akçakoca'nın turizm potansiyeli açısından, Melenagzı Köyü ve Plajı, Karaburun Köyü ve Plajı, Edilliağzı Plajı, Çuhallı Plajı, Cumayeri, Şifalı Su Orman İçi Dinlenme Yeri, Yukarı Mahallede Bulunan Eski ve Tarihi Evler, Aktaş Şelalesi, Fakıllı Mağarası, Sarıyayla Şelalesi gibi yerler önem arz etmektedir.

Akçakoca'da her bütçeye uygun çok değişik konaklama, eğlence ve dinlenme imkanları mevcuttur. Bu yönü ile ilçe, günübirlik ziyaretler dışında da bir çekim merkezi olma özelliğini de göstermektedir. Akçakoca'da bulunan turizm işletme belgeli konaklama tesisi ve kapasiteleri şunlardır:1 tane 12 oda ve 26 yataklı 1 yıldızlı otel, 1 tane 140 yataklı ve 51 oda kapasiteli 3 yıldızlı otel, 1 tane 150 yataklı ve 75 oda kapasiteli 4 yıldızlı otel, bir tane 6 oda ve 12 yatak kapasiteli pansiyon ve bir tane de kamping bulunmaktadır. Yine Akçakoca'da yapımı devam eden bir tane 4 yıldızlı bir otel ve her kesime hitap edecek belediye belgeli bir çok pansiyon, otel, eğlence ve dinlenme merkezi bulunmaktadır.

İstanbul ve Ankara gibi iki büyük metropolün ortasında yer alması, İç Anadolu'nun Karadeniz'e açılan en yakın penceresi olması, Akçakoca'nın turizmdeki yerini daha da önemli kılmaktadır. Böylelikle Akçakoca, bu yerleşim merkezlerinde yaşayanlar için ideal bir hafta sonu tatil merkezidir. Yöre; tarihi ve doğal güzelliklerine alabildiğince sahip çıkılmaya çalışılmış, sıcak misafirperverliği, her mevsim bulunan tatlı su ve deniz balığı, fındığı, meyvası, dağ çileği, meşhur kestane balı, özellikle kemik hastalıklarına iyi gelen şifalı kumsalları, kaynak suları, denizi ve folklorik özellikleri ve her bütçeye uygun konaklama ve eğlence imkanlarını birlikte sunar.

Turizm gelişmesinde tanıtma faaliyetleri önemli bir etkidir. Bir yörenin tarihi ve kültürel zenginliklerinin tanıtılmasında belediyeler etkin bir rol oynayabilirler. Mahalli folklor, festival, şenlik, düzenlenmesi, sergiler açılması, turistik değeri olan çeşitli hatıra

eşyaları üretilmesinde belediyelerin desteği büyük yarar sağlar. Bu konu ile ilgili olarak Akçakoca Belediyesi'nin 1995 yılından başlamak üzere gerçekleştirmiş olduğu bir organizasyon geleneksel hale gelmiştir. Uluslararası Turizm, Kültür ve Fındık Festivali ve bu festival vesilesiyle gerçekleştirilen çeşitli etkinlikler (folklor gösterileri, seminerler, şiir dinletileri, konferanslar, fotoğraf ve güzellik yarışmaları, en kaliteli fındık yarışmaları, konserler vb...) çerçevesinde ilçe tanıtımını yapmaktadır.

1995 yılında belediyenin öncülüğünde ilçede tüm kurum, kuruluş ve kişilerin işbirliğiyle başlatılan Uluslararası Turizm, Kültür ve Fındık Festivali her yıl Temmuz ayının 3. Haftası yapılmaktadır. Festivalin düzenlendiği günlerde; 25 bin olan ilçe nüfusu; özellikle çevre il ve ilçelerden gelen gününbirlik ziyaretçilerle 100 bini aşmaktadır. Bunun da bir yörenin gerek ekonomisine gerek tanıtımına ve nihayetinde turizm potansiyelinin değerlendirilmesine büyük katkısı olacaktır.

3.3. Metodoloji

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, belediyelerin bir bölge veya yöredeki turizm faaliyetleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi ve Akçakoca Belediyesi'nin turizm ile ilgili faaliyetleri hakkında yöre halkı ve turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirilmesidir. Bu temel amaçlar çerçevesinde bu araştırma ile, şu alt amaçlara da ulaşılması hedeflenmiştir:

- Yöre halkı ve turizm işletmesi yöneticilerinin, belediyenin turizm ile ilgili her bir faaliyet konusunda görüşlerinin saptanması,
- Yöre halkı ve turizm işletmesi yöneticilerinin, Akçakoca Belediyesi'nin dört boyutta ele alınan kültürel, tanıtım, çevre ve denetim faaliyetleri konusundaki görüşlerinin saptanarak söz konusu bu görüşlerin karşılaştırılması,
- Yöre halkının görüşlerinin, kişisel özelliklerine göre ve turizm işletmesi yönetici görüşlerinin, çalıştıkları işletmenin sınıfına göre farklılık gösterip göstermediğinin saptanmasıdır.

Araştırmanın Kapsamı

Evren

Anket uygulamasıyla yapılan alan araştırmasının evrenini; Düzce ili Akçakoca ilçesinde ikamet eden yöre halkı ve bölgede faaliyet gösteren 4 turizm işletme belgeli ve 71 belediye belgeli olmak üzere toplam 75 işletmenin yöneticileri oluşturmaktadır.

Örneklem

Belediye faaliyetlerinin bölge turizmindeki etkinliğini belirlemek amacıyla, Akçakoca'da uygulanmak üzere yerel halka toplam 300 adet, turizm işletmesi yöneticilerine ise toplam 90 adet anket formu oluşturulmuştur. Oluşturulan bu anket formları, tesadüfi örneklem yöntemiyle uygulanmıştır. Yerel halk için 267, turizm işletmesi yöneticileri için ise 72 geçerli anket değerlendirmeye alınmıştır. Ayrıca Akçakoca Belediye Başkanı ile de yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir.

Anket 2002 yılı Nisan ve Mayıs ayında gerçekleştirilmiştir. Ankette yüz yüze görüşme metodu kullanılmış ve hedeflenen yanıt düzeyine ulaşılmıştır.

Araştırmanın Yöntemi ve Anket Formunun Niteliği

Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için, belediyenin turizm ile ilgili görev, sorumluluk ve faaliyetlerine ilişkin literatür taraması yapılmış ve mevcut durumu betimlemek amacıyla veri toplama aracı olarak anket geliştirilmiştir. Elde edilen bulgular, amacına uygun istatistiksel yöntemlerle yorumlanmıştır. Ayrıca Akçakoca Belediye Başkanı ile de yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir.

İki bölüm halinde geliştirilen anket, Akçakoca ilçesinde yaşayan yöre halkına ve turizmden direkt olarak etkilenen turizm işletmesi yöneticilerine uygulanmıştır.

Anketin birinci bölümünde yöre halkı için; cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, yörede ikamet etme süresi, ortalama aylık geliri ve mesleği gibi kişisel özellikler; turizm işletmesi yöneticileri için; cinsiyet, yaş, öğrenim durumu gibi kişisel özellikler ve işletmeyle ilgili bilgiler (işletmenin türü, sınıfı, yıllık ortalama doluluk oranı, yıllık ortalama yerli ve yabancı müşteri oranları) yer almaktadır.

Anketin ikinci bölümü ise, belediyenin görev, sorumluluk ve faaliyetleri ile ilgili gerek yöre halkı gerekse turizm işletmesi yöneticilerine yöneltilen 30 yargıdan oluşmaktadır. Anket, söz konusu bu yargılara yöre halkı ve turizm işletmesi yöneticilerinin katılımına düzeylerini ortaya koyan 5’li Likert ölçeğiyle ölçeklendirilmiştir. Ayrıca ankette açık uçlu bir soru bulunmaktadır.

Araştırmada belediyenin turizm ile ilgili faaliyetleri; Kültürel faaliyetler (1’den 10. soruya kadar), tanıtım faaliyetleri (11’den 15. soruya kadar), Çevre faaliyetleri (16’dan 24. soruya kadar) ve denetim faaliyetleri (25’den 30. soruya kadar) olmak üzere 4 boyutta ele alınmış ve yerel halkın ve turizm işletmesi yöneticilerinin bu boyutlara ilişkin görüşleri araştırılmıştır.

Ayrıca araştırmada uygulanan anket ile yerel halkın ve turizm işletmesi yöneticilerinin ayrı ayrı her yargıya ve her boyuta ilişkin görüşleri analiz edilmiş ve bu görüşlerin yöre halkının kişisel özelliklerine ve işletmenin sınıfına göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır.

Bilgi Çözümleme Yöntemi

Belediyenin turizmle ilgili faaliyetlerine ilişkin herhangi bir yargı, yerel halk ve turizm işletmesi yöneticileri tarafından kesin bir şekilde kabul gördüğünde 5 (Kesinlikle Katılıyorum), sadece kabul gördüğünde 4 (Katılıyorum), kararsız kalındığında 3 (Kararsızım), kabul görmediğinde 2 (Katılmıyorum) ve kesin bir şekilde kabul görmediğinde ise 1 (Kesinlikle Katılmıyorum) puan verilerek değerlendirmeye alınmıştır.

Anket uygulaması gerçekleşikten sonra elde edilen yukarıdaki puanlama ile değerlendirmeye alınan veriler anketin birinci bölümü (kişisel özellikler ve işletmenin özellikleri) için yüzde ve frekans yöntemiyle çözümlenmiştir. İkinci bölümde ise yerel halkın ve turizm işletmesi yöneticilerinin ayrı ayrı her yargıya ve her boyuta ilişkin görüşleri yüzde, frekans ve aritmetik ortalamalar hesaplanarak analiz edilmiştir. Ayrıca bu görüşlerin yöre halkının kişisel özelliklerine ve işletmenin sınıfına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği Ki-Kare analizi ile test edilmiştir. Uygulamayla ilgili yukarıda belirtilen analizler Excel ve SPSS 10.0 for Windows programlarıyla yapılmıştır.

3.4. Araştırma İle İlgili Bulgular ve Değerlendirmeler

3.4.1. Yöre Halkının Kişisel Bilgilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Tablo 9:Yöre Halkının Cinsiyete Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Cinsiyet	Frekans (f)	%
Erkek	156	58,4
Kadın	111	41,6
Toplam	267	100

Akçakoca Belediyesi'nin bölge turizmine etkisine ilişkin yöre halkına uygulanan anket formları 267 tarafından doldurulmuştur. Örneklem grubunu oluşturan kişilerin %58,4'ü (N=156) erkek ve %41,6'sı (N=111) ise kadındır.

Tablo 10:Yöre Halkının Yaşa Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Yaş	Frekans (f)	%
18-25	72	27.0
26-35	68	25.5
36-45	80	30.0
46-55	31	11.5
56 ve yukarısı	16	6.0
Toplam	267	100

Tablo 10'da yöre halkına uygulanan ankete katılanların yaşlarına göre dağılımı verilmiş olup, en yoğun yaş grubu %30 ile (N=80) 36-45 yaşları arasındaki kişilerden oluşmaktadır. Diğer katılımcıların, %27'sinin (N=72) 18-25 yaş grubunda, %25,5'inin (N=68) 26-35 yaş grubunda, %11,5'inin (N=31) 46-55 yaş grubunda, %6'sının (N=16) ise 56 ve daha yukarı yaş grubunda olduğu görülmektedir.

Tablo 11:Yöre Halkının Öğrenim Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Öğrenim Durumu	Frekans (f)	%
İlkokul	35	13.1
Ortaokul	24	9.0
Lise	135	50.6
Üniversite	66	24.7
Lisansüstü	7	2.6
Toplam	267	100

Tablo 11'e göre, araştırmaya katılan kişilerin öğrenim durumlarına göre dağılımında en yoğun grubu %50,6 ile (N=135) lise mezunları oluşturmaktadır. Örneklemi oluşturan diğer kişilerin %24,7'si (N=66) üniversite mezunu ya da öğrencisi olup, %13,1'i (N=35) ilkokul, %9'u (N=24) ortaokul, %2,6'sı (N=7) ise lisansüstü eğitim almıştır.

Tablo 12:Yöre Halkının Akçakoca'da Oturma Süresine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Süre (yıl)	Frekans (f)	%
1-4	58	21.7
5-8	25	9.4
8-11	22	8.2
12-15	21	7.9
16 ve yukarısı	141	52.8
Toplam	267	100

Yöre halkının Akçakoca'da oturma sürelerine göre dağılımı incelendiğinde, ankete katılanların önemli bir kısmı olan %52,8'inin (N=141) ise 16 yıl ve daha fazla süreyle bölgede ikamet ettikleri görülmektedir. Katılımcıların %21,7'sinin (N=58) 1-4 yıl arası, %9,4'ünün (N=25) 5-8 yıl arası, %8,2'sinin (N=22) 8-11 yıl arası ve %7,9'unun (N=21) ise 12-15 yıl arası süreyle bölgede ikamet ettikleri belirlenmiştir.

Tablo 13:Yöre Halkının Aylık Ortalama Gelir Durumlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Gelir Durumu	Frekans (f)	%
Asgari ücretten az	33	12.4
Asgari ücret	34	12.7
200-400 milyon	74	27.7
401-800 milyon	94	35.2
800 milyondan fazla	32	12.0
Toplam	267	100

Tablo 13'e göre katılımcıların, %35,2'si (N=94) 401-800 milyon TL arası, %27,7'si (N=74) 200-400 milyon TL arası, %12,7'si (N=34) asgari ücret seviyesinde, %12,4'ü (N=33) asgari ücretten az, %12'si (N=32) ise 800 milyon TL'den daha fazla aylık ortalama gelire sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 14:Yöre Halkının Mesleklerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Meslek	Frekans (f)	%
Esnaf	54	20.2
Memur	57	21.3
Eğitimci	36	13.5
Serbest Meslek	41	15.4
İşçi	27	10.1
Öğrenci	28	10.5
Diğer	24	9.0
Toplam	267	100

Tablo 14'e göre, katılımcıların %20,2'sinin (N=54) esnaf, % 21,3'ünün (N=57) memur, %13,5'inin (N=36) eğitimci, %15,4'ünün (N=41) serbest meslek (avukat, mühendis, doktor vb.), %10,1'inin (N=27) işçi, %10,5'inin (N=28) öğrenci ve %9'unun (N=24) ise diğer (ev hanımı, işsiz, emekli vb.) meslek grubunda yer aldığı görülmektedir.

3.4.2. Turizm İşletmesi Yöneticilerinin Kişisel Bilgilerine ve Çalıştıkları İşletmelere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Tablo 15: Turizm İşletmesi Yöneticilerinin Cinsiyete Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Cinsiyet	Frekans (f)	%
Erkek	45	62,5
Kadın	27	37,5
Toplam	72	100

Tablo 15'e göre, Akçakoca Belediyesi'nin bölge turizmine etkisine ilişkin turizm işletmesi yöneticilerine uygulanan 72 ankete katılanların %62,5'i (N=45) erkek ve %37,5'i (N=27) kadındır.

Tablo 16: Turizm İşletmesi Yöneticilerinin Yaşa Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Yaş	Frekans (f)	%
18-25	16	22,2
26-35	21	29,2
36-45	25	34,7
46-55	9	12,5
56 ve yukarısı	1	1,4
Toplam	72	100

Tablo 16'da turizm işletmesi yöneticilerine uygulanan ankete katılanların yaşlarına göre dağılımı verilmiş olup örneklem grubunu oluşturanların, %34,7'sinin (N=25) 36-45 yaş arasında, %29,2'sinin (N=21) 26-35 yaş arasında, %22,2'sinin (N=16) 18-25 yaş arasında, %12,5'inin (N=9) 46-55 yaş arasında, %1,4'ünün (N=1) ise 56 ve daha yukarı yaşlarda olduğu görülmektedir.

Tablo 17:Turizm İşletmesi Yöneticilerinin Öğrenim Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Öğrenim Durumu	Frekans (f)	%
İlkokul	5	6,9
Ortaokul	18	25
Lise	34	47,2
Üniversite	15	20,8
Lisansüstü	-	-
Toplam	72	100

Tablo 17'ye göre, yöneticilerin %6,9'u (N=5) ilkokul, %25'i (N=18) ortaokul, %47,2'si (N=34) lise, %20,8'i (N=15) üniversite eğitimi almıştır.

Tablo 18:Turizm İşletmelerinin Türüne Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Türü	Frekans (f)	%
Otel	17	23,6
Motel	1	1,4
Pansiyon	13	18,1
Restoran	17	23,6
Kafeterya	17	23,6
Bar	4	5,6
Seyahat İşletmesi	2	2,8
Diğer	1	1,4
Toplam	72	100

Tablo 18 'de ankete katılan yöneticilerin çalıştıkları turizm işletmelerinin türüne göre dağılımları verilmiştir. Buna göre örneklem grubunu oluşturanların, %23,6'sı (N=17) otel, %1,4'ü (N=1) motel, %18,1'i (N=13) pansiyon, %23,6'sı (N=17) kafeterya, %5,6'sı (N=4) bar, %2,8'i (N=2) seyahat işletmesi ve %1,4'ü (N=1) ise diğer (kamping, sosyal tesis vb) işletmelerde yönetici olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 19:Turizm İşletmelerinin Sınıfına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Sınıf	Frekans (f)	%
Turizm İşletme Belgeli	23	31,9
Belediye Belgeli	49	68,1
Toplam	72	100

Tablo 19'a göre yöneticilerin %31,9'u (N=23) turizm işletme belgeli ve %68,1'i (N=49) ise belediye belgeli işletmelerde çalıştıklarını beyan etmişlerdir.

Tablo 20:Turizm İşletmelerinin Yıllık Ortalama Doluluk Oranlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Doluluk Oranı(%)	Frekans (f)	%
30-40	5	7,0
41-50	11	15,3
51-60	41	56,9
61-70	14	19,4
71 ve üzeri	1	1,4
Toplam	72	100

Tablo 20'ye göre, turizm işletmesi yöneticilerinin %7'si (N=5) %30-40, %15,3'ü (N=11) %41-50, %56,9'u (N=41) % 51-60, %19,4'ü (N=14) %61-70 ve %1,4'ü (N=1) ise %71-100 arasında çalıştıkları işletmede yıllık ortalama doluluk oranına sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 21:Turizm İşletmelerinin Yıllık Ortalama Yerli Müşteri Oranlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Yerli Müşt. Oranı(%)	Frekans (f)	%
50-60	3	4,2
61-70	3	4,2
71-80	14	19,5
81-90	36	50,0
91-100	16	27,1
Toplam	72	100

Tablo 21'e göre, turizm işletmesi yöneticilerinin %4,2'si (N=3) %50-60, % 4,2'si (N=3) %61-70, %19,5'i (N=14) %71-80, %50'si (N=36) %81-90 ve %27,1'i (N=16) ise %91-100 arasında çalıştıkları işletmede yıllık ortalama yerli müşteri oranına sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 22:Turizm İşletmelerinin Yıllık Ortalama Yabancı Müşteri Oranlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Yabancı Müşt. Oranı(%)	Frekans (f)	%
0-14	42	58,2
15-29	24	33,4
30-44	5	7,0
45-60	1	1,4
Toplam	72	100

Tablo 22'ye göre, turizm işletmesi yöneticilerinin %58,2'si (N=42) %0-14, %33,4'ü (N=24) %15-29, %7'si (N=5) %30-44 ve %1,4'ü (N=1) ise %45-60 arasında çalıştıkları işletmede yıllık ortalama yabancı müşteri oranına sahip olduklarını belirtmişlerdir.

3.4.3. Yöre Halkının ve Turizm İşletmesi Yöneticilerinin Ankette Belirtilen Yargılara İlişkin Görüşlerinin Frekans, Yüzde Dağılımı ve Aritmetik Ortalaması

Tablo 23:Belediye, turizm konusunda halkı bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları yapmaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		f	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	85	31,8	2,18	11	15,3	2,75
2	Katılmıyorum	97	36,3		22	30,6	
3	Kararsızım	45	16,9		14	19,4	
4	Katılıyorum	31	11,6		24	33,3	
5	Kesinlikle Katılıyorum	9	3,4		1	1,4	
Toplam		267	100		72	100	

“Belediye, Turizm konusunda halkı bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları yapmaktadır” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %68,2’si “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %15’i, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %16,9’u ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Yargıya ait aritmetik ortalama 2,18 olarak hesaplanmış olup bu sonuç ile yöre halkının belediyenin bu konudaki çalışmalarını yetersiz bulduğu yorumu yapılabilir.

Söz konusu yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %45,9’u “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %34,7’si, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %19,4’ü ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama “katılmıyorum” ve “kararsızım” aralığında 2,75 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 23’e göre, yöre halkının belediyenin turizm konusunda halkı bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları ile ilgili görüşleri turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerine oranla daha olumsuz olduğu görülmektedir.

Tablo 24:Belediye, halkın sosyal alanda gelişmesi için (tiyatro, sinema, konser vb) etkinlikler düzenlemektedir.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		f	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	65	24,3	2,59	6	8,3	2,90
2	Katılmıyorum	84	31,5		21	29,2	
3	Kararsızım	30	11,2		22	30,6	
4	Katılıyorum	69	25,8		20	27,7	
5	Kesinlikle Katılıyorum	19	7,1		3	4,2	
Toplam		267	100		72	100	

“Belediye, Halkın sosyal alanda gelişmesi için (tiyatro, sinema, konser vb) etkinlikler düzenlemektedir” yargısına, yöre halkı katılımcılarının çoğunluğu (%55,8) “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %32,9’u

“katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %11,2’si ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Yargıya ait aritmetik ortalama “katılmıyorum” ve “kararsızım” aralığında 2,59 olarak hesaplanmıştır. Buna göre yöre halkının çoğunluğu, belediyeyi tiyatro, sinema, konser vb. etkinlikler düzenleme konusunda yetersiz bulmaktadır.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %37,5’i “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %31,9’u, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %30,6’sı ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama “kararsızım” seçeneğine karşılık 2,90 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 24’e göre, yöre halkının belediyenin halkın sosyal alanda gelişmesi için (tiyatro, sinema, konser vb) etkinlikler düzenlemesi ile ilgili görüşleri turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerine oranla daha olumsuz olduğu görülmektedir.

Tablo 25:Belediye, turizmi herkesin yararına sunabilmek için önlemler almaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		f	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	36	13,5	2,80	5	6,9	2,78
2	Katılmıyorum	82	30,7		30	41,7	
3	Kararsızım	59	22,1		21	29,2	
4	Katılıyorum	73	27,3		13	18,1	
5	Kesinlikle Katılıyorum	17	6,4		3	4,2	
Toplam		267	100		72	100	

“Belediye, turizmi herkesin yararına sunabilmek için önlemler almaktadır” yargısına, yöre halkı katılımcılarının çoğunluğu %44,2’lik bir oranı “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %33,7’si “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %22,1’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Aritmetik ortalama “katılmıyorum” ve “kararsızım” aralığında 2,80 olarak hesaplanmıştır.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise çoğunluğu yani %48,6'sı “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %22,3'ü, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %29,2'si ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Aritmetik ortalama “kararsızım” ile “katılmıyorum” seçenekleri aralığında 2,78 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 25'e göre, belediyenin, turizmi herkesin yararına sunabilmek için önlemler alması konusunda yöre halkının görüşleri ile turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerinin birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 26: Belediye, tatil dinlenme olgusunu halka yayıp onları teşvik etmektedir.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		F	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	59	22,1	2,47	4	5,6	2,73
2	Katılmıyorum	85	31,8		29	40,3	
3	Kararsızım	67	25,1		24	33,3	
4	Katılıyorum	48	18,0		13	18,1	
5	Kesinlikle Katılıyorum	8	3,0		2	2,8	
Toplam		267	100		72	100	

“Belediye, tatil dinlenme olgusunu halka yayıp onları teşvik etmektedir” yargısına, yöre halkı katılımcılarının çoğunluğu (%53,9) “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %21'i “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %25,1'i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Aritmetik ortalama ise “katılmıyorum” ve “kararsızım” aralığında 2,47 olarak gerçekleşmiştir.

Söz konusu yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %45,9'u “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %20,9'u, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %33,3'ü ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik

ortalama 2,73 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “kararsızım” ile “katılmıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 26’ya göre, yöre halkının belediyenin, tatil dinlenme olgusunu halka yayıp onları teşvik etmesi ile ilgili görüşleri turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerine oranla biraz daha olumsuz olduğu görülmektedir. Yöre halkının katılımcılarının %53,9’luk bir kesmi olumsuz görüş belirtmişken, turizm işletmesi yöneticilerinin %45,9’u olumsuz görüş belirtmişlerdir.

Tablo 27: Belediye, turizmin gelişmesi için üniversite ile işbirliği içerisinde araştırmalar yapmaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		f	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	31	11,6	2,88	3	4,2	3,47
2	Katılmıyorum	50	18,7		7	9,7	
3	Kararsızım	115	43,1		22	30,6	
4	Katılıyorum	58	21,7		33	45,8	
5	Kesinlikle Katılıyorum	12	4,5		7	9,7	
Toplam		266	99,6		72	100	

“Belediye, turizmin gelişmesi için üniversite ile işbirliği içerisinde araştırmalar yapmaktadır” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %30,3’ü “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %26,2’si “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %43,1’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalamanın 2,88 olması görüşlerin genelde “kararsızım” seçeneğinde yoğunlaştığını göstermektedir. Bu sonuçlara göre, belediyenin ilçede bulunan Abant İzzet Baysal Üniversitesi Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu ile işbirliği içerisinde yaptığı araştırma ve toplantılardan yöre halkının haberdar olmadığı veya bu konuda tam olarak bilgi sahibi olmadıkları yorumu yapılabilir.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %13,9'u "kesinlikle katılmıyorum" ve "katılmıyorum" seçenekleri ile olumsuz görüş, %55,5'i, "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %30,6'sı ise "kararsızım" yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 3,47 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin "kararsızım" ile "katılıyorum" seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu durumda, işletme yöneticilerinin çoğunluğu, belediyenin bölgedeki Yüksekokul ile işbirliği içerisinde araştırmalar yaptığını belirtmişlerdir.

Tablo 28: Belediye, ziyaretçilere danışma, rehberlik ve diğer enformasyon (bilgilendirme) hizmetleri sunmaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		f	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	31	11,6	3,19	4	5,6	3,04
2	Katılmıyorum	48	18,0		18	25,0	
3	Kararsızım	62	23,2		25	34,7	
4	Katılıyorum	108	40,4		21	29,2	
5	Kesinlikle Katılıyorum	17	6,4		4	5,6	
Toplam		266	99,6		72	100	

"Belediye, ziyaretçilere danışma, rehberlik ve diğer enformasyon (bilgilendirme) hizmetleri sunmaktadır" yargısına, yöre halkı katılımcılarının %29,6'sı "kesinlikle katılmıyorum" ve "katılmıyorum" seçenekleri ile olumsuz görüş, Çoğunluğu (%46,8) "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %23,2'si ise "kararsızım" yanıtını vermişlerdir. Aritmetik ortalama 3,19 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin "katılıyorum" ve "kararsızım" seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %30,6'sı "kesinlikle katılmıyorum" ve "katılmıyorum" seçenekleri ile olumsuz görüş, %34,8'i, "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %34,7'si ise "kararsızım" yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 3,04 olarak

hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “kararsızım” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tabloya göre, yöre halkının belediyenin, ziyaretçilere danışma, rehberlik ve diğer enformasyon (bilgilendirme) hizmetleri sunması ile ilgili görüşleri turizm işletmesi yöneticilerinin görüşleriyle birbirine yakınlık göstermektedir.

Tablo 29: Belediye, ilçede konukseverliği geliştirici önlemler almaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		F	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	37	13,9	2,97	28	38,9	2,27
2	Katılmıyorum	56	21,0		22	30,6	
3	Kararsızım	69	25,8		2	2,8	
4	Katılıyorum	82	30,7		14	19,4	
5	Kesinlikle Katılıyorum	20	7,5		6	8,3	
Toplam		264	98,9		72	100	

“Belediye, ilçede konukseverliği geliştirici önlemler almaktadır” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %34,9’u “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %38,2’si “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %25,8’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca katılımcıların görüşleri ile ilgili aritmetik ortalama 2,97 olarak hesaplanmış olup “kararsızım” seçeneğine karşılık gelmektedir.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise çoğunluğu (%69,5) “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %27,7’si, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %2,8’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 2,27 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “katılmıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu durumda, konukseverliği geliştirici önlemler alma konusunda işletme yöneticileri belediyeyi yetersiz bulmaktadırlar.

Tablo 29'a göre, turizm işletmesi yöneticilerinin belediyenin, ilçede konukseverliği geliştirici önlemler alması ile ilgili görüşleri yöre halkının görüşlerine oranla daha olumsuz olduğu görülmektedir.

Tablo 30:Belediye, bilimsel ve kültürel etkinlikler (panel, konferans, seminer vb) düzenlemektedir.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		F	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	34	12,7	2,95	3	4,2	3,02
2	Katılmıyorum	65	24,3		17	23,6	
3	Kararsızım	68	25,5		26	36,1	
4	Katılıyorum	77	28,8		20	27,8	
5	Kesinlikle Katılıyorum	21	7,9		4	5,6	
Toplam		265	99,3		70	97,2	

“Bilimsel ve kültürel etkinlikler (panel, konferans, seminer vb) düzenlemektedir” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %37’si “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %36,7’si “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %25,5’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Aritmetik ortalama, “kararsızım” seçeneğine karşılık 2,95 olarak hesaplanmıştır.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %27,8’i “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %33,4’ü, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %36,1’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 3,02 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “kararsızım” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 30’daki veriler ışığında, turizm işletmesi yöneticileri ve yöre halkının, belediyenin bilimsel ve kültürel etkinlikler (panel, konferans, seminer vb) düzenlemesi ile ilgili görüşlerinin birbirine yakın olduğu ve belediyenin bu konudaki çalışmaları konusunda gerek turizm işletmesi yöneticileri gerekse yöre halkının tam olarak bilgi

sahibi olmadığı ya da belediyenin bu tür etkinlikler düzenlerken halkı tam olarak bilgilendiremediği sonucu çıkarılabilir.

Tablo 31:Belediye, tarihi yapıların restorasyonuna katkı sağlayıp, tarihi kültürel değerleri korumaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		F	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	29	10,9	3,21	26	36,1	2,38
2	Katılmıyorum	44	16,5		20	27,8	
3	Kararsızım	61	22,8		5	6,9	
4	Katılıyorum	102	38,2		14	19,4	
5	Kesinlikle Katılıyorum	28	10,5		7	9,7	
Toplam		265	99,3		72	100	

“Belediye, tarihi yapıların restorasyonuna katkı sağlayıp, tarihi kültürel değerleri korumaktadır” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %27,4’ü “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %48,7’si “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %22,8’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Aritmetik ortalama ise 3,21 olarak hesaplanmıştır. Buna göre, yöre halkının çoğunluğu bu konuda olumlu görüş belirtmişlerdir.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %63,9’u “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %29,1’i, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %6,9’u ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 2,38 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “katılmıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu durum işletme yöneticilerinin söz konusu yargı için belediyeyi yetersiz bulduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 31'e göre, turizm işletmesi yöneticilerinin belediyenin tarihi yapıların restorasyonuna katkı sağlayıp, tarihi kültürel değerleri koruması ile ilgili görüşleri yöre halkının görüşlerine oranla daha olumsuz olduğu görülmektedir.

Tablo 32:Belediye, ilçeye müze, kültür merkezi, kütüphane gibi hizmetler sunmaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		F	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	45	16,9	2,93	30	41,7	2,21
2	Katılmıyorum	60	22,5		16	22,2	
3	Kararsızım	53	19,9		8	11,1	
4	Katılıyorum	84	31,5		11	15,3	
5	Kesinlikle Katılıyorum	24	9,0		5	6,9	
Toplam		266	99,6		70	97,2	

“Belediye, ilçeye müze, kültür merkezi ve kütüphane gibi hizmetler sunmaktadır” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %39,4’ü “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %40,5’i “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %19,9’u ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Katılımcıların bu konudaki görüşlerinin aritmetik ortalaması 2,93 olarak hesaplanmıştır.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %63,9’u “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %22,2’si, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %11,1’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 2,21 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre, işletme yöneticilerinin büyük bir çoğunluğunun belediyenin bu konudaki faaliyetleri hakkında olumsuz görüş bildirmesi, ilçede bir belediye halk kütüphanesi olması fakat ilçede bir müze yada kültür merkezi olmamasından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 32’ye göre, yöre halkının belediyenin, ilçeye müze, kültür merkezi ve kütüphane gibi hizmetler sunması ile ilgili görüşleri turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerine

oranla daha olumlu olduğu görülmektedir. Bu farklılık ise, turizmden direkt olarak etkilenen turizm işletmesi yöneticilerinin ilçede bir müze yada kültür merkezi olmamasını yöre halkına oranla turizm açısından daha büyük bir eksiklik olarak görmesinden kaynaklanmaktadır şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 33: Belediye, turizm sektörüyle işbirliği yaparak ilçenin tanıtım ve pazarlamasını yapmaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		F	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	14	5,2	3,47	14	19,4	2,38
2	Katılmıyorum	35	13,1		32	44,4	
3	Kararsızım	69	25,8		15	20,9	
4	Katılıyorum	111	41,6		6	8,4	
5	Kesinlikle Katılıyorum	38	14,2		5	6,9	
Toplam		267	100		72	100	

“Belediye, turizm sektörüyle işbirliği yaparak ilçenin tanıtım ve pazarlamasını yapmaktadır” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %18,3’ü “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %55,8’i “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %25,8’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama “katılıyorum” ve “kararsızım” aralığında 3,47 olarak hesaplanmıştır.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %63,8’i “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %15,3’si, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %20,9’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 2,38 olarak hesaplanmıştır. Buna göre turizm işletmesi yöneticilerinin büyük bir çoğunluğu %63,8’i belediyenin bu konudaki çalışmalarını yetersiz ya da etkisiz bulmuşlardır.

Tablo 33’e göre, turizm işletmesi yöneticilerinin belediyenin turizm sektörüyle işbirliği yaparak ilçenin tanıtım ve pazarlamasını yapması ile ilgili görüşleri yöre halkının

görüşlerine oranla daha olumsuz olduğu görülmektedir. Bu farklılık ise bir önceki yargıda olduğu gibi turizm işletmesi yöneticilerinin belediye ile daha fazla işbirliği içerisinde olmak istemelerinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 34:Belediye, ilçenin gazete, radyo, tv, reklam ve ilan gibi yollarla tanıtımını yapmaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		F	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	28	10,5	3,29	4	5,6	3,22
2	Katılmıyorum	45	16,9		13	18,1	
3	Kararsızım	38	14,2		24	33,3	
4	Katılıyorum	128	47,9		25	34,7	
5	Kesinlikle Katılıyorum	28	10,5		6	8,3	
Toplam		267	100		72	100	

“Belediye, ilçenin gazete, radyo, tv, reklam ve ilan gibi yollarla tanıtımını yapmaktadır” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %27,4’ü “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, çoğunluğu (%58,4) “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %14,2’si ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama “katılıyorum” ve “kararsızım” aralığında 3,29 olarak hesaplanmıştır.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %23,7’si “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %43’ü, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %33,3’ü ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 3,22 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “kararsızım” ile “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 34'e göre, yöre halkının belediyenin, ilçenin gazete, radyo, tv, reklam ve ilan gibi yollarla tanıtımını yapması ile ilgili görüşleri turizm işletmesi yöneticilerinin görüşleriyle paralellik göstermektedir.

Tablo 35: Belediye, ilçeye talep oluşturmak için festival, panayır, sergi gibi aktiviteler düzenlemektedir.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		F	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	4	1,5	4,26	1	1,4	3,75
2	Katılmıyorum	8	3,0		4	5,6	
3	Kararsızım	14	5,2		18	25,0	
4	Katılıyorum	131	49,1		38	52,8	
5	Kesinlikle Katılıyorum	110	41,2		11	15,3	
Toplam		267	100		72	100	

“Belediye, ilçeye talep oluşturmak için festival, panayır, sergi gibi aktiviteler düzenlemektedir” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %4,5'i “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %90,3'ü “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %5,2'si ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Bu yargıyla ilgili aritmetik ortalama “kesinlikle katılıyorum” ve “katılıyorum” aralığında 4,26 olarak hesaplanmıştır.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %7 si “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %68,1'i, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %25'i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 3,75 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “katılmıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 35'e göre, yöre halkının belediyenin, ilçeye talep oluşturmak için festival, panayır, sergi gibi aktiviteler düzenlemesi ile ilgili görüşleri turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerine oranla daha olumlu olduğu görülmektedir. Akçakoca

Belediyesi'nin her yıl organize etmiş olduğu ve geleneksel hale gelen Akçakoca Fındık Festivali'nin bölgenin turizmi üzerinde etkili olduğu gerek yöre halkı gerekse işletme yöneticilerinin bu konuda olumlu görüş bildirmeleriyle açıkça görülmektedir.

Tablo 36: Belediye, ilçeye yılın diğer mevsimlerinde de turist gelmesi için çaba harcamaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		F	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	80	30,0	2,34	37	51,4	1,80
2	Katılmıyorum	69	25,8		20	27,8	
3	Kararsızım	64	24,0		7	9,7	
4	Katılıyorum	46	17,2		8	11,1	
5	Kesinlikle Katılıyorum	8	3,0		-	-	
Toplam		267	100		72	100	

“Belediye, ilçeye yılın diğer mevsimlerinde de turist gelmesi için çaba harcamaktadır.” yargısına, yöre halkı katılımcılarının çoğunluğu %55,8'i “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %20,2'si “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %24'ü ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Aritmetik ortalamının 2,34 olarak gerçekleşmiş olması, yöre halkının belediyenin bu konudaki faaliyetlerini yetersiz bulduğunu göstermektedir.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %79,2'si “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %11,1'i, “katılıyorum” seçeneği ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %9,7'si ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 1,80 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “kesinlikle katılmıyorum” ile “katılmıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 36'ya göre, turizm işletmesi yöneticilerinin belediyenin, ilçeye yılın diğer mevsimlerinde de turist gelmesi için çaba harcaması ile ilgili görüşleri yöre halkının

görüşlerine oranla daha olumsuz olduğu görülmektedir. Bu olumsuzluk Akçakoca'daki turizmin yoğunluğunun sadece Temmuz ve Ağustos aylarında artıp, yılın diğer aylarında azalması hatta tamamen durması ve bundan da turizm işletmelerinin yöre halkına oranla çok daha fazla etkilenmesinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 37: Belediye, sanatçı, yazar. aktör gibi halkın tanıdığı kişileri davet ederek ilçenin tanıtımını yapmaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		F	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	24	9,0	3,32	3	4,2	2,72
2	Katılmıyorum	47	17,6		39	54,2	
3	Kararsızım	53	19,9		10	13,9	
4	Katılıyorum	100	37,5		15	20,8	
5	Kesinlikle Katılıyorum	41	15,4		5	6,9	
Toplam		265	99,3		72	100	

“Belediye, sanatçı, yazar. aktör gibi halkın tanıdığı kişileri davet ederek ilçenin tanıtımını yapmaktadır” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %26,6’sı “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %52,9’u “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %19,9’u ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama “katılıyorum” ve “kararsızım” aralığında 3,32 olarak hesaplanmıştır.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %58,4’ü “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %27,7’si, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %13,9’u ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 2,72 olarak hesaplanmış olup turizm işletmesi yöneticilerinin büyük bir çoğunluğu (%58,4) olumsuz görüş bildirmişlerdir.

Tablo 37’ye göre, turizm işletmesi yöneticilerinin belediyenin, sanatçı, yazar. aktör gibi halkın tanıdığı kişileri davet ederek ilçenin tanıtımını yapması ile ilgili görüşleri yöre

halkının görüşlerine oranla daha olumsuz olduğu ve belediyeyi bu tür faaliyetlerde yeterli bulmadıkları görülmektedir.

Tablo 38: Belediye, bölgeye yapılacak turizm yatırımlarını teşvik etmektedir.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		F	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	24	9,0	3,15	10	13,9	2,59
2	Katılmıyorum	46	17,2		28	38,9	
3	Kararsızım	79	29,6		20	27,8	
4	Katılıyorum	101	37,8		9	12,5	
5	Kesinlikle Katılıyorum	17	6,4		5	6,9	
Toplam		267	100		72	100	

“Belediye, bölgeye yapılacak turizm yatırımlarını teşvik etmektedir” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %26,2’si “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %44,2’si “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %29,6’sı ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama aralığında 3,15 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “katılıyorum” ve “kararsızım” seçeneklerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %52,8’i “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %19,4’ü, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %27,8’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 2,59 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “katılmıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 38’e göre, yöre halkının belediyenin, bölgeye yapılacak turizm yatırımlarını teşvik etmesi ile ilgili görüşleri turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerine oranla daha olumlu görüş bildirdiği görülmektedir. Turizm işletmesi sahipleri ve yöneticilerinin kendilerinin bölgede turizm yatırımları yapmaları ve bunun sonucunda belediyeden

daha fazla teşvik beklmeleri doğal bir sonuç olarak yöre halkının görüşleriyle farklılık göstermiştir.

Tablo 39: Belediye, yol yapım ve onarım çalışmalarına gereken önemi vermektedir.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		f	%	Ort. (\bar{X})	F	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	13	4,9	3,79	2	2,8	3,71
2	Katılmıyorum	31	11,6		9	12,5	
3	Kararsızım	35	13,1		11	15,3	
4	Katılıyorum	113	42,3		32	44,4	
5	Kesinlikle Katılıyorum	75	28,1		15	20,8	
Toplam		267	100		69	95,8	

“Belediye, yol yapım ve onarım çalışmalarına gereken önemi vermektedir” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %16,5’i “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %70,4’ü “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %13,1’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama “katılıyorum” seçeneğine karşılık 3,79 olarak hesaplanmıştır.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %15,3’ü “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %65,2’si, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %15,3’ü ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 3,71 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 39’a göre, yöre halkının belediyenin, yol yapım ve onarım çalışmalarına gereken önemi vermesi ile ilgili görüşleri turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerine yakın olduğu görülmektedir. Gerek yöre halkının (%70,4), gerekse turizm işletmesi yöneticilerinin (%65,2) büyük bir bölümü belediyenin bu konudaki çalışmaları konusunda olumlu görüş bildirmişlerdir.

Tablo 40: Belediye, spor, eğlence, dinlence tesisleri gibi yerlere gereken önemi vermektedir.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		F	%	Ort. (\bar{X})	F	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	37	13,9	3,10	1	1,4	3,15
2	Katılmıyorum	58	21,7		21	29,2	
3	Kararsızım	56	21,0		18	25,0	
4	Katılıyorum	87	32,6		30	41,7	
5	Kesinlikle Katılıyorum	29	10,9		2	2,8	
Toplam		267	100		72	100	

“Belediye, spor, eğlence, dinlence tesisleri gibi yerlere gereken önemi vermektedir” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %35,6’sı “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %43,5’i “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %21’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Bu konudaki aritmetik ortalama 3,10 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlara göre katılımcıların çoğunluğunun “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %30,6’sı “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %44,5’i, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %25’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 3,15 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “katılıyorum” ve “kararsızım” seçeneklerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 40’a göre, yöre halkı (3,10) ve turizm işletmesi yöneticilerinin (3,15), belediyenin, spor, eğlence, dinlence tesisleri gibi yerlere gereken önemi vermesi ile ilgili görüşlerinin birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 41:Belediye, park, bahçe ve yeşil alan konusunda sorumluluğunu yerine getirmektedir.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		F	%	Ort. (\bar{X})	F	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	7	2,6	4,04	-	-	4,01
2	Katılmıyorum	23	8,6		3	4,2	
3	Kararsızım	32	12,0		10	13,9	
4	Katılıyorum	96	36,0		43	59,7	
5	Kesinlikle Katılıyorum	109	40,8		16	22,2	
Toplam		267	100		72	100	

“Belediye, park, bahçe ve yeşil alan konusunda sorumluluğunu yerine getirmektedir” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %11,2’si “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %76,8’i “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %12’si ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 4,04 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum”seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %4,2’si “katılmıyorum” seçeneği ile olumsuz görüş, %81,9’u, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %13,9’u ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 4,01 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 41’e göre, yöre halkının belediyenin, park, bahçe ve yeşil alan konusunda sorumluluğunu yerine getirmesi ile ilgili görüşleri ve turizm işletmesi yöneticilerinin görüşleri arasında paralellik görülmektedir. Gerek yöre halkının gerekse turizm işletmesi yöneticilerinin çok büyük bir bölümü belediyenin bu konudaki çalışmalarını desteklemektedirler.

Tablo 42: Belediye, ilçenin mimarisine uygun turizme yönelik imar planlaması yapmaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		F	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	76	28,5	2,48	8	11,1	3,16
2	Katılmıyorum	59	22,1		11	15,3	
3	Kararsızım	71	26,6		17	23,6	
4	Katılıyorum	38	14,2		33	45,8	
5	Kesinlikle Katılıyorum	21	7,9		3	4,2	
Toplam		265	99,3		72	100	

“Belediye, ilçenin mimarisine uygun turizme yönelik imar planlaması yapmaktadır” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %50,6’sı “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %22,1’i “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %26,6’sı ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Aritmetik ortalama 2,48 olarak hesaplanmış olup yöre halkının çoğunluğu (%50,6) imar planlaması konusunda belediye çalışmalarını yetersiz görmektedir.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %26,4’ü “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %50’si, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %23,6’sı ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 3,16 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 42’ye göre, yöre halkının belediyenin, ilçenin mimarisine uygun turizme yönelik imar planlaması yapması ile ilgili görüşleri turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerine oranla daha olumsuz olduğu görülmektedir.

Tablo 43: Belediye, liman, sahil, cadde ve kaldırım gibi yerlerin çevre düzenlemesini yapmaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		f	%	Ort. (\bar{X})	F	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	5	1,9	4,04	-	-	3,90
2	Katılmıyorum	14	5,2		7	9,7	
3	Kararsızım	34	12,7		12	16,7	
4	Katılıyorum	126	47,2		35	48,6	
5	Kesinlikle Katılıyorum	88	33,0		18	25,0	
Toplam		267	100		72	100	

“Belediye, liman, sahil, cadde ve kaldırım gibi yerlerin çevre düzenlemesini yapmaktadır” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %7,1’i “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %80,2’si “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %12,7’si ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Hesaplanan aritmetik ortalama (4,04) “katılıyorum” seçeneğine karşılık gelmektedir.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %9,7’si “katılmıyorum” seçeneği ile olumsuz görüş, %73,6’sı, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %16,7’si ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 3,90 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin ile “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 43’e göre, yöre halkının belediyenin, liman, sahil, cadde ve kaldırım gibi yerlerin çevre düzenlemesini yapması ile ilgili görüşleri turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerine yakın olduğu görülmektedir. Belediyenin son 2 yıl içerisinde sahil ve liman gibi yerlerin çevre düzenlemesine önem vermesi gerek yöre halkı gerekse turizm işletmesi yöneticilerinin olumlu görüşleri üzerinde etkili olmuştur.

Tablo 44: Belediye, doğanın korunması konusunda yeterli önem ve hassasiyeti göstermektedir.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		f	%	Ort. (\bar{X})	F	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	39	14,6	3,01	3	4,2	3,57
2	Katılmıyorum	51	19,1		5	6,9	
3	Kararsızım	69	25,8		20	27,8	
4	Katılıyorum	81	30,3		36	50,0	
5	Kesinlikle Katılıyorum	27	10,1		8	11,1	
Toplam		267	100		72	100	

“Belediye, doğanın korunması konusunda yeterli önem ve hassasiyeti göstermektedir” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %33,7’si “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %40,4’ü “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %25,8’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 3,01 olarak hesaplanmış olup bu konudaki görüşlerin “katılıyorum” ve “kararsızım” seçeneklerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %11,1’i “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %61,1’i, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %27,8’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 3,57 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 44’e göre, turizm işletmesi yöneticilerinin belediyenin, doğanın korunması konusunda yeterli önem ve hassasiyeti göstermesi ile ilgili görüşleri yöre halkının görüşlerine oranla daha olumlu olduğu görülmektedir.

Tablo 45: Belediye, su ve havanın kirliliğine karşı sürekli ölçümler yapıp önlemler almaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		f	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	44	16,5	2,82	6	8,3	2,80
2	Katılmıyorum	53	19,9		21	29,2	
3	Kararsızım	93	34,8		30	41,7	
4	Katılıyorum	59	22,1		8	11,1	
5	Kesinlikle Katılıyorum	18	6,7		5	6,9	
Toplam		267	100		70	97,2	

“Belediye, su ve havanın kirliliğine karşı sürekli ölçümler yapıp önlemler almaktadır” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %36,4’ü “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %28,7’si “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %34,8’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama “katılmıyorum” ve “kararsızım” aralığında 2,82 olarak hesaplanmıştır.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %37,5’i “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %18’si , “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %41,7’si ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 2,80 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “kararsızım” ile “katılmıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 45’e göre, yöre halkının belediyenin, su ve havanın kirliliğine karşı sürekli ölçümler yapıp önlemler alması ile ilgili görüşleri turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerine yakın olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, yöre halkının ve turizm işletmesi yöneticilerinin, belediyenin bu konudaki çalışmalarıyla ilgili çok fazla bilgi sahibi olmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 46: Belediye, kanalizasyon, atık su ve çöp konularında gereken hassasiyeti gösterip denizi kirlilikten korumaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		F	%	Ort. (\bar{X})	F	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	21	7,9	3,54	6	8,3	3,53
2	Katılmıyorum	35	13,1		7	9,7	
3	Kararsızım	46	17,2		12	16,7	
4	Katılıyorum	113	42,3		38	52,8	
5	Kesinlikle Katılıyorum	52	19,5		9	12,5	
Toplam		267	100		72	100	

“Belediye, kanalizasyon, atık su ve çöp konularında gereken hassasiyeti gösterip denizi kirlilikten korumaktadır” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %21’i “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %61,8’i “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %17,2’si ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 3,54 olarak hesaplanmış olup yargıyla ilgili görüşler “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaşmaktadır.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %18’i “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %65,3’ü, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %16,7’si ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 3,53 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 46’ya göre, yöre halkının belediyenin, kanalizasyon, atık su ve çöp konularında gereken hassasiyeti gösterip denizi kirlilikten koruması ile ilgili görüşleri turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerine yakın olduğu görülmektedir. Burada, yöre halkı ve turizm işletmesi yöneticilerinin olumlu görüş bildirmelerinde belediyenin yapmış olduğu ve Akçakoca’daki deniz kirliliğini büyük ölçüde önleyen arıtma tesisinin etkisi görülmektedir.

Tablo 47: Belediye, turistik tesislerin yapımına önem verip, bazı tesisleri işletmektedir.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		F	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	34	12,7	2,98	3	4,2	2,90
2	Katılmıyorum	55	20,6		23	31,9	
3	Kararsızım	67	25,1		28	38,9	
4	Katılıyorum	101	37,8		13	18,1	
5	Kesinlikle Katılıyorum	9	3,4		4	5,6	
Toplam		266	99,6		71	98,6	

“Belediye, turistik tesislere yapımına önem verip, bazı tesisleri işletmektedir” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %33,3’ü “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %41,2’si “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %25,1’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama “kararsızım” seçeneğine karşılık 2,98 olarak hesaplanmıştır.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %36,1’i “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %23,7’si, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %38,9’u ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 2,90 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “kararsızım” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 47’ye göre, yöre halkının belediyenin, turistik tesislere yapımına önem verip, bazı tesisleri işletmesi ile ilgili görüşleri turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerine yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 48: Belediye, halka açık yerleri temizlik ve sağlık kurallarına göre denetlenmektedir.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		f	%	Ort. (\bar{X})	F	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	36	13,5	2,94	-	-	3,88
2	Katılmıyorum	59	22,1		6	8,3	
3	Kararsızım	71	26,6		10	13,9	
4	Katılıyorum	81	30,3		43	59,7	
5	Kesinlikle Katılıyorum	17	6,4		13	18,1	
Toplam		264	98,9		72	100	

“Belediye, halka açık yerleri temizlik ve sağlık kurallarına göre denetlenmektedir” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %35,6’sı “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %36,7’si “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %26,6’sı ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama “kararsızım” seçeneğine karşılık 2,94 olarak hesaplanmıştır.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %8,3’ü “katılmıyorum” seçeneği ile olumsuz görüş, %77,8’i, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %13,9’u ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 3,88 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 48’e göre, yöre halkının belediyenin, halka açık yerleri temizlik ve sağlık kurallarına göre denetlemesi ile ilgili görüşleri turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerine oranla daha olumsuz olduğu görülmektedir.

Tablo 49: Belediye, eğlence, konaklama, restoran gibi işletmelere gereken denetimi yapmaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		f	%	Ort. (\bar{X})	F	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	41	15,4	2,76	1	1,4	3,78
2	Katılmıyorum	53	19,9		6	8,3	
3	Kararsızım	103	38,5		11	15,3	
4	Katılıyorum	59	22,1		44	61,1	
5	Kesinlikle Katılıyorum	11	4,1		10	13,9	
Toplam		267	100		72	100	

“Belediye, eğlence, konaklama, restoran gibi işletmelere gereken denetimi yapmaktadır” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %35,3’ü “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %26,2’si “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %38,5’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama “katılmıyorum” ve “kararsızım” aralığında 2,76 olarak hesaplanmıştır.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %9,7’si “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %75’i, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %15,3’ü ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 3,78 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 49’a göre, yöre halkının belediyenin, eğlence, konaklama, restoran gibi işletmelere gereken denetimi yapması ile ilgili görüşleri turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerine oranla daha olumsuz olduğu görülmektedir. Bu farklılığın, turizm işletmesi yöneticilerinin belediyenin yapmış olduğu denetimleri birebir yaşamalarından kaynaklanıyor olabileceği söylenebilir.

Tablo 50: Belediye, yangın yada diğer felaketler konusunda denetimler yapıp tedbirler almaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		f	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	32	12,0	2,90	3	4,2	3,67
2	Katılmıyorum	57	21,3		5	6,9	
3	Kararsızım	99	37,1		13	18,1	
4	Katılıyorum	64	24,0		43	59,7	
5	Kesinlikle Katılıyorum	15	5,6		8	11,1	
Toplam		267	100		72	100	

“Belediye, yangın yada diğer felaketler konusunda denetimler yapıp tedbirler almaktadır” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %33,3’ü “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %29,6’sı “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %37,1’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Hesaplanan aritmetik ortalama (2,90) “kararsızım” seçeneğine karşılık gelmektedir.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %11,1’i “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %70,8’i, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %18,1’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 3,67 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı ve turizm işletmesi yöneticilerinin belediyenin bu konulardaki denetimlerini yeterli bulduğu söylenebilir.

Tablo 50’ye göre, yöre halkının belediyenin, yangın yada diğer felaketler konusunda denetimler yapıp tedbirler almaktadır ile ilgili görüşleri turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerine oranla daha olumsuz olduğu görülmektedir.

Tablo 51: Belediye, ilçedeki çarpık ve kaçak yapılaşma konusunda gereken denetimleri yapmaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		f	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	69	25,8	2,54	8	11,1	3,09
2	Katılmıyorum	50	18,7		11	15,3	
3	Kararsızım	85	31,8		19	26,4	
4	Katılıyorum	49	18,4		32	44,4	
5	Kesinlikle Katılıyorum	13	4,9		1	1,4	
Toplam		266	99,6		71	98,6	

“Belediye, ilçedeki çarpık ve kaçak yapılaşma konusunda gereken denetimleri yapmaktadır” yargısına, yöre halkı katılımcılarının %44,5’i “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %23,3’ü “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %31,8’i ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama “katılmıyorum” ve “kararsızım” aralığında 2,54 olarak hesaplanmıştır.

Aynı yargıya turizm işletmesi yöneticilerinin ise %26,4’ü “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %45,8’i, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %26,4’ü ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama 3,09 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “katılıyorum” ve “kararsızım” seçeneklerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 51’e göre, yöre halkının Belediye, ilçedeki çarpık ve kaçak yapılaşma konusunda gereken denetimleri yapması ile ilgili görüşleri turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerine oranla daha olumsuz olduğu görülmektedir.

Tablo 52: Belediye, zararlı böcekler ve başı boş hayvanlar için önlemler almaktadır.

Değer	Görüş	Yöre Halkı			İşl.Yöneticileri		
		f	%	Ort. (\bar{X})	f	%	Ort. (\bar{X})
1	Kesinlikle Katılmıyorum	95	35,6	2,21	26	36,1	2,17
2	Katılmıyorum	75	28,1		24	33,3	
3	Kararsızım	47	17,6		10	13,9	
4	Katılıyorum	43	16,1		8	11,1	
5	Kesinlikle Katılıyorum	7	2,6		4	5,6	
Toplam		267	100		72	100	

“Belediye, zararlı böcekler ve başı boş hayvanlar için önlemler almaktadır” yargısına, yöre halkı katılımcılarının çoğunluğu (%63,7) “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %18,7’si “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %17,6’sı ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Ayrıca aritmetik ortalama “katılmıyorum” seçeneğine karşılık 2,21 olarak hesaplanmıştır.

Söz konusu yargıyla ilgili, turizm işletmesi yöneticilerinin çoğunluğu da (%69,4) “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz görüş, %16,7’si, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %13,9’u ise “kararsızım” yanıtını vermişlerdir. Aritmetik ortalama 2,17 olarak hesaplanmış olup bu yargıya ait görüşlerin “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçeneklerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 52’ye göre, yöre halkının belediyenin, zararlı böcekler ve başı boş hayvanlar için önlemler alması ile ilgili görüşleri ve turizm işletmesi yöneticilerinin görüşleri arasında paralellik görülmektedir. Gerek yöre halkı gerekse turizm işletmesi yöneticilerinin yargıyla ilgili olumsuz görüş bildirmelerinde, Akçakoca sokaklarında dolaşan başı boş hayvanların (özellikle köpeklerin) olması ve belediyenin bu konuda tedbirler almamasının etkili olabileceği düşünülebilir.

“Turizm konusunda Akçakoca Belediyesi’nden diğer beklentileriniz nelerdir” şeklindeki açık uçlu soruya ilişkin yöre halk ve turizm işletmesi yöneticilerinin verdikleri cevaplar aşağıda sıralanmıştır.

Yöre Halkı;

- İlçenin ayrıntılı bir Web sayfasının yapılarak internet ortamına taşınması,
- Doğal güzellikleri bozmadan tatil köylerinin yapılmasının teşvik edilmesi,
- İşletmelerin sunduğu hizmetlerin aşırı fiyatlarına karşılık denetimlerin yoğunlaştırılması,
- İnşaatı belirli sürede tamamlanmayan ve yarım kalan binaların ilçeye çirkin görüntü verdiği için ilgili kişilerin bu hususta uyarılması ve gerekirse yaptırım uygulanması,
- Otel, motel, eğlence yerleri, doğal güzellikleri içeren fotoğrafların broşür ve kitap halinde basılarak tanıtıma katkıda bulunulması,
- Yapılan faaliyetlerle ilgili halka bilgi verilmesi ve onların görüşlerine başvurulması,
- Halkın turizm konusunda bilinçlendirilmesinde ilçede bulunan Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokul’undan destek alınması,
- Akçakoca ve Düzce arasındaki yolun yapımında ilgililerin dikkatinin çekilmesi ve bu konuda üzerine düşeni yapması,
- İlçede yaptığı hizmetlerde deniz ve eğlence turizminin yanında ilçedeki diğer turistik potansiyel taşıyan turizm çeşitlerini de dikkate alması,
- Yaz döneminde yol kenarlarına kurulan standların yürüyüşleri engellemeyecek şekilde dizayn edilmesi,
- Turizm İlçe Müdürlüğü’nün daha aktif çalışması için işbirliği gerekirse öncülük etmesi,

- Park girişlerinde aşırı büfeleşmenin önlenmesi,
- İlçeye ait yerel radyo ve görsel yayın araçlarının açılmasında öncülük etmesi,
- Kumsallarda özellikle yaz dönemlerinde sıkça rastlanan kirlenmenin önlenmesi,
- Çevreyi rahatsız edici aşırı müzik seslerine müdahale edilmesi,
- Daha çok sosyal faaliyetlerin yapılabileceği spor tesislerinin yaygınlaştırılması,
- Belediye kültür sarayının acilen yapılması,
- Belediyenin turizm konusunda uzman personel istihdam etmesi,
- Halk günlerinin düzenlenmesi, dernek ve vakıfların desteklenmesi,
- Kafelerin caddeleri işgal etmelerine izin verilmemesi,
- Evlerin dış görünüşünün (boya, badana vs.) denetim altına alınması ve
- Akçakoca Kalesi'ne alternatif olarak farklı mesire yerleri oluşturulması konularında yoğunlaşmaktadır.

Turizm İşletmesi Yöneticileri İse;

- Belediyenin turizm ile ilgili kararlar alırken kurduğu komisyonlarda üniversiteden akademisyenlere de yer vermesi,
- Yapılan faaliyetlerde işletmelerin de görüşlerinin alınması,
- Sinema ve tiyatro faaliyetlerine daha fazla önem vermesi,
- İlçe tanıtımında basılı reklam araçlarından azami ölçüde yararlanılması,
- Özellikle şehrin işlek yerlerinde hızlı taşıt kullanımının emniyetle işbirliğine gidilerek önlenmesi ve
- Mevcut tesislere teşvik niteliğinde olanakların artırılmasına yönelik görüş bildirmişlerdir.

3.4.4. Yöre Halkı ve Turizm İşletmesi Yönetici Görüşlerinin Boyutlara Göre Karşılaştırılması

Araştırmada belediyenin turizm ile ilgili faaliyetleri; kültürel, tanıtım, çevre ve denetim faaliyetleri olmak üzere 4 boyutta ele alınmıştır. 4 boyutta ele alınan belediye faaliyetleri hakkında yöre halkı görüşleri Tablo 53’de, turizm işletmesi yönetici görüşleri ise Tablo 54’de verilmiştir.

Tablo 53:Yöre Halkı Görüşlerinin, Boyutlar Arası Yüzde Dağılımı, Ortalamaları ve Karşılaştırılması

Boyutlar	Kesinlikle Katılmıyorum (%)	Katılmıyorum (%)	Kararsızım (%)	Katılıyorum (%)	Kesinlikle Katılıyorum (%)	Ort (\bar{X})	Ki-kare Hesap.
Kültürel Faaliyetleri	15,05	24,24	24,09	24,39	7,22	2,89	73,42
Tanıtım Faaliyetleri	9,54	14,53	18,40	40,50	17,03	3,40	
Çevre Faaliyetleri	12,93	16,17	21,27	34,08	15,55	3,23	
Denetim Faaliyetleri	17,52	20,06	30,22	27,30	4,88	2,79	

Tablo 54:Turizm İşletmesi Yönetici Görüşlerinin, Boyutlar Arası Yüzde Dağılımı, Ortalamaları ve Karşılaştırılması

Boyutlar	Kesinlikle Katılmıyorum (%)	Katılmıyorum (%)	Kararsızım (%)	Katılıyorum (%)	Kesinlikle Katılıyorum (%)	Ort (\bar{X})	Ki-kare Hesap.
Kültürel Faaliyetleri	16,76	28,27	23,60	25,56	5,87	2,76	67,58
Tanıtım Faaliyetleri	16,39	30,00	20,56	25,56	7,50	2,77	
Çevre Faaliyetleri	5,60	17,42	23,33	41,06	12,60	3,30	
Denetim Faaliyetleri	9,53	17,44	21,16	42,56	9,30	3,25	

Tablo 53'e göre, 0,05 anlamlılık düzeyinde ve 12 serbestlik derecesinde $Ki^2_{hes} > Ki^2_{tab}$ ($73,42 > 21,03$) olduğundan, yöre halkının belediyenin turizm ile ilgili faaliyetlerine ilişkin görüşleri, boyutlara göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Tablo 53'deki ortalamalara göre, yöre halkı belediyenin kültürel ve denetim hizmetleri hakkında, çevre ve tanıtım hizmetlerine oranla daha olumsuz bir görüş belirtmişlerdir.

Tablo 54'e göre, 0,05 anlamlılık düzeyinde ve 12 serbestlik derecesinde $Ki^2_{hes} > Ki^2_{tab}$ ($67,58 > 21,03$) olduğundan, turizm işletmesi yöneticilerinin belediyenin turizm ile ilgili faaliyetlerine ilişkin görüşleri, boyutlara göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Tablo 54'deki ortalamalara göre, turizm işletmesi yöneticileri belediyenin kültürel ve tanıtım faaliyetlerini, çevre ve denetim faaliyetlerine oranla daha yetersiz bulmaktadırlar.

Tablo 53 ve tablo 54'e göre yöre halkı ve turizm işletmesi yöneticilerinin, belediyenin turizm faaliyetleri hakkındaki görüşleri karşılaştırılırsa, turizm işletmesi yöneticileri tanıtım faaliyetlerini 2,77 ortalama ile yöre halkına (3,40) oranla yetersiz bulmaktadır. Belediyenin denetim faaliyetleri hakkında ise, yöre halkı 2,79 ortalama ile turizm işletmesi yöneticilerine (3,25) oranla daha olumsuz görüş belirtmişlerdir. İki grubun belediyenin kültürel ve çevre faaliyetleri hakkındaki görüşleri ise birbirine yakındır.

3.4.5. Yöre Halkı Görüşlerinin Kişisel Özelliklerine Göre Karşılaştırılması

Tablo 55: Yöre Halkı Görüşlerinin, Cinsiyetlere Göre Yüzde Dağılımı, Ortalamaları ve Karşılaştırılması

Cinsiyet	Kesinlikle Katılmıyorum (%)	Katılmıyorum (%)	Kararsız (%)	Katılıyorum (%)	Kesinlikle Katılıyorum (%)	Ort (\bar{X})	Ki-kare Hesap.
Erkek	14,9	20,1	23,6	29,7	11,7	3,03	6,13
Kadın	14,5	19,7	22,6	32,3	11,0	3,05	

Tablo 55'ya göre, 0,05 anlamlılık düzeyinde ve 4 serbestlik derecesinde $Ki^2_{hes} < Ki^2_{tab}$ ($6,13 < 9,49$) olduğundan, yöre halkının belediyenin turizm ile ilgili faaliyetlerine ilişkin görüşleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Tablo 56:Yöre Halkı Görüşlerinin, Yaşlara Göre Yüzde Dağılımı, Ortalamaları ve Karşılaştırılması

Yaş	Kesinlikle Katılmıyorum (%)	Katılmıyorum (%)	Kararsızım (%)	Katılıyorum (%)	Kesinlikle Katılıyorum (%)	Ort (\bar{X})	Ki-kare Hesap.
18-25	13,7	20,3	23,4	29,9	12,7	3,07	87,71
26-35	17,3	21,9	21,2	30,8	8,8	2,92	
36-45	13,1	19,6	24,8	32,1	10,3	3,07	
46-55	17,8	17,3	23,5	27,0	14,5	3,03	
56 ve üzeri	9,6	17,2	22,2	35,4	15,5	3,30	

Tablo 56'ye göre, 16 serbestlik derecesinde ve 0,05 anlamlılık düzeyinde $Ki^2_{hes} > Ki^2_{tab}$ ($87,71 > 26,30$) olduğundan, yöre halkının belediyenin turizm ile ilgili faaliyetlerine ilişkin görüşleri, yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Tablo 56'deki ortalamalara göre ilk dört grup birbirine yakın görüş belirtmekle birlikte, 56 yaşın üzerindeki katılımcılar diğer katılımcılara nazaran daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 57:Yöre Halkı Görüşlerinin, Öğrenim Durumuna Göre Yüzde Dağılımı, Ortalamaları ve Karşılaştırılması

Öğrenim Durumu	Kesinlikle Katılmıyorum (%)	Katılmıyorum (%)	Kararsızım (%)	Katılıyorum (%)	Kesinlikle Katılıyorum (%)	Ort (\bar{X})	Ki-kare Hesap.
İlkokul	11,7	19,5	25,6	29,2	13,9	3,41	97,18
Ortaokul	20,3	7,7	19,2	30,0	22,8	3,27	
Lise	14,2	20,2	22,4	31,0	12,3	3,07	
Üniversite	13,7	20,8	24,6	32,8	8,9	2,87	
Lisansüstü	36,8	25,5	11,7	16,3	9,6	2,36	

Tablo 57'e göre, 0,05 anlamlılık düzeyinde ve 16 serbestlik derecesinde $Ki^2_{hes} > Ki^2_{tab}$ ($97,18 > 26,30$) olduğundan, yöre halkının belediyenin turizm ile ilgili faaliyetlerine ilişkin görüşleri, öğrenim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Tablo 57'deki yüzde dağılımları ve ortalamalara göre, deneklerin eğitim seviyesi arttıkça belediyenin turizm konusundaki çalışmaları hakkındaki görüşlerin daha eleştirel ve olumsuz olduğu görülmektedir.

Tablo 58:Yöre Halkı Görüşlerinin, Akçakoca'da İkamet Etme Süresine Göre Yüzde Dağılımı, Ortalamaları ve Karşılaştırılması

Süre	Kesinlikle Katılmıyorum (%)	Katılmıyorum (%)	Kararsız (%)	Katılıyorum (%)	Kesinlikle Katılıyorum (%)	Ort (\bar{X})	Ki-kare Hesap.
1-4	15,9	24,7	25,6	25,7	8,1	2,90	24,12
5-8	11,6	23,9	22,7	29,1	12,8	3,03	
8-11	10,2	16,1	25,7	37,1	10,9	3,12	
12-15	15,4	16,1	24,6	33,4	10,5	3,07	
16 ve üzeri	15,4	18,5	21,7	31,8	12,6	3,08	

Tablo 58'a göre, 16 serbestlik derecesinde ve 0,05 anlamlılık düzeyinde $Ki^2_{hes} < Ki^2_{tab}$ ($24,12 < 26,30$) olduğundan, yöre halkının belediyenin turizm ile ilgili faaliyetlerine ilişkin görüşleri arasında Akçakoca'da ikamet etme süresine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Tablo 59:Yöre Halkı Görüşlerinin, Ortalama Aylık Gelire Göre Yüzde Dağılımı, Ortalamaları ve Karşılaştırılması

Gelir	Kesinlikle Katılmıyorum (%)	Katılmıyorum (%)	Kararsız (%)	Katılıyorum (%)	Kesinlikle Katılıyorum (%)	Ort (\bar{X})	Ki-kare Hesap.
Asgari ücretten az	15,2	21,1	23,0	26,1	14,6	3,03	9,18
Asgari ücret	12,5	18,5	27,2	31,4	12,0	3,08	
200-400 Mil.	16,1	18,9	21,7	31,4	12,0	3,04	
401-800 Mil.	14,12	20,6	23,0	32,3	10,0	3,03	
801 Mil.ve üzeri	14,8	20,0	23,8	29,5	11,8	3,03	

Tablo 59'a göre, 0,05 anlamlılık düzeyinde ve 16 serbestlik derecesinde $Ki^2_{hes} < Ki^2_{tab}$ ($9,18 < 26,30$) olduğundan, yöre halkının belediyenin turizm ile ilgili faaliyetlerine ilişkin görüşleri arasında ortalama aylık gelire göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Tablo 60:Yöre Halkı Görüşlerinin, Mesleklere Göre Yüzde Dağılımı, Ortalamaları ve Karşılaştırılması

Meslek	Kesinlikle Katılmıyorum (%)	Katılmıyorum (%)	Kararsızım (%)	Katılıyorum (%)	Kesinlikle Katılıyorum (%)	Ort (\bar{X})	Ki-kare Hesap.
Esnaf	15,3	18,1	22,0	30,1	14,4	3,23	92,84
Memur	13,4	19,5	23,2	34,0	9,9	3,02	
Eğitimci	17,5	23,2	24,0	27,1	8,3	2,78	
S. Meslek	16,1	16,5	20,8	35,1	11,5	3,04	
İşçi	8,3	19,1	29,5	30,7	12,4	3,28	
Öğrenci	15,3	25,3	23,6	26,1	9,8	2,80	
Diğer	16,6	20,9	21,3	28,2	13,1	3,05	

Tablo 60'e göre, 24 serbestlik derecesinde ve 0,05 anlamlılık düzeyinde $Ki^2_{hes} > Ki^2_{tab}$ ($92,84 > 36,42$) olduğundan, yöre halkının belediyenin turizm ile ilgili faaliyetlerine ilişkin görüşleri meslek gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Tablo 60'deki ortalamalara göre, eğitimciler öğrenciler diğer meslek gruplarına oranla daha olumsuz, esnaf ve işçiler ise daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

3.4.6. Turizm İşletmesi Yönetici Görüşlerinin İşletmenin Sınıfına Göre Karşılaştırılması

Turizm işletmesi yönetici görüşlerinin, işletmenin sınıfına göre karşılaştırılması ile ilgili istatistikler tablo 61'de verilmiştir. Tablo 61'ye göre, 4 serbestlik derecesinde ve 0,05 anlamlılık düzeyinde $Ki^2_{hes} > Ki^2_{tab}$ ($43,27 > 9,49$) olduğundan, turizm işletmesi yöneticilerinin belediyenin turizm ile ilgili faaliyetlerine ilişkin görüşleri işletmenin sınıfına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Tablo 61'deki ortalamalara göre,

turizm işletme belgeli işletmelerde çalışan yönetici görüşlerinin, belediye belgeli işletmelerde çalışan yönetici görüşlerine nazaran daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

Tablo 61:Turizm İşletmesi Yönetici Görüşlerinin, İşletmenin Sınıfına Göre Yüzde Dağılımı, Ortalamaları ve Karşılaştırılması

İşletme Sınıfı	Kesinlikle Katılmıyorum (%)	Katılmıyorum (%)	Kararsızım (%)	Katılıyorum (%)	Kesinlikle Katılıyorum (%)	Ort (\bar{X})	Ki-kare Hesap.
Turizm İşl. Belg.	10,26	26,09	26,43	37,22	18,96	3,85	43,27
Belediye Belg. İşl.	14,17	25,09	24,50	32,23	5,90	3,12	

SONUÇ ve ÖNERİLER

Her yıl bir önceki yıla göre katlanarak gelişme eğilimi içerisinde olan turizm sektörü etkilediği sektörler itibari ile de dünyanın en önde gelen endüstri kolları arasında yer almaktadır. Her yıl milyonlarca insan, sürekli yaşadıkları yerlerden geçici sürelerde ayrılarak başka ülke veya bölgelere seyahat etmekte ve buralarda dinlenme, eğlenme, gezip-görme, seminer ve spor faaliyetlerine katılarak psikolojik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar. İnsanların bu sayılan ihtiyaçlarının karşılanmasında ev sahibi ülke ya da bölgenin taşıdığı turizm çekiciliklerinin yeterliliği büyük önem taşımaktadır. Çünkü, söz konusu bu çekicilikler turistlerin o destinasyonu tercih nedenini oluşturabilmektedir.

Gerek geçmişte gerekse günümüzde bir çok unsur, bir bölgede ya da yörede gerçekleşen turizm faaliyetleri üzerinde önemli etkilere sahiptir. Bölgenin; doğal yapısı, sosyal yapısı, alt yapısı, üst yapısı, ulaşım olanakları, yörede faaliyet gösteren turizm ve diğer tamamlayıcı işletmeler ve bölgedeki yerel yönetim birimleri bölge turizmini etkileyen en önemli unsurlardandır.

Yerel yönetim birimlerinden biri olan belediyeler; görev, sorumluluk ve yaptıkları hatta yapacakları faaliyetlerle bölge turizmi üzerinde ayrı bir rol üstlenmektedirler. Belediyelerin, pazarlama, kültürel, çevre ve denetim faaliyetleri o yörenin turizmi ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkilidir. Belediyelerin söz konusu olan bu faaliyetleri yerine getirmedeki başarısı ve bu konudaki gelişime dönük öngörüsü gerek yöre halkı gerekse yörede gerçekleşen turizm hareketleri üzerinde olumlu yansımalar yaratacaktır.

Gelişmiş ülkelerin belediyelerine göre Türkiye'deki belediyeler bu faaliyetleri yerine getirirken bir çok sorunla karşı karşıya kalmaktadır. Bu sorunlardan; mali sorunlar, yetki sorunları ve personel sorunları belediyelerin özellikle yaz aylarında nüfusu birkaç kat artan turistik yöre belediyelerinin çalışmalarını olumsuz yönde etkilemektedir. Bundan dolayı belediyelerin personel sorunları giderilmeli ve belediyelere mali destek ve gereken yetki verilmelidir.

Turistik bir yöre olan Akçakoca'da yöre halkı ve turizm işletmesi yöneticileri ile yapılan anket çalışması; belediyenin turizme ilişkin faaliyetleri karşısında yöre halkı ve turizm işletmesi yöneticilerinin görüşlerini ve/veya tutumlarını ortaya çıkarmaktadır.

Yapılan anket çalışmasında yöre halkının ve turizm işletmesi yöneticilerinin çoğunluğu, belediyenin yapmış olduğu kültürel faaliyetlerden; turizm konusunda halkı bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları, halkın sosyal alanda gelişmesi için (tiyatro, sinema, konser vb.) düzenlenen etkinlikler, turizmi herkesin yararına sunabilmek için önlemler alma ve tatil-dinlenme olgusunu halka yayıp teşvik etme konularında olumsuz görüş bildirerek belediye çalışmalarını yetersiz görmektedir.

Buna karşılık, yöre halkının çoğunluğu, ziyaretçilere danışma ve diğer enformasyon hizmetleri sunma ve tarihi yapıların restorasyona katkı sağlayıp, tarihi-kültürel değerleri koruma konularında belediyenin yapmış olduğu faaliyetleri yeterli bulurken, turizm işletmesi yöneticilerinin çoğunluğu ise turizmin gelişmesi için üniversite ile işbirliği içerisinde araştırmalar yapma konusunda olumlu görüş bildirerek belediyenin bu alandaki çalışmalarını tatmin edici bulmuşlardır.

Belediyenin yapmış olduğu tanıtım faaliyetlerinden; turizm sektörü ile işbirliği yaparak ilçenin tanıtım ve pazarlamasını yapma, sanatçı-yazar-aktör gibi halkın tanıdığı kişileri davet ederek ilçenin tanıtımını yapma konusunda yöre halkı olumlu görüş bildirirken ilçeye talep oluşturmak için festival-panayır-sergi gibi aktiviteler düzenleme konularında ise gerek yöre halkı gerekse turizm işletmesi yöneticilerinin çoğunluğu olumlu görüş bildirerek belediyenin bu yöndeki çalışmalarını yeterli bulmaktadırlar. Buna karşılık ilçeye yılın diğer mevsimlerinde de turist gelmesi için çaba harcama konusunda iki grup da belediye çalışmalarını yetersiz bulmuşlardır.

Çevreye ilişkin yapılan faaliyetlerden; yol yapım ve onarım çalışmalarına gereken önemi verme, park, bahçe ve yeşil alan konusunda sorumluluğunu yerine getirme, liman, sahil, cadde ve kaldırım gibi yerlerin çevre düzenlemesini yapma ve kanalizasyon, atık su ve çöp konularında gerekli hassasiyeti gösterip denizi kirlilikten koruma konularında gerek yöre halkı gerekse turizm işletmesi yöneticilerin çok büyük bir çoğunluğu olumlu görüş bildirerek belediye çalışmalarını başarılı bulduklarını

belirtmişlerdir. Buna karşılık, yöre halkı belediyenin, ilçenin mimarisine uygun turizme yönelik imar planlaması yapma konusundaki çalışmalarını etkisiz bulmaktadır.

Belediyenin ilçedeki denetim faaliyetleri ile ilgili; eğlence, konaklama, restoran gibi işletmeler gereken denetimi yapma ve ilçedeki çarpık ve kaçak yapılaşma konusunda gereken denetimleri yapma çalışmalarında yöre halkı belediyeyi yetersiz bulurken aynı faaliyetlere ilişkin turizm işletme yöneticileri görüşleri ise oldukça olumludur. Gerek yöre halkı gerekse turizm işletmesi yöneticilerinin çok büyük bir çoğunluğu, zararlı böcekler ve başı boş hayvanlar için önlemler alma konusunda belediyenin gereken hassasiyeti göstermediği görüşünde birleşmektedirler.

Belediyenin turizm ile ilgili gerçekleştirdiği faaliyetlere ilişkin yerel halk ve turizm işletmeleri yöneticilerinin yukarıdaki değerlendirmelerine genel olarak bakıldığında; liman ve çevresinde yapılan düzenlemelerin, yol yapım çalışmalarının, ilçede bu yıl faaliyete geçen arıtma tesisinin ve ilçede geleneksel olarak düzenlenen Uluslararası Turizm, Kültür ve Fındık Festivali'nin görüşler üzerinde olumlu yönde etkili olduğu ve bu faaliyetlerin bölge turizminin geliştirilmesine yönelik olumlu gelişmeler olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlara göre, uygulanan ankette dört boyutta ele alınan belediye faaliyetlerine ilişkin genel değerlendirme yapılacak olursa; turizm işletmesi yöneticilerinin belediyenin tanıtım faaliyetlerini yöre halkına oranla yetersiz bulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşılık belediyenin denetim faaliyetleri hakkında ise, yöre halkı turizm işletmesi yöneticilerine oranla daha olumsuz görüş belirtmişlerdir. İki grubun belediyenin kültürel ve çevre faaliyetleri hakkındaki görüşleri ise birbiri ile paralellik göstermektedir.

Ayrıca yöre halkının görüşleri kişisel özellikler bazında değerlendirildiğinde, yaş grubu 56 ve üzerinde olanların diğer yaş gruplarına oranla belediyenin turizm ile ilgili faaliyetlerini daha olumlu bulduğu, bunun yanında öğrenim seviyesinin artmasıyla görüşlerin olumsuzlaştığı ve meslek grubu eğitimci ve öğrenci olan kişi görüşlerinin diğer meslek gruplarındakilere oranla belediye faaliyetlerine daha eleştirel yaklaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Turizm işletmesi yönetici görüşlerinin; çalıştıkları işletmenin sınıfına göre değerlendirildiğinde, belediye belgeli işletmelerde çalışan yöneticilerin turizm işletme belgeli işletmelerde çalışan yönetici görüşlerine oranla daha olumsuz görüş belirttikleri belirlenmiştir.

Akçakoca Belediyesi'nin turizme yönelik faaliyetleri ile ilgili Akçakoca Belediye Başkanı ile yapılan görüşmede, Belediye Başkanı; festival, halkı bilinçlendirmeye yönelik seminer ve bilimsel etkinlikler, üniversite ile işbirliği, tarihi yapıların korunması, turistik tesis yapımının teşvik edilmesi, kaçak yapılaşmayı önleme, tanıtım ve pazarlama faaliyetleri, yol yapım ve onarım çalışmaları, kıyı kirlenmelerine karşı yapılan arıtma tesisi, liman ve çevresindeki düzenlemeler, içme suyunun temizliğinin devamlı ölçümler yapılmak suretiyle kontrol altında tutulması ve park, çay bahçesi ve halkın rahatça oturabileceği açık alanların yapımı gibi konularda belediyenin üzerine düşen görevi yaptığını ve bu çalışmaların bölge turizmi için önemli ve etkili olduğunu beyan etmiştir.

Buna karşılık Belediye Başkanı, personel sorunu yaşamadıklarını fakat bunun yanında yetki ve özellikle mali sorunlarla karşı karşıya kaldıklarını belirterek, bu nedenle turizmle ilgili yukarıda değinilen hizmetleri gerçekleştirmede sıkıntı yaşadıklarını ve bölge turizminin gelişimi için yapabilecekleri faaliyetleri tam olarak yerine getiremediklerini dile getirmiştir.

Sonuç olarak, belediyenin turizm konusunda halkı bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları yapma, sosyal ve bilimsel etkinlikler düzenleme, tarihi yapıların restorasyonu, ilçeye müze ve kültür merkezi hizmetleri sunma gibi kültürel alandaki, bölgeye yapılacak turizm yatırımlarının teşviki, ilçenin mimarisine uygun imar planlaması, ilçeye diğer mevsimlerde de turist çekmeye yönelik reklam ve faaliyetler gibi çevre ve tanıtım alanındaki, zararlı böcek ve başıboş hayvanlar için önlemler alma, eğlence, konaklama, restoran işletmelerinde gerekli kontrolleri yapma gibi denetim alanındaki, bölge turizmini doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyecek uygulamalarını veya faaliyetlerini ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde bulunarak gözden geçirmesi ve bu hizmetlerdeki eksiklikler karşısında önlemler alması gerekmektedir. Çünkü bu tür faaliyetler ve belediyenin görev ve yetki alanındaki diğer faaliyetler bölge turizmi için olumlu ya da olumsuz etkiler yaratmaktadır.

Bu anlamda belediyelerin turizmin gelişmesine yönelik olarak üstlenecekleri hedef ve sorumluluk, bölge turizmi üzerinde olumlu etkiler yaratacak faaliyetleri ön plana çıkarmak ve olumsuzluk yaratabilecek unsurları ise en aza indirmek olmalıdır.

KAYNAKLAR

KİTAPLAR

AKAT, Ömer., Pazarlama Ağırlıklı Turizm İşletmeciliği. 2.Baskı.: Ekin Kitabevi, Bursa- 2000.

BARTOL, Kathryn M. ,David C. Martin, Management, McGaw. Hill Inc. 1991.

BARUTÇUGİL, İsmet., Turizm İşletmeciliği. Gözden Geçirilmiş 2. Baskı.: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş, İstanbul -1989.

BATMAN, Orhan., Otel İşletmelerinin Yönetimi. 1. Baskı.: Değişim Yayınları, Sakarya-1999.

BAYER, M.Zekai,, Turizme Giriş, Küre Ajans, İstanbul-1992.

BİLGİÇ, K.Veyssel,, Yerel Yönetimler, Ankara-1998.

COOK, Roy.A ve diğerleri; Tourism The Business of Travel, Prancice Hall. Inc., 1999.

ÇOKER, Ziya., Belediye Başkanları Görev ve Yetkileri. 1. Baskı.: İlksan Matbaası, Ankara-1999.

ÇOKER, Ziya., Belediye Meclisi Görev ve Yetkileri. 1. Baskı.: İlksan Matbaası, Ankara-1999.

DOĞAN, Hazan Zafer,, Turizmin Sosyo- Kültürel Temelleri, Uğur Ofset, 1987.

DÖNMEZ, Mustafa,, Mahalli İdarelerin Teşkilat Yapısı, Organları ve Görevleri, Mahalli İdareler Derneği Yayınları, Ankara-1996.

EMRE, Cahit,, Karşılaştırmalı Kamu Yönetimi Birleşik Krallık, ABD, Fransa, Almanya ve Japonya'da Kamu Yönetiminin Yapısı ve İşleyişi, Siyasal Kitabevi, Ankara-1997.

ERDOĞAN, Harun., Uluslararası Turizm. 2.Dizi.: Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa-1996.

ERYILMAZ, Bilal., Kamu Yönetimi. Gözden Geçirilmiş Yeni Baskı.: İstanbul-2001.

ERYILMAZ, Bilal., Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılanması, Birleşik Yayıncılık, İstanbul-1997.

GÖZÜBÜYÜK, A.Şeref., Yönetim Hukuku. 12. Baskı.: Turhan Kitabevi, Ankara-1999.

GÜRDAL, Mehmet., Turizm Ulaştırması. 3. Baskı.: Karınca Matbaası, İzmir-1985.

İÇÖZ, Orhan ,Metin KOZAK, Turizm Ekonomisi, Turhan Kitabevi, Ankara-1998.

KELEŞ, Ruşen., Kentleşme Politikası, İmge Kitabevi, Ankara-1990.

KELEŞ, Ruşen., Yerinden Yönetim ve Siyaset. Genişletilmiş 4.Basım.: Cem Yayınevi, İstanbul-2000.

KOCAHANOĞLU, Osman Selim., Temel Turizm Kılavuzu ve Mevzuatı, Yaylacık Matbaası, İstanbul-1997.

KOZAK Nazmi ve diğerleri; Genel Turizm İlkeler ve Kavramlar, Turhan Kitabevi, Ankara-1997.

KOZAK Nazmi ve diğerleri; Genel Turizm İlkeler-Kavramlar, Anatolia Yayıncılık, Ankara-1996.

KOZAK Nazmi ve diğerleri; Genel Turizm İlkeler- Kavramlar, Turhan Kitabevi, Ankara-2000.

MEDLİK, S. ,A.J BURKART, Tourism Past, Present and Future, London-1974.

NETTEKOVEN, L., Mechanissms of Intercultural Interaction, Oxford University Press: Tourism: Passport to Development,1979. ss.45-50.

- OKAN, Kenan,, Akçakoca 2001 Folklor, Akçakoca Belediyesi Kùltür Derneği Yayını, Akçakoca –2001.**
- OKAN, Kenan,, Akçakoca'nın Dünü-Bugünü ve Yarını, Akçakoca Kùltür Derneği Yayını, Akçakoca -1997.**
- OLALI, Hasan ,Meral KORZAY, Otel İşletmeciliği, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş, İstanbul-1993.**
- OLALI, Hasan ,Alp Timur, Turizm Ekonomisi, İzmir-1988.**
- OLALI, Hasan,, Turizm Politikası ve Planlaması, İstanbul-1990.**
- OLGUÇ, Çağrı,, Sorularla Turizm Teşvik ve Mevzuatı El Kitabı, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, İstanbul-1999.**
- RİTCHİE J.R. Brent ve diğerleri; Tourism Principles, Practices, Philosophies, John Wiley and Sons. Inc., New York-1995.**
- SEZGİN, Orhan Mesut,, Genel Turizm Turistik Kavramlar-Ekonomi-Pazarlama-Turizm Mevzuatı, Tutibay Anonim Ltd.Şti., Ankara-1995.**
- SEZGİN, Orhan Mesut,, Genel Turizm ve Turizm Mevzuatı, Detay Yayınları, Ankara-2001.**
- ŞENER, Burhan., Modern Otel İşletmelerinde Yönetim ve Organizasyon. Geliştirilmiş 2. Baskı.: Gazi Kitabevi, Ankara-1997.**
- TOROS Aykut ve diğerleri; Turizmin Sosyal Çevreye Etkisi (Antalya Kemer Örneği), Turizm Banlığı Yayınları, Ankara-1995.**
- TORTOP, Nuri., Mahalli İdareler, Sevinç Matbaası, Ankara-1984.**
- TOSKAY, Tunca., Turizm Olayına Genel Yaklaşım. 2. Baskı.: Der Yayınları, İstanbul-1983.**
- TUNÇ,Azize ,Firuzan Saç, Genel Turizm, Detay Yayınevi, Ankara-1998.**

ÜNÜSAN, Teoman,, Avrupa'da Yerel Yönetimler, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
Yayın No:9, Ankara-1996.

YALÇINDAĞ, Selçuk,, F. Almanya'da ve Türkiye'de Yerel Yönetimler, Türkiye
Amme İdaresi Enstitüsü, Ankara-1992.

YALÇINDAĞ, Selçuk,, Belediyelerimiz ve Halkla İlişkileri. 2.Baskı.: TODAİE,
Ankara-1996.

YARCAN, Şükrü,, Turizm Endüstrisinin Yapısı. 2. Baskı.: Boğaziçi Üniversitesi
Yayınevi, İstanbul-1998.

ZENGİN, Burhanettin,, Turizm Coğrafyası, Sakarya Üniversitesi Basımevi, Sakarya-
1999.

MAKALELER

AKDOĞAN, Argun; "Japonya'da Yerel Yönetimler", Çağdaş Yerel Yönetimler
Dergisi, Sayı:22. Nisan 1997, ss.83-94.

AKMEL, Jale; " Turizm Bilincinin Geliştirilmesi, Hizmet Düzeyinin Yükseltilmesinde
Yerel Yönetim Etkisi ve Bir Uygulama", II. Ulusal Turizm Kongresi, Belediye
Yayınları 4. 1990, ss.73-85.

AKMEL, Jale; "Turizm Hizmeti Veren İşletmeler ve Belediyeler", Anatolia Turizm,
Çevre ve Kültür Dergisi, Yıl:3, Sayı:31-32. Temmuz-Ağustos 1992, ss.14-15.

ATEŞ, Abdülkadir; Yerel Yönetimler ve Turizm Sempozyumu, Aralık 1992, ss.18-24.

AYKAÇ, Burhan ,M. Akif DÖNMEZ; "Mahalli İdarelerin Denetiminde Etkinlik
Araştırmaları", Yerel Yönetimler Dergisi, Sayı:4. Nisan 2002, ss.3-25.

AYTAÇ, Fethi; Yerel Yönetimler ve Turizm Sempozyumu, Aralık 1992, ss.47-53.

COCOSSIS, Harry; "Sustainable Development and Tourism in Small Island",
Anatolia an Journal of Tourism and Hospitality Reseach., Number:1. Summer
2001, ss. 53-58.

- DİNDAR, Mürüvvet;** “Turizm ve Çevre İlişkileri”, T.C Turizm Bakanlığı II. Turizm Şurası Bildirileri, Nisan 2002, ss.263-265.
- DOĞAN, M.Emin;**”Belediyelerin Denetimi”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Sayı:5. Eylül 1996, ss.25-36.
- DÖNMEZ, Mustafa;** “Belediyelerimizin Sayısal Gelişimi”, Yerel Gündem Dergisi, Yıl:2, Sayı: 6. Haziran 2000, ss.25-34.
- DROGE, Walter;** “ Yerel Yönetimler ve Pazarlama”, Çev., Orhan Kemal Ağaoglu, Anatolia Turizm, Çevre ve Kültür Dergisi, Yıl: 3, Sayı: 31-32. Temmuz-Ağustos 1992, ss.18-23.
- ERTAN, Nuri;** “Yerel Yönetim ve İkinci Konut” , Sayı:10-11. Şubat 1989, ss.105-106.
- GÜNEŞ, Ali İhsan;** “ Çevre Sorunu ile İlgili Mevzuatın Turizm ile İlgili Yasalar Açısından Değerlendirilmesi”, Maltepe Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Dergisi, Sayı:2. 2001, ss.119-136.
- İŞIKÇI, Yılmaz;** “Türk Turizminde Altyapı ve Çevre”, T.C Bakanlığı II. Turizm Şurası Bildirileri, Nisan 2002, ss.267-273
- KARADİNC, İsmet;** Yerel Yönetimler ve Turizm Sempozyumu, Aralık 1992, ss.53-55.
- KİŞİOĞLU, Veli Gökhan;** “Turizm ve Mahalli İdarelerin Turizme Katkıları”, II. Ulusal Turizm Kongresi, Belediye Yayınları 4. 1991, ss.65-73.
- KOCATÜRK, Hasan;** “Tanıtımda Yerel Yönetimlerin Payı”, Türkiye Seyahat Acentaları Birliği Aylık Yayın Organı, Sayı: 18. Ocak 1993, ss.47-53.
- LAWRENCE, R. ve diğerleri;** “Kırsal Kesimde Yaşayanların Rekreasyon ve Turizm Gelişimine Karşı Tutumları”, Turizm Bakanlığı Yayınları, Turizmde Seçme Makaleler, Ankara-1993. ss.1-22.

ÖZDEMİR, Mehmet ve diğerleri; “Turizm Hareketlerinin Sosyo-Ekonomik Yapıya Etkisi: Belek, Karpas ve Girne Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme” Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi, Eylül-Aralık 2000.ss.79-93.

ÖZDEMİR, Mehmet; “ Turizm ile İlgili Sosyal Yapı Araştırmalarında Metodoloji Denemesi”, Anatolia Turizm, Çevre Kültürü Dergisi, Yıl:4, Sayı: 5. Eylül-Ekim 1993, ss.11-14.

RIZAOĞLU, Bahattin; “Yerel Açından Turizm Planlaması ve Geliştirilmesi”, Turizm Yıllığı, Türkiye Kalkınma Bankası Ankara-1993, ss.78-85.

ŞENGÜL, Mihriban; “Yerel Düzeyde Çevre Yönetimi ve Belediyeler”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Sayı:3. Temmuz 1999, ss.91-102.

TEKELİ, İlhan ,Yiğit GÜLÖKSÜZ; “Belediye Sorunları”, Amme İdaresi Dergisi, Sayı:2. Haziran 1976, ss.. 3-25.

TEKİN, Ahmet; “ Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Mali Yapılarının Gelişimi”, Yerel Gündem Dergisi, Yıl:1, Sayı:9. Eylül 1999, ss.21-25.

TOPRAK, Zerrin; “Kıyı Yerleşmelerinde Turizm Faaliyetleri ve Belediyelerin Karşılaştıkları Sorunlar: Çeşme Belediyesi Örneği”, Amme İdaresi Dergisi, Sayı: 4. Aralık 1990, ss.111-129.

TORLAK, Ömer; “Belediye Hizmetlerinde Pazarlama”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Sayı:1. Ocak 1999, ss.96-114.

TORTOP, Nuri; ”Turizm ve Belediyeler”, Amme İdaresi Dergisi, Sayı:2, Haziran-1988. ss.4-10.

TORTOP, Nuri; “ Yönetim Sistemimiz İçinde Belediyelerin Önemi, Sorunları ve Yeni Düzenlemeler”, Amme İdaresi Dergisi, Sayı:4. Aralık 1985, ss. 3-12.

UÇKUN, C. ,Gazi, Seher Uçkun; “Turizm, Çevre ve Belediyelerimiz”, Yerel Yönetimler ve Denetim Dergisi, Sayı:8.Ağustos 2001, ss. 48-51.

YETER, Enis; "Yerel Yönetimler Açısından Turizmde Denetim Boyutu", *Anatolia Turizm ve Çevre Kültürü Dergisi*, Mart-Nisan1993, ss.25-27.

YETER, Enis; "Yerel Yönetimler Açısından Turizmde Denetim Boyutu", *Yerel Yönetimler ve Turizm Sempozyumu*, Aralık 1999, ss.79-89.

YETER,Enis;"Yerel Yönetimler Açısından Turizmde Denetim Boyutu", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Sayı:3. Mayıs1993, ss.45-55.

" Karadeniz'de Pırıl Pırıl Bir Kumsal", *Türkiye Seyahat Acentaları Birliği Aylık Yayın Organı*, Sayı: 198. Ağustos 2000,. ss.28-31.

" Yerel Yönetimlerde Yeni Dönem", *Türkiye Seyahat Acentaları Birliği Yayın Organı*, Sayı: 80. Mayıs 1989, ss.5.

DİĞER KAYNAKLAR

AĞAOĞLU, Osman Kemal (Bormann'dan aktaran); *Turizmin Gelişme Süreci İçerisinde Yerel Yönetimlerin İşlevleri, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağustos-1989.*

AĞAOĞLU, Osman Kemal (Kasper'dan aktaran); *Turizmin Gelişme Süreci İçerisinde Yerel Yönetimlerin İşlevleri, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağustos-1989.*

ÇORBACI, Abdulkadir, *Turizm Yıllığı 1994, Türkiye Kalkınma Bankası Yayınları, Ankara.*

KARACA, Cüneyt, *Yerel Yönetimlerin Turizm Amaçlı Yatırım ve Tanıtım Harcamaları, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995.*

KARAHİSAR, Erol, *Turizm-Belediye İlişkisi ve Belediyelerin Türk Turizmindeki Rolü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1999.*

T.C Turizm Bakanlığı, *I. Turizm Şurası Kararları ve Gerçekleşme Durumu, Ankara-1998.*

T.C Turizm Bakanlığı, II. Turizm Şurası Kararları , Ankara-2002.

T.C Turizm Bakanlığı, İŞletmeler Genel M¼d¼rl¼đ¼ Genelgesi, Ankara- 2002.

TOPRAK, AyŐe, T¼rkiye ve Avrupa Birliğinde Yerel Y¼netim Yapıları, Y¼ksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Enstit¼s¼, 1997.

T¼rkiye B¼y¼k Millet Meclisi İŐiŐleri Komisyonu Raporu, Ankara-2002.

EKLER

EK-1: Yöre Halkı Üzerinde Uygulanan Anket Formu

I. BÖLÜM

Sayın Katılımcı;

Bu anket, Yüksek Lisans Tez çalışmasında kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Çalışmanın amacı belediyelerin yöre turizmine etkilerini, yöre halkının ve işletmelerin beklentilerini ortaya koymak ve buna yönelik çözüm önerileri getirmektir.

Araştırmanın sonuçlarının *doğruluğu* tümüyle sizin gerçek düşüncelerinizi ifade etmenize bağlıdır. Bu nedenle vereceğiniz cevaplar tamamen gizli tutulacaktır. Vereceğiniz cevaplar bilimsel çalışmalar için kullanılacağından, isim belirtmenize gerek yoktur.

Böyle bir araştırmaya, değerli zamanınızı ayırıp katkıda bulunduğunuz için teşekkür ederim.

Araş. Gör. Gonca KILIÇ

KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyetiniz: ()Kadın ()Erkek

Yaşınız: ()18-25 arası ()26-35 arası
()36-45 arası ()46-55 arası
()56 ve üzeri

Öğrenim Durumunuz: ()İlkokul ()Ortaokul
()Lise ()Üniversite
()Lisansüstü

Akçakoca'da kaç yıldır oturuyorsunuz? ()1yıl-4yıl ()5yıl-8yıl
()8yıl-11yıl ()12yıl-15yıl ()16yıl ve fazlası

Aylık Ortalama Gelir Durumunuz: ()Asgari ücretten az ()Asgari ücret kadar
()200 milyon-400 milyon ()401milyon-800milyon ()800 milyondan fazla

Mesleğiniz:

II. BÖLÜM

önerge:

Bu anket ile Akçakoca Belediyesi'nin, turizm üzerindeki etkileri araştırılmaktadır. Aşağıda belirtilen yargılar ile ilgili görüşünüzü, "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum" ve "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneklerinden birine (X) işareti koyarak belirtiniz.

Belediye;

	KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILYORUM	KESİNLİKLE KATILYORUM
Turizm konusunda halkı bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları yapmaktadır.					
Halkın sosyal alanda gelişmesi için (tiyatro, sinema, konser vb) etkinlikler düzenlemektedir.					
Turizmi herkesin yararına sunabilmek için önlemler almaktadır.					
Tatil dinlenme olgusunu halka yayıp onları teşvik etmektedir.					
Turizmin gelişmesi için üniversite ile işbirliği içerisinde araştırmalar yapmaktadır.					
Ziyaretçilere danışma, rehberlik ve diğer enformasyon (bilgilendirme) hizmetleri sunmaktadır.					
İlçede konukseverliği geliştirici önlemler almaktadır.					
Bilimsel ve kültürel etkinlikler (panel, konferans, seminer vb) düzenlemektedir.					
Tarihi yapıların restorasyonuna katkı sağlayıp, tarihi kültürel değerleri korumaktadır.					
İlçeye müze, kültür merkezi ve kütüphane gibi hizmetler sunmaktadır.					
Turizm sektörüyle işbirliği yaparak ilçenin tanıtım ve pazarlamasını yapmaktadır.					
İlçenin gazete, radyo, tv, reklam ve ilan gibi yollarla tanıtımını yapmaktadır.					
İlçeye talep oluşturmak için festival, panayır, sergi gibi aktiviteler düzenlemektedir.					
İlçeye yılın diğer mevsimlerinde de turist gelmesi için çaba harcamaktadır.					
Sanatçı, yazar, aktör gibi halkın tanıdığı kişileri davet ederek ilçenin tanıtımını yapmaktadır.					
Bölgeye yapılacak turizm yatırımlarını teşvik etmektedir.					
Yol yapım ve onarım çalışmalarına gereken önemi vermektedir.					
Spor, eğlence, dinlenme tesisleri gibi yerlere gereken önemi vermektedir.					
Park, bahçe ve yeşil alan konusunda sorumluluğunu yerine getirmektedir.					
İlçenin mimarisine uygun turizme yönelik imar planlaması yapmaktadır.					
Liman, sahil, cadde ve kaldırım gibi yerlerin çevre düzenlemesini yapmaktadır.					
Doğanın korunması konusunda yeterli önem ve hassasiyeti göstermektedir.					
Su ve havanın kirliliğine karşı sürekli ölçümler yapıp önlemler almaktadır.					
Kanalizasyon, atık su ve çöp konularında gereken hassasiyeti gösterip denizi kirlilikten korumaktadır.					
Turistik tesislere yapımına önem verip, bazı tesisleri işletmektedir.					
Halka açık yerleri temizlik ve sağlık kurallarına göre denetlemektedir.					
Eğlence, konaklama, restoran gibi işletmelere gereken denetimi yapmaktadır.					
Yangın yada diğer felaketler konusunda denetimler yapıp tedbirler almaktadır.					
İlçedeki çarpık ve kaçak yapılaşma konusunda gereken denetimleri yapmaktadır.					
Zararlı böcekler ve başı boş hayvanlar için önlemler almaktadır.					

rizm konusunda Akçakoca Belediyesinden diğer beklentileriniz nelerdir? Lütfen belirtiniz

.....

EK-2: Turizm İşletmesi Yöneticileri Üzerinde Uygulanan Anket Formu

I. BÖLÜM

Sayın Katılımcı;

Bu anket, Yüksek Lisans Tez çalışmasında kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Çalışmanın amacı belediyelerin yöre turizmüne etkilerini, yöre halkının ve işletmelerin beklentilerini ortaya koymak ve buna yönelik çözüm önerileri getirmektir.

Araştırmanın sonuçlarının *doğruluğu* tümüyle sizin gerçek düşüncelerinizi ifade etmenize bağlıdır. Bu nedenle vereceğiniz cevaplar tamamen gizli tutulacaktır. Vereceğiniz cevaplar bilimsel çalışmalar için kullanılacağından, isim belirtmenize gerek yoktur.

Böyle bir araştırmaya, değerli zamanınızı ayırıp katkıda bulunduğunuz için teşekkür ederim.

Araş. Gör. Gonca KILIÇ

KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyetiniz: () Bay () Bayan

Yaşınız: () 18-25 arası () 26-35 arası
() 36-45 arası () 46-55 arası
() 56 ve üzeri

Öğrenim Durumunuz: () İlkokul () Ortaokul
() Lise () Üniversite
() Lisansüstü

İşletmenin Türü: () Otel () Motel () Pansiyon () Restoran
() Kafeterya () Bar () Seyahat İşletmesi () Diğer

İşletmenizin Sınıfı:

- Turizm İşletme Belgeli (..... yıldızlı)
- Belediye Belgeli

İşletmenin Yıllık Ortalama Doluluk Oranı : %.....

Yıllık Ortalama Yerli veya Yabancı Müşterileri oranlarınız; Yerli: %.....

Yabancı: %.....

II. BOLUM

Önerge:

Bu anket ile Akçakoca Belediyesi'nin, turizm üzerindeki etkileri araştırılmaktadır. Aşağıda belirtilen yargılar ile ilgili görüşünüzü, "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum" ve "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneklerinden birine (X) işareti koyarak belirtiniz.

Belediye;

	KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILYORUM	KESİNLİKLE KATILYORUM
Turizm konusunda halkı bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları yapmaktadır.					
Halkın sosyal alanda gelişmesi için (tiyatro, sinema, konser vb) etkinlikler düzenlemektedir.					
Turizmi herkesin yararına sunabilmek için önlemler almaktadır.					
Tatil dinlenme olgusunu halka yayıp onları teşvik etmektedir.					
Turizmin gelişmesi için üniversite ile işbirliği içerisinde araştırmalar yapmaktadır.					
Ziyaretçilere danışma, rehberlik ve diğer enformasyon (bilgilendirme) hizmetleri sunmaktadır.					
İlçede konukseverliği geliştirici önlemler almaktadır.					
Bilimsel ve kültürel etkinlikler (panel, konferans, seminer vb) düzenlemektedir.					
Tarihi yapıların restorasyonuna katkı sağlayıp, tarihi kültürel değerleri korumaktadır.					
İlçeye müze, kültür merkezi ve kütüphane gibi hizmetler sunmaktadır.					
Turizm sektörüyle işbirliği yaparak ilçenin tanıtım ve pazarlamasını yapmaktadır.					
İlçenin gazete, radyo, tv, reklam ve ilan gibi yollarla tanıtımını yapmaktadır.					
İlçeye talep oluşturmak için festival, panayır, sergi gibi aktiviteler düzenlemektedir.					
İlçeye yılın diğer mevsimlerinde de turist gelmesi için çaba harcamaktadır.					
Sanatçı, yazar, aktör gibi halkın tanıdığı kişileri davet ederek ilçenin tanıtımını yapmaktadır.					
Bölgeye yapılacak turizm yatırımlarını teşvik etmektedir.					
Yol yapım ve onarım çalışmalarına gereken önemi vermektedir.					
Spor, eğlence, dinlenme tesisleri gibi yerlere gereken önemi vermektedir.					
Park, bahçe ve yeşil alan konusunda sorumluluğunu yerine getirmektedir.					
İlçenin mimarisine uygun turizme yönelik imar planlaması yapmaktadır.					
Liman, sahil, cadde ve kaldırım gibi yerlerin çevre düzenlemesini yapmaktadır.					
Doğanın korunması konusunda yeterli önem ve hassasiyeti göstermektedir.					
Su ve havanın kirliliğine karşı sürekli ölçümler yapıp önlemler almaktadır.					
Kanalizasyon, atık su ve çöp konularında gereken hassasiyeti gösterip denizi kirlilikten korumaktadır.					
Turistik tesislere yapımına önem verip, bazı tesisleri işletmektedir.					
Halka açık yerleri temizlik ve sağlık kurallarına göre denetlemektedir.					
Eğlence, konaklama, restoran gibi işletmelere gereken denetimi yapmaktadır.					
Yangın yada diğer felaketler konusunda denetimler yapıp tedbirler almaktadır.					
İlçedeki çarpık ve kaçak yapılaşma konusunda gereken denetimleri yapmaktadır.					

Turizm konusunda Akçakoca Belediyesinden diğer beklentileriniz nelerdir? Lütfen belirtiniz

ÖZGEÇMİŞ

1977 yılında İstanbul'da doğdu. İlkokulu Ankara Sokullu Mehmet Paşa İlkokul'unda, ortaokul ve lise öğrenimini Ankara Gazi Anadolu Lisesi'nde, Lisans öğrenimini 2000 yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'nda tamamladı. Aynı yıl Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Turizm İşletmeciliği Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans eğitimine başladı. 2000-2001 Eğitim ve Öğretim Güz Döneminde Abant İzzet Baysal Üniversitesi Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'nda Araştırma Görevlisi olarak göreve başladı. Kılıç evli olup halen Araştırma Görevlisi olarak Sakarya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölüm'ünde çalışmaktadır.